การประเมินผล
โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดน
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารประเมินผล เลขที่ 509
ตุลาคม 2561

Centre for Project and Programme Evaluation
Office of Agricultural Economics
Ministry of Agricultural and Cooperatives
Evaluation Papers No.509
October 2018

การประเมินผล
โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดน
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดำเนินการโดย กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร และกรมประมง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาด่านสินค้าเกษตรชายแดน (ด่านกักกันสัตว์ ด่านตรวจพืช และด่านตรวจสัตว์น้ำ) ระยะแรก 6 พื้นที่ 2) ส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรบริเวณชายแดน 3) พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายในและนอกที่เกี่ยวข้อง และ 4) นำผลการปฏิบัติงานมาปรับแผนการควบคุมป้องกันหรือวางมาตรการเงื่อนไขการนำเข้าส่งออก สำหรับการประเมินผลโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลด้านทรัพยากร กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ระยะสั้นของโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการ และ Shipping ในพื้นที่ด่านสินค้าเกษตร 8 พื้นที่ ได้แก่ อ.แม่สอด จ.ตาก อ.แม่สาย จ.เชียงราย อ.เมือง จ.หนองคาย อ.เมือง จ.มุกดาหาร อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ต.สำนักขาม และ ต.ปาดังเบซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ตามประเด็นและตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นจากโมเดลการประเมินผลเชิงตรรกะ (Logic Model)

ผลการประเมิน พบว่า ด้านทรัพยากร 1) เรื่องจำนวนเจ้าหน้าที่ ด่านกักกันสัตว์มีจำนวนเจ้าหน้าที่มากที่สุด รองลงมา คือ ด่านตรวจพืชและด่านตรวจสัตว์น้ำ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม มีบางด่านที่เจ้าหน้าที่ต้องไปช่วยราชการที่หน่วยงานหรือพื้นที่อื่น อาทิ ด่านกักกันสัตว์หนองคาย ด่านตรวจพืชมุกดาหาร และด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตราด และ 2) เรื่องจำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ด่านกักกันสัตว์ ด่านตรวจพืช และด่านตรวจสัตว์น้ำ มีอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โน๊ตบุ๊ก แท็บเล็ต รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ อุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ (มีเฉพาะด่านกักกันสัตว์และด่านตรวจพืช) และตู้คอนเทนเนอร์ห้องแล็บและสำนักงาน (มีเฉพาะด่านกักกันสัตว์) อย่างไรก็ตาม มีบางด่านที่อุปกรณ์และเครื่องมือบางรายการค่อนข้างเก่า โดยเฉพาะรถยนต์และรถจักรยานยนต์ อาทิ ด่านกักกันสัตว์มุกดาหาร ด่านตรวจพืชสะเดา และด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย

ด้านกิจกรรม 1) เรื่องการพัฒนาความรู้ ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการประกอบธุรกิจ ได้แก่ การทำความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ มาตรการ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และการใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่าน 2) เรื่องพื้นที่รับผิดชอบดูแล ด่านสินค้าเกษตรต้องดูแลพื้นที่ตลอดแนวชายแดนและเส้นทางขนส่งสินค้าทั้งหมด ทั้งในเขตจังหวัดที่ด่านตั้งอยู่และจังหวัดใกล้เคียง โดยด่านกักกันสัตว์มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด รองลงมา คือ ด่านตรวจพืชและด่านตรวจสัตว์น้ำ ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลเท่า ๆ กัน และ 3) เรื่องลักษณะการปฏิบัติงาน ด่านสินค้าเกษตรปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจ ด่านชายแดน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน และพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area : CCA) จัดชุดเฉพาะกิจสุ่มออกตรวจตามพื้นที่ต่าง ๆ บูรณาการการทำงานระหว่างกันปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก และตรวจชนิดและปริมาณสินค้าตามใบอนุญาตและสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ

ด้านผลผลิต เรื่องการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่าน ด่านสินค้าเกษตรกำลังจะพัฒนาระบบของด่านให้อำนวยความสะดวกกับผู้ประกอบการและ Shipping ในการขออนุญาตส่งออกและนำเข้าอย่างมีประสิทธิภาพ

มากขึ้น โดยด่านกักกันสัตว์และด่านตรวจสัตว์น้ำกำลังจะพัฒนาระบบของด่านให้ผู้ประกอบการและ Shipping สามารถออกใบอนุญาตได้ด้วยตนเอง และด่านตรวจพืชกำลังจะพัฒนาระบบของด่านให้กระบวนการขออนุญาตและการจ่ายค่าธรรมเนียมทำผ่านระบบทั้งหมด

ด้านผลลัพธ์ 1) เรื่องความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่าน ผู้ประกอบการและ Shipping ทั้งหมดพอใจมากต่อการให้บริการของด่าน เนื่องจากการให้บริการรวดเร็ว พยายามให้ข้อมูล คำแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหา ประสานงานได้ทุกวัน มีเจ้าหน้าที่เข้าเวรอยู่ที่ด่าน เอกสารออกให้ได้ทันตามเวลาที่ต้องการ และมีการให้บริการนอกสถานที่ 2) ด้านระยะเวลาการให้บริการของด่าน ด่านให้บริการผ่านระบบได้รวดเร็ว โดยสามารถออกใบอนุญาตและตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านชายแดนได้เสร็จเรียบร้อยภายในระยะเวลาหนึ่งวัน และ 3) เรื่องระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านกับการตรวจสอบลักลอบส่งออกและนำเข้า ด่านบางแห่งเห็นว่าระบบมีข้อดีเรื่องความโปร่งใสในการขออนุญาต ลดและป้องกันการลักลอบและทุจริตส่งออกและนำเข้า เนื่องจากการขออนุญาตต้องทำผ่านระบบทั้งหมด ทำให้มีฐานข้อมูลการส่งออกนำเข้า ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสรับทราบข้อมูลอย่างเท่าเทียมกันและตรวจสอบข้อมูลได้ครอบคลุมมากขึ้น

ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อโครงการ อาทิ สนับสนุนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมให้กับด่าน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเฉพาะทาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรหารือกับกระทรวงการคลังขอจัดสรรที่ดินบางส่วนบริเวณด่านชานแดนของศุลกากรให้กับด่านเพื่อใช้ปฏิบัติงาน ก่อสร้างและจัดหาสถานที่ทำงานให้กับด่าน จัดอบรมเจ้าหน้าที่ด่านให้มีความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องของแต่ละด่านและจัดตั้ง One Stop Services (OSS) ของด่านให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม ปรับปรุงระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านให้สามารถแจ้งเตือนข้อผิดพลาดกับผู้ประการและ Shipping ขณะกรอกข้อมูลได้ และจัดให้มีจุดสำหรับติดต่อสอบถามเมื่อเกิดปัญหาคล้ายกับ operator ของศุลกากรที่คอยตอบข้อซักถามต่าง ๆ แยกตามประเด็นปัญหา

คำสำคัญ : ด่านกักกันสัตว์ ด่านตรวจพืช ด่านตรวจสัตว์น้ำ ระบบ e – Movement ระบบ National Single Window (NSW) ระบบ Fisheries Single Window (FSW) โมเดลเชิงตรรกะ (Logic Model) เกณฑ์การประเมินผล

Executive summary

Project on enhancing potential of border agricultural product checkpoints to support the membership of the ASEAN community was implemented by the Department of Livestock Development, the Department of Agriculture, and the Department of Fisheries. The project's objectives include 1) to develop the border agricultural product checkpoints in the first phase in the six areas 2) to promote trade in agricultural products at the border 3) to develop a data link system among relevant agencies and 4) to improve control and prevent plans or impose measures and conditions on import and export. This evaluation's objects are to evaluate resources, activities, outputs, short-term outcomes of the project. The data were collected from interviewing checkpoint officials, exporters and importers, and shipping agents in eight areas. These areas include 1) Mae Sot district of Tak province 2) Mae Sai district of Chiang Rai province 3) Mueang district of Nong Khai province 4) Mueang district of Mukdahan province 5) Aranyaprathet district of Sa Kaeo province 6) Khlong Yai district of Trat Province 7) Samnak Kham sub district and 8) Padangbesa sub district in Sadao district of Songkhla province. The data were analyzed by applying descriptive statistics based on issues and indicators set up from the Logic Model.

The resource evaluation revealed that the animal quarantine stations have the highest number of officials followed by the plant quarantine stations and the fish inspection offices. However, there are some stations and offices, such as Nong Khai animal and Mukdahan plant quarantine stations and Trat fish inspection office, where their some officials have to go to help with a work at other agencies or areas. The animal and plant quarantine stations and the fish inspection offices have necessary equipments and tools for their works, namely computers (desktop and notebook), tablets, cars, motorcycles, science equipments and tools (only animal and plant quarantine stations) , and laboratory and office containers (only animal quarantine stations). Nevertheless, there are some stations and offices, such as Mukdahan animal and Sadao plant quarantine stations and Nong Khai fish inspection office, where their some equipments and tools are quite old, especially cars and motorcycles.

The activity evaluation showed that the majority of related people received the training on necessary subjects for their working and doing business, such as understanding relevant laws, regulations, measures, declaration, and orders; and using agricultural product checkpoint s' electronic system. The checkpoints have to take care of all area along the border and freight routes both in the province where they located and neighboring provinces. Animal

quarantine stations are responsible for taking care of the most areas followed by plant quarantine stations and fish inspection offices where are responsible for taking care of the equal areas. The stations and offices work in different ways, such as assigning officials to work at checkpoints, border stations, ports, airports, and the Common Control Area (CCA); setting up an ad hoc team to randomly check in different areas; working integration among stations and offices; working with other government agencies; and checking type and quantity of goods as per the export and import license; and choosing a number of goods for checking

The output evaluation revealed that the checkpoints are going to develop their system to be more effective to facilitate exporters and importers, and shipping agents in applying for export and import license. The animal quarantine stations and the fish inspection offices are going to develop their system so that exporters and importers, and shipping agents can issue export and import license on their own. The plant quarantine stations are going to develop their system so that all processes of applying for export and import license and paying fee are made through the system.

The outcome evaluation showed that all exporters and importers, and shipping agents are very satisfied with services of the checkpoints. The reasons are providing fast service; trying to give information and advices; helping to solve a problem; being able to contact officials at the checkpoints every day; Issuing documents within the time required; and having onsite service. The checkpoints provide service through the system quickly. They can finish issuing the license and checking the goods at the border checkpoints within a day. Some checkpoints have an opinion that the systems have the advantage of being transparent in applying for the license and reducing and preventing smuggling and corruption in export and import. The reason is that all applying for the license through the systems create export and import database. Therefore, all related people have equal opportunity to know the information and can check the data more comprehensively.

There are important suggestions for the project, such as supporting additional officials to the checkpoints, especially those who work in specific areas; training the officials of a checkpoint to understand the relevant laws of the other checkpoints; establishing One Stop Service (OSS) of the checkpoints to be able to work concretely; Improving the electronic system of the checkpoints to be able to notify the mistakes to the exporters and importers, and shipping agents while filling out the information; and providing a service point for contact and inquiry similar to the operator of the customs. Furthermore, the Ministry of

Agriculture and Cooperatives should consult with the Ministry of Finance to allocate some lands of the customs at the border for constructing a workplace for the checkpoints.

Keywords: The animal quarantine stations, The plant quarantine stations, The fish inspection offices, E - Movement system, National Single Window (NSW) system, Fisheries Single Window (FSW) system, and Logic Model.

คำนำ

โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นโครงการพัฒนาด่านสินค้าเกษตรชายแดน ทั้งในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เพื่อให้ผู้ประกอบการและ Shipping ได้รับประโยชน์จากการให้บริการของด่านที่จะมีความสะดวกรวดเร็วและครบวงจรมากขึ้น รวมทั้ง ภาคการเกษตรของประเทศได้รับประโยชน์จากการป้องกันการลักลอบส่งออกและนำเข้าที่จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการดำเนินโครงการมีความก้าวหน้ามาแล้ว 2 ปี (2557 – 2558)

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเห็นว่าโครงการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อภาคการเกษตรของประเทศอย่างมาก จึงได้ทำการประเมินผลโครงการเพื่อให้ทราบผลลัพธ์ที่สำคัญของโครงการที่เกิดขึ้นและให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ Shipping และภาคการเกษตรของประเทศยิ่งขึ้นต่อไป

รายงานการประเมินผลฉบับนี้ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่ด่านกักกันสัตว์ ด่านตรวจพืช และด่านตรวจสัตว์น้ำในพื้นที่ อ.แม่สอด จ.ตาก อ.แม่สาย จ.เชียงราย อ.เมือง จ.หนองคาย อ.เมือง จ.มุกดาหาร อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ต.สำนักขาม และ ต.ปาดังเบซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา ในการให้ข้อมูล รวมทั้ง ประสานนัดหมายผู้ประกอบการและ Shipping ส่งผลให้การประเมินผลโครงการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และหวังว่าผู้เกี่ยวข้องจะได้รับประโยชน์จากเอกสารการประเมินผลฉบับนี้ จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ตุลาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	**ข**
Executive summary	**ง**
สารบัญตาราง	**ญ**
สารบัญภาพ	**ฎ**
บทที่ 1 สาระสำคัญของโครงการ	**1**
1.1 ความเป็นมาของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1
1.3 เป้าหมายและงบประมาณของโครงการ	2
1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ	3
1.5 ระยะเวลาของโครงการ	4
1.6 หน่วยงานรับผิดชอบ	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ	4
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	**5**
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	5
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	6
2.3 ขอบเขตของการประเมินผล	6
2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	7
2.5 วิธีการประเมินผล	17
2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	28
บทที่ 3 ข้อเท็จจริงและสภาพทั่วไปของด่านสินค้าเกษตร	29
3.1 ด่านกักกันสัตว์	29
3.2 ด่านตรวจพืช	30
3.3 ด่านตรวจสัตว์น้ำ	32
บทที่ 4 ผลการประเมิน	**37**
4.1 การประเมินผลด้านทรัพยากร	37
4.2 การประเมินผลด้านกิจกรรม	40
4.3 การประเมินผลด้านผลผลิต	54
4.4 การประเมินผลด้านผลลัพธ์ระยะสั้น	55
4.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	61

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	**69**
5.1 สรุป	69
5.2 ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	**73**

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ขั้นตอนการสร้างโมเดล	15
ตารางที่ 2 ประเด็นและตัวชี้วัด	19
ตารางที่ 3 ขนาดกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างสัมภาษณ์	24
ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินผล	26
ตารางที่ 5 ความหมายของค่าคะแนนระดับต่าง ๆ	27
ตารางที่ 6 ข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด่านกักกันสัตว์	30
ตารางที่ 7 ข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด่านตรวจพืช	31
ตารางที่ 8 ข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด่านตรวจสัตว์น้ำ	34
ตารางที่ 9 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือของด่านกักกันสัตว์	39
ตารางที่ 10 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือของด่านตรวจพืช	39
ตารางที่ 11 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือของด่านตรวจสัตว์น้ำ	40
ตารางที่ 12 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านกักกันสัตว์ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม	40
ตารางที่ 13 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ shipping ได้รับการฝึกอบรม	43
ตารางที่ 14 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ shipping ได้รับกาฝึกอบรม	45
ตารางที่ 15 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านกักกันสัตว์	49
ตารางที่ 16 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านตรวจพืช	51
ตารางที่ 17 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านตรวจสัตว์น้ำ	52
ตารางที่ 18 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านกักกันสัตว์	56
ตารางที่ 19 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านตรวจพืช	57
ตารางที่ 20 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านตรวจสัตว์น้ำ	58
ตารางที่ 21 ระยะเวลาการให้บริการของด่านกักกันสัตว์	59
ตารางที่ 22 ระยะเวลาการให้บริการของด่านตรวจพืช	59
ตารางที่ 23 ระยะเวลาการให้บริการของด่านตรวจสัตว์น้ำ	60
ตารางที่ 24 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านกักกันสัตว์	61
ตารางที่ 25 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจพืช	62
ตารางที่ 26 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจสัตว์น้ำ	64
ตารางที่ 27 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการปฏิบัติงานด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านกักกันสัตว์	65
ตารางที่ 28 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการปฏิบัติงานด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจพืช	66
ตารางที่ 29 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการปฏิบัติงานด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจสัตว์น้ำ	67

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของแผนงานวิทยาลัยผู้นำชุมชน	13
ภาพที่ 2 โมเดลเชิงตรรกะของของแผนงานวิทยาลัยผู้นำชุมชน	14
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการประเมินผล	18
ภาพที่ 4 จำนวนเจ้าหน้าที่ของด่านกักกันสัตว์	37
ภาพที่ 5 จำนวนเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจพืช	38
ภาพที่ 6 จำนวนเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจสัตว์น้ำ	38
ภาพที่ 7 พื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าของด่านกักกันสัตว์	47
ภาพที่ 8 พื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าของด่านตรวจพืช	48
ภาพที่ 9 พื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าของด่านตรวจสัตว์น้ำ	49

บทที่ 1

สาระสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ประเทศสมาชิกอาเซียนมีเป้าหมายจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปีงบประมาณ 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมกันเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production Base) สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ซึ่งการรวมกันดังกล่าวเป็นโอกาสทางการค้าของประเทศไทยในการขยายการส่งออก ทำให้สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือบริเวณชายแดนที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านได้มากขึ้น ทั้งนี้ กลไกที่สำคัญในการควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าบริเวณชายแดน คือ ด่านชายแดน

สำหรับสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีภารกิจเกี่ยวข้องทั้งในด้านการปกป้องภาคเกษตรของประเทศจากโรคแมลงที่อาจติดมากับสินค้าเกษตรขณะเคลื่อนย้าย และด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้าเกษตร ดังนั้น เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงมีความจำเป็นต้องมีด่านสินค้าเกษตรชายแดนที่มีระบบตรวจสอบสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ มีเครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลแบบครบวงจรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งองค์การอาหารและยา และกรมศุลกากรผ่านระบบ National Single Window (NSW) นอกจากนี้ยังต้องมีการแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตร

โดยการเลือกพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรน 21 จุด ภายใต้โครงการนี้ นอกจากจะเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพด่านที่เป็นประตูเชื่อมโยงการค้าในภูมิภาคอาเซียนที่สำคัญแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนที่มีตำแหน่งที่ตั้งเหมาะสม ซึ่งพิจารณาจากปริมาณและมูลค่าการค้า ความเหมาะสมด้านโลจิสติกส์ในบริเวณดังกล่าว และให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการปกป้องภาคเกษตรของประเทศเนื่องจากสินค้าเกษตรข้ามพรมแดนส่วนใหญ่จะเคลื่อนย้ายผ่านจุดผ่านแดนถาวร และจุดผ่อนปรนที่ไม่ใช่จุดสำคัญตามแนวชายแดนรอบประเทศ ซึ่งมีอยู่รวม 29 จุด

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อพัฒนาด่านสินค้าเกษตรชายแดน ระยะแรก 6 แห่ง ให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล มีศักยภาพในการตรวจสอบสินค้าเกษตรที่จะนำเข้าประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรผ่านด่านชายแดนให้มีความสะดวกรวดเร็ว

1.2.2 เพื่อส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรบริเวณชายแดน สร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีรายได้ ส่งเสริมการลงทุนของประเทศ และแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

1.2.3 เพื่อพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายในและนอกที่เกี่ยวข้อง ทั้งระบบการรายงานเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน และระบบการแจ้งเตือนผลการตรวจพบสารต้องห้าม สารตกค้าง และโรคระบาดพืชและสัตว์ (Rapid Alert System)

1.2.4 เพื่อนำผลการปฏิบัติงานมาปรับแผนการควบคุมป้องกันหรือวางมาตรการและเงื่อนไขการนำเข้าและส่งออก เพื่อปกป้องภาคเกษตรของประเทศ

1.3 เป้าหมายและงบประมาณของโครงการ

1.3.1 เป้าหมาย

1) พื้นที่เป้าหมาย แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1.1) ระยะที่ 1 ประกอบด้วย

1.1.1) อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

1.1.2) อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

1.1.3) อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด

1.1.4) อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

1.1.5) ตำบลสำนักขาม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

1.1.6) ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

1.2) ระยะที่ 2 ประกอบด้วย

1.2.1) อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

1.2.2) อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

1.2.3) อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

1.2.4) อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

1.2.5) อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

1.2.6) อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

1.2.7) อำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาส

1.2.8) อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

2) ผู้รับบริการเป้าหมาย

2.1) ผู้ประกอบการค้าสินค้าเกษตร

2.2) ผู้ประกอบอาชีพด้านการเกษตร อาทิ ด้านปศุสัตว์ ประมง และการปลูกพืชตามแนวชายแดน

2.3) ผู้นำเข้าส่งออกสินค้าประมง ตัวแทนออกของกรมประมง

2.4) กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ ห้องเย็นรับฝาก เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการเรือประมง และกรมศุลกากร

1.3.2 งบประมาณ

1) งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2557 (งบกลาง) 92,609,000 บาท แบ่งเป็น

1.1) กรมปศุสัตว์ 72,012,000 บาท

1.2) กรมประมง 17,597,000 บาท

1.3) กรมวิชาการเกษตร 3,000,000 บาท

2) งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2558 (งบกลาง) 115,507,200 แบ่งเป็น

2.1) กรมปศุสัตว์ 87,661,000 บาท

2.2) กรมประมง 22,712,000 บาท

2.3) กรมวิชาการเกษตร 5,134,200 บาท

1.4 วิธีการดำเนินงานโครงการ

1.4.1 จัดหาตู้คอนเทนเนอร์ สำหรับเป็นหน่วยให้บริการนำเข้าส่งออก และหน่วยปฏิบัติการตรวจสินค้าเกษตรประจำด่านชายแดน 6 แห่ง เพื่อให้มีระบบตรวจสอบสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานสากล ได้ผลการตรวจสอบที่รวดเร็ว แม่นยำ เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ

1.4.2 จัดหาและติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ห้องปฏิบัติการ ครุภัณฑ์ และระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของด่านชายแดนให้มีความสะดวกรวดเร็ว ครบวงจร มีการเชื่อมโยงระบบข้อมูลนำเข้าส่งออกระหว่างหน่วยงานภายในและนอก มีการประสานการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี (Free Flow of Good) โดยเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์จากระบบการตรวจสอบกับระบบอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยการบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) และมีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงาน ระบบงานเอกสารและการออกหนังสืออนุญาต หนังสือรับรอง และการรายงานผลการตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการ รวมถึงมีการประสานงานผ่านทางวิทยุสื่อสารเพื่อความรวดเร็วและทันเหตุการณ์

1.4.3 เพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยดำเนินการฝึกอบรมข้าราชการและเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบเกี่ยวกับระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตร มีแนวทางการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน และบูรณาการการทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และฝึกอบรมผู้ประกอบการให้มีความเข้าใจขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าเกษตร ขั้นตอนนำเข้าส่งออก และขั้นตอนการรับรองและรายงานผลการตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการ

1.4.4 จัดเตรียมอัตรากำลัง ยานพาหนะ และระบบวิทยุสื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่สำหรับออกปฏิบัติงานตรวจสอบและจับกุมผู้กระทำความผิดลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ พืช และประมง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมาตรการเฝ้าระวังและควบคุมโรคระบาดสัตว์ พืช และประมงในพื้นที่ และภาคการเกษตรของประเทศ ทำให้เสียโอกาสการแข่งขันในอาเซียนและตลาดโลก เนื่องจากการกีดกันทางการค้าโดยไม่ใช้ภาษี (Non Tariff Barrier) ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานศุลกากร และกองกำลังความมั่นคงตามแนวชายแดนในการสกัดกั้นและจับกุมผู้กระทำความผิดให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 ระยะเวลาของโครงการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 – 2558

1.6 หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมวิชาการเกษตร

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ

1.7.1 ด่านชายแดนมีมาตรฐาน ประสิทธิภาพ มีระบบตรวจสอบสินค้าเกษตรนำเข้าส่งออกที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการ ประเทศคู่ค้า และต่างประเทศ สามารถให้บริการได้อย่างครบวงจรและสะดวกรวดเร็ว

1.7.2 สินค้าเกษตรนำเข้าส่งออกมีคุณภาพ ไม่มีโรค แมลง หรือสิ่งเจือปนติดมากับสินค้าเกษตรขณะเคลื่อนย้ายซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นได้ในภายหลัง สินค้าเกษตรมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประเทศในกลุ่มอาเซียน

1.7.3 การเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรผ่านด่านชายแดนมีความสะดวกรวดเร็ว การค้าสินค้าเกษตรชายแดนมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น และการส่งออกขยายตัวมากขึ้น

1.7.4 เศรษฐกิจด้านการเกษตรของประเทศพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืน

1.7.5 ปัญหาลักลอบนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรตามแนวชายแดนลดลง

1.7.6 มูลค่าการส่งออกสินค้าปศุสัตว์เพิ่มมากขึ้น เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพปศุสัตว์

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

การรวมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นประชาคมอาเซียนภายในปีงบประมาณพ.ศ. 2558 ซึ่งจะก่อให้เกิดตลาดและฐานการผลิตเดียว (Single Market and Production Base) ที่จะช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศสมาชิก ส่งผลให้การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานระหว่างประเทศสมาชิกสามารถทำได้อย่างเสรีมากขึ้น สถานการณ์ดังกล่าวจึงเป็นทั้งโอกาสทางการค้าของประเทศไทยในการขยายการส่งออกและความท้าทายในการตรวจสอบควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานของด่านชายแดน สำหรับสินค้าเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยด่านสินค้าเกษตร ได้แก่ ด่านตรวจพืช กรมวิชาการเกษตร ด่านตรวจสัตว์น้ำ กรมประมง และด่านกักกันสัตว์ กรมปศุสัตว์ มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและตรวจสอบ ป้องกันโรค แมลง และสิ่งเจือปนจากการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรบริเวณชายแดน ดังนั้น เพื่อพัฒนาด่านสินค้าเกษตรให้สามารถรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงดำเนินโครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 – 2560 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาด่านสินค้าเกษตรชายแดนให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล มีศักยภาพในการตรวจสอบสินค้าเกษตรที่นำเข้าประเทศไทย และอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าเกษตรผ่านด่านชายแดนให้มีความสะดวกและรวดเร็ว พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลทั้งภายในและนอกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการค้าสินค้าเกษตรบริเวณชายแดนและการลงทุนของประเทศ สร้างรายได้ให้กับประชาชน แก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรทั้งในประทศและประเทศเพื่อนบ้าน และปกป้องภาคเกษตรของประเทศ

การดำเนินโครงการ โดยหน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง และกรมปศุสัตว์ ประกอบด้วย การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการเกี่ยวกับการตรวจสอบสินค้าเกษตร กระบวนการส่งออกนำเข้า การรับรองมาตรฐาน และการรายงานผลตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการ การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การจัดทำและติดตั้งระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภายในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาระบบงานภายในของหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ การจัดหาตู้คอนเทนเนอร์และก่อสร้างอาคารปฏิบัติการตรวจสอบสินค้าเกษตร และการจัดหาครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์สำหรับห้องปฏิบัติการตรวจสอบสินค้าพืช ประมง และปศุสัตว์ ครุภัณฑ์ยานพาหนะ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์สำนักงาน ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่ และครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 และ 2558 ดำเนินงาน ณ ส่วนกลางด่านสินค้าเกษตรท่าเรือ และด่านสินค้าเกษตรชายแดน 24 แห่ง ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ด่านท่าเรือกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร ด่านท่าเรือแหลมฉบังจังหวัดชลบุรี ด่านแม่สอด จังหวัดตาก ด่านมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ด่านคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด่านสะเดาและด่านปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา ด่านเชียงแสนและด่านเชียงของ ด่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย ด่านน้ำพุร้อน และด่านกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด่านปากน้ำระนอง จังหวัดระนอง ด่านเลย จังหวัดเลย ด่านหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด่านบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ด่านนครพนม จังหวัดนครพนม ด่านช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี ด่านช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ด่านบ้านผักกาด จังหวัดจันทบุรี และด่านนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

โครงการดังกล่าวเป็นโครงการสำคัญ (Flagship Project) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง และกรมปศุสัตว์ได้บูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน และศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ติดตามผลการดำเนินงานมาแล้วตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 และ 2558 รวมระยะเวลา 2 ปี สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นการดำเนินงานในปีที่ 3 จึงเห็นสมควรประเมินผลโครงการดังกล่าว

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

เพื่อประเมินผลทรัพยากร กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ระยะสั้นของโครงการ

2.3 ขอบเขตของการประเมินผล

2.3.1 พื้นที่เป้าหมายในการประเมินผล คลอบคลุมพื้นที่ดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 และ 2558 ณ ด่านสินค้าเกษตรชายแดนสำคัญที่มีมูลค่าการส่งออกนำเข้าสินค้าผ่านด่านสูงเป็นอันดับหนึ่ง สอง และสาม (กรมการค้าต่างประเทศ, 2558) 8 แห่ง ดังนี้

1) ด่านแม่สอด จังหวัดตาก
2) ด่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย
3) ด่านหนองคาย จังหวัดหนองคาย
4) ด่านมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร
5) ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
6) ด่านคลองใหญ่ จังหวัดตราด
7) ด่านสะเดา จังหวัดสงขลา
8) ด่านปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา

2.3.2 กลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1) เจ้าหน้าที่ด่านสินค้าเกษตร ได้แก่ ด่านตรวจพืช ด่านตรวจสัตว์น้ำ และด่านกักกันสัตว์
2) ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้าสินค้า
3) ผู้ให้บริการขนส่งและส่งออกนำเข้าสินค้า

2.3.3 ระยะเวลาของข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินผล ประกอบด้วย

1) ข้อมูลและผลการดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557
2) ข้อมูลและผลการดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.4.1 การตรวจเอกสาร

เอกสารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เอกสารเกี่ยวกับการติดตามโครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนฯ การค้าระหว่างประเทศไทยและเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน การประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานด้วยแนวคิดโมเดลเชิงตรรกะ (Logic Model) และการประเมินผลโครงการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของด่านชายแดน ดังนี้

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2558) ผลการติดตามโครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ณ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ด่านคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด่านสะเดาและปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา พบว่า สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ฝึกอบรมและสัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้ผลิต และผู้ส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรเรื่องต่าง ๆ อาทิ การบูรณาการตรวจสอบสินค้าเกษตร การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามกฎหมายด้านการเกษตรและระบบตรวจสอบคุณภาพสินค้าเกษตร การขออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – Service) และระบบเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกลางของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติกับภาคเอกชนผ่าน National Single Window (NSW) 904 คน ร้อยละ 96.17 ของเป้าหมาย 940 คน ติดตามงานบูรณาการด่านสินค้าเกษตร 6 ครั้ง ร้อยละ 66.67 ของเป้าหมาย 9 ครั้ง พัฒนาระบบเชื่อมโยงการยื่นคำขอและแจ้งส่งออกนำเข้า ติดตามการติดตั้งระบบ NSW และการบูรณาการด่าน 19 ด่าน ตรวจสอบสารอะฟลาท็อกซินในถั่วลิสง 74 ตัวอย่าง ร้อยละ 185.00 ของเป้าหมาย 40 ตัวอย่าง จัดซื้อครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ให้กับด่านตรวจพืช ด่านตรวจสัตว์น้ำ และด่านกักกันสัตว์ 57 แห่ง และจัดซื้อครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ให้กับด่านตรวจพืช 8 แห่ง ด่านตรวจพืช ตรวจสัตว์น้ำ และกักกันสัตว์บูรณาการการทำงานร่วมกันในรูปของคณะทำงานร่วม ให้บริการยื่นคำขออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรผ่านระบบ e – Service ที่เชื่อมโยงกับระบบ NSW ด่านกักกันสัตว์แม่สอดรายงานผลการประชุมร่วมระหว่างผู้ประกอบการค้าสัตว์และเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ตามแนวชายแดนที่ขอให้เปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาการกักตรวจโรคสัตว์นำเข้าลดลงจาก 21 วัน เป็น 10 วัน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับทราบ และด่านตรวจพืชและสัตว์น้ำคลองใหญ่ไม่สามารถออกใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าและสุขอนามัยสินค้าประมงได้ในพื้นที่

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2557) ผลการติดตามโครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2557 ณ ด่านมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ด่านหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด่านคลองใหญ่ จังหวัดตราด ด่านเชียงของและแม่สายแห่งที่ 2 จังหวัดเชียงราย ด่านแม่สอด จังหวัดตาก และด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พบว่า สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สัมมนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการด่านสินค้าเกษตรรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 166 คน ร้อยละ 118.57 ของเป้าหมาย 140 คน ตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานสินค้าเกษตรในพื้นที่ 7 จังหวัดเป้าหมาย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ หนองคาย มุกดาหาร สระแก้ว สงขลา และเลย ตรวจสอบสารอะฟลาท็อกซินในถั่วลิสง 80 ตัวอย่าง และพัฒนาระบบเชื่อมโยงการยื่นคำขอและแจ้งส่งออกนำเข้า ด่านศุลกากรมีอัตรากำลัง งบประมาณ เครื่องมือ อาคาร และสถานที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน นำระบบ One Stop Service (OSS) และ NSW มาใช้ปฏิบัติงาน และอบรมความรู้ใหม่ ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านให้แก่เจ้าหน้าที่

ด่านตรวจพืช ตรวจสัตว์น้ำ และกักกันสัตว์ มีอัตรากำลัง งบประมาณ เครื่องมือ อาคาร และสถานที่จำกัด ไม่มีการนำระบบ OSS มาใช้ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง การเชื่อมโยงระบบของด่านกับระบบ NSW เริ่มดำเนินการในด่านกักกันสัตว์และตรวจสัตว์น้ำ และแต่ละด่านประสานงานกับหน่วยงานตำรวจทหารในพื้นที่เพื่อตรวจป้องกันการลักลอบการส่งออกนำเข้า อย่างไรก็ตามแต่ละด่านยังไม่บูรณาการร่วมกันในการจัดตั้งศูนย์ OSS เนื่องจากขาดแคลนเจ้าหน้าที่ ไม่มีพื้นที่ดำเนินการร่วมกัน และไม่มีกฎหมายรองรับ

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2557) ศึกษาการค้าระหว่างประเทศทางบกด้านเหนือ ณ ด่านแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ จังหวัดเชียงราย และด่านภูดู่ จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการค้าระหว่างประเทศ แนวโน้ม รูปแบบ และโอกาสการค้าระหว่างประเทศที่เกิดจากการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศคู่ค้า และเสนอแนะแนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาการค้าระหว่างประเทศแกภาครัฐและเอกชน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่ม (Focus Group) และการสังเกต (Observation) พ่อค้าชายแดนที่ส่งออกนำเข้าสินค้า 10 อันดับแรก ผู้บริหารหอการค้าจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด และสมาคมการท่องเที่ยวจังหวัด ผู้บริหารและพนักงานธนาคาร และบริษัทโลจิสติกส์ และเจ้าหน้าที่พาณิชย์จังหวัด ด่านศุลกากร และด่านตรวจคนเข้าเมือง 39 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Qualitative Analysis) ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการค้าเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายรัฐบาลเมียนมาร์ที่มีปัญหากับชนกลุ่มน้อยทำให้มีการปิดด่านพรหมแดน มีการเปลี่ยนแปลงผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายบ่อยครั้ง ทำให้นโยบายและการปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง ระบบการค้าระหว่างประเทศไทย เมียนมาร์ และสปป.ลาว นโยบายกีดกันทางการค้าของเมียนมาร์และสปป.ลาว การกำหนดมาตรการควบคุมการค้าที่เข้มงวดและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย การปฏิบัติต่อพิธีการส่งออกนำเข้าของเจ้าหน้าที่ประเทศเพื่อนบ้านในแต่ละด่านมีความแตกต่างกัน และการสร้างโรงงานผลิต รับซื้อพืชผลเกษตร และแปรรูปสินค้าแบบครบวงจรในพื้นที่ของบริษัทไทยรายใหญ่เพื่อส่งออกไปยังจีน แนวโน้มและโอกาสการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ เมียนมาร์มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เศรษฐกิจขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การเมืองพัฒนาดีขึ้น และกฎระเบียบการค้าผ่อนปรนมากขึ้น สปป.ลาวตั้งเป้าจะเพิ่มมูลค่าการค้ากับไทยเป็น 2 เท่า ในปี 2558 และจีน (มณฑลยูนนาน) มีศักยภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างรวดเร็วและต่อเนื่อง ภายหลังจีนนำนโยบายการพัฒนาพื้นที่ทางภาคตะวันตกมาใช้ เพื่อยกระดับการพัฒนาให้เทียบเท่ากับภาคตะวันออกและสากล จุดอ่อนและโอกาสของจังหวัดเชียงรายในการค้าชายแดน ได้แก่ สถานการณ์การแข่งขันที่จะรุนแรงมากขึ้นในอนาคต เนื่องจากการเข้ามาตั้งบริษัทและทำการค้าของพ่อค้าจีนและคนจีนรุ่นใหม่ใน สปป.ลาว และไทยมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อครอบครองวงจรการค้าแบบเบ็ดเสร็จ การก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 รถไฟสายเด่นชัย–เชียงราย และศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้า ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะแนวทางและกลยุทธ์การค้าระหว่างประเทศภาครัฐและเอกชน อาทิ กลยุทธ์ความร่วมมือระหว่างผู้นำประเทศด้านโยบายการค้าระหว่างประเทศ ความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่ชายแดน การสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างความรู้ทางการค้าระหว่างประเทศ และการรวมกลุ่มทางธุรกิจในลักษณะ Supply Chain หรือ Cluster

สุรีย์มาศ ทัศโร (2553) วิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2549 – ไตรมาส 2 ปีงบประมาณ 2552 เพื่อนำแนวคิด Logic Model มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานผลการดำเนินงานโปรแกรมรายเดือน รายไตรมาส และรายปี และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอนตามแนวคิด Logic Model ผลการวิเคราะห์โปรแกรมที่สำคัญ พบว่า โปรแกรมวิจัยเมล็ดพันธุ์ (A8) ใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรม อาทิ การพัฒนามาตรฐานการจัดซื้อและประเมินเชื้อพันธุกรรม ทำให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ระยะสั้นและกลาง อาทิ ได้เชื้อพันธุกรรมข้าวโพด พริก มะเขือเทศ แตงกวา และฟักทองภาคเอกชนนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นพันธุ์การค้า และบริษัทเอกชนนำพันธุ์ไปขยายผลทางการค้าทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ โปรแกรมวิศวกรรมชีวการแพทย์ฯ (B2-3) ใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรม อาทิ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสร้างต้นแบบรวดเร็ว ทำให้เกิดผลผลิตผลลัพธ์ระยะสั้น กลาง และยาว อาทิ การให้บริการผลิตวัสดุฝังในที่ขึ้นรูปด้วยเทคโนโลยี RP การนำวัสดุฝังในที่ขึ้นรูปด้วยเทคโนโลยี RP มาใช้กับผู้ป่วย 339 คน ผู้ป่วยสามารถกลับไปทำงานได้ตามปกติและคุณภาพชีวิตผู้ป่วยอุบัติเหตุดีขึ้น โปรแกรมระบบสมองกลฝังตัว (B3-1) ใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรม อาทิ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและสร้างพันธมิตรเครือข่ายด้านระบบสมองกลฝังตัว (TT) ทำให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ระยะสั้นและกลาง อาทิ ซอฟแวร์ตรวจตราและเฝ้าระวังการทำเกษตรกรรม การประยุกต์ใช้ระบบเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อการออกดอกและติดผลลำไยนอกฤดู และระบบพยากรณ์โรคเพื่อการจัดการโรคกล้วยไม้ในโรงเรือน และโปรแกรมเทคโนโลยียานยนต์เพื่อการแข่งขันที่ยั่งยืน (B4-1) ใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรม อาทิ ต้นแบบระดับห้องปฏิบัติการ ทำให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ระยะสั้นและกลาง อาทิ ต้นแบบรถบรรทุกอเนกประสงค์ขนาดเล็ก ลดต้นทุนการผลิต และลดของเสียจากการผลิต และมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ หน่วยงานควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายระยะยาวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อให้การใช้ทรัพยากรการวิจัยคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อประเทศมากที่สุด และควรกำหนดโจทย์การวิจัยภายในโปรแกรมอย่างรอบคอบเพื่อให้ผลการวิจัยเกิดผลผลิตที่ตอบสนองเป้าหมายระยะยาวที่กำหนดไว้

วิชัย กาวิชัย (2551) ประเมินโครงการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สาย จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2549 ประกอบด้วย การดำเนินโครงการย่อย CCTV การเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านการตรวจบุคคลและพาหนะเข้าออกราชอาณาจักร และการพัฒนา website ของด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สาย ระหว่างเดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2551 เพื่อประเมินประสิทธิผลการดำเนินโครงการตามแบบจำลองซิป (CIPP Model) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากคณะผู้บริหาร คณะทำงาน และเจ้าหน้าที่ด่าน ประชาชนในพื้นที่ สถานประกอบการ และนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติ 578 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการประเมิน พบว่า ภาพรวมโครงการสอดคล้องและเหมาะสมระดับมาก โดยด้านสภาวะแวดล้อมหน่วยงาน เหมาะสมและสอดคล้องมากที่สุด เรื่องวัตถุประสงค์โครงการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนสังคม ด่าน นโยบายของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ยุทธศาสตร์ของจังหวัดเชียงราย และแผนพัฒนาคุณภาพด่านด้านปัจจัยนำเข้า เหมาะสมมากที่สุดเรื่องผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพร้อมในการดำเนินงาน การดำเนินโครงการของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ความเพียงพอและสมบูรณ์ของวัสดุอุปกรณ์ปฏิบัติงาน ระยะเวลาดำเนินโครงการ และความเพียงพอของงบประมาณ ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติ

มากที่สุดเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการและดำเนินการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานโครงการเหมาะสม มีการประชาสัมพันธ์โครงการทั่วถึง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาประเมินผลเหมาะสม ขณะที่ดำเนินโครงการมีการปรับปรุงการดำเนินงานเมื่อพบข้อบกพร่อง และผู้บริหารติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการเป็นระบบต่อเนื่อง ด้านผลผลิต เหมาะสมมากที่สุด เรื่องโครงการปฏิบัติสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ เจ้าหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานตามโครงการ เจ้าหน้าที่พึงพอใจโครงการ เจ้าหน้าที่เห็นความสำคัญของโครงการ การพัฒนาภาพลักษณ์ของด่าน และการยอมรับของผู้ใช้บริการ ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจโครงการมาก และมีข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการด่านที่สำคัญอาทิ เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านงบประมาณและการบริหารจัดการกับหน่วยงายภาครัฐและเอกชน และพัฒนาระบบอินเตอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพ

การตรวจเอกสารการศึกษาที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 เรื่อง ทำให้ทราบความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่ผ่านมา ซึ่งจะนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป และทำให้กำหนดเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลและโมเดลการประเมินผลโครงการครั้งนี้ได้ คือ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) และการสังเกต (Observation) และประเมินผลโครงการด้วยโมเดลเชิงตรรกะ (Logic Model)

2.4.2 แนวคิดและทฤษฎี

1) การประเมินผล (Knowlton, L.W. and Phillips, C.C., 2013)

1.1) นิยาม การประเมินผล หมายถึง การทบทวนกลยุทธ์และกิจกรรมที่กำหนดไว้ การนำกลยุทธ์และกิจกรรมดังกล่าวไปปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น การประเมินผลโดยทั่วไปจะประกอบด้วยการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การตีความ และการรายงานข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจของผู้สนับสนุนเงินทุนและผู้บริหารจัดการแผนงาน

1.2) ประเภท การประเมินผลแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.2.1) การประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน (Summative Evaluation) บางครั้งถูกใช้เพื่อตรวจสอบความเป็นเหตุผลว่าแผนงานหนึ่งก่อให้เกิดผลกระทบอย่างหนึ่งอย่างใดจริงหรือไม่ เพื่อเตรียมดำเนินการแผนงานต่อไปหรือขยายผลแผนงาน การประเมินผลประเภทนี้โดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรับผิดชอบและตรวจสอบว่าผลลัพธ์ที่ปรารถนาเกิดขึ้นหรือไม่ โดยทั่วไปเป็นการตอบคำถามว่าแผนงานก่อให้เกิดผลที่เป็นความแตกต่างอะไรขึ้น ดังนั้น การประเมินผลประเภทนี้จึงมีแนวโน้มมุ่งเน้นไปที่สิ่งที่ได้รับหรือด้านผลลัพธ์ และผลกระทบของโมเดลเชิงตรรกะเป็นการทบทวนย้อนกลับซึ่งมักเกิดขึ้นเพื่อสรุปแผนงาน

1.2.2) การประเมินผลขณะที่กำลังดำเนินงาน (Formative Evaluation) มักถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเรียนรู้ว่าการดำเนินงานและ/หรือการพัฒนาของแผนงานคืออะไร การประเมินผลประเภทนี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาที่คาดหวังไว้ โดยพิจารณาทั้งด้านการดำเนินงานและสิ่งที่ได้รับของโมเดลเชิงตรรกะ

เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงที่มีเหตุผลระหว่างกระบวนการและผลลัพธ์ตลอดระยะเวลาของแผนงาน

1.3) การออกแบบการประเมินผลประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์การประเมินผลที่ระบุเกี่ยวกับการใช้ และผู้ใช้ผลการประเมินการอธิบายข้อมูลที่ต้องการเพื่อตอบคำถามหรือวัตถุประสงค์การประเมินผล การพัฒนาตัวชี้วัดที่ช่วยกำหนดคุณภาพและปริมาณของข้อมูลที่ต้องการ การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดรูปแบบและวิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสม การกำหนดตารางเวลาการทำงานและรูปแบบการรายงานผลการประเมินและการกำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินผลและค่าใช้จ่ายในการประเมินผล

1.4) คุณภาพของการออกแบบการประเมินผล การออกแบบที่มีคุณภาพต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1.4.1) มีการกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของผู้ใช้ผลการประเมิน

1.4.2) มีการกำหนดข้อมูลที่ผู้ใช้ต้องการและการสร้างความเชื่อมั่นในการใช้ข้อมูล

1.4.3) มีการกำหนดผลลัพธ์ของการประเมินผลและแนวทางการพัฒนาการประเมินผล

1.4.4) มีความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลที่ต้องการและคำถามการประเมินผลที่สำคัญ

1.4.5) มีการกำหนดและเลือกใช้ตัวชี้วัดกระบวนการสำหรับการประเมินผล

1.4.6) มีการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของแผนงานซึ่งจะมีส่วนช่วยในการประเมินผล

1.4.7) มีการกำหนดและเลือกใช้ตัวชี้วัดผลลัพธ์สำหรับการประเมินผล

1.4.8) มีความสมเหตุสมผลของผลลัพธ์ที่กำหนดเปรียบเทียบกับระยะเวลาและทรัพยากรอื่น ๆ ที่คาดว่าต้องใช้ในการดำเนินงาน

1.4.9) สามารถระบุวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโมเดลเชิงตรรกะได้

1.4.10) มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในกระบวนการประเมินผลอย่างเพียงพอ เพื่อส่งเสริมให้มีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

2) โมเดลเชิงตรรกะ (Logic Model) (Knowlton, L.W. and Phillips, C.C., 2013)

2.1) นิยาม โมเดลเชิงตรรกะเป็นวิธีการนำเสนอความคิดเชิงประจักษ์ที่ช่วยอธิบายและสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของการดำเนินแผนงานหรือการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยมีขอบเขตการอธิบาย ประกอบด้วย แผนการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่คาดหวังของโครงการหรือความคิดริเริ่ม ซึ่งทำให้มีแผนที่เส้นทางการดำเนินงานไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ที่ชัดเจน กระบวนการสร้างโมเดลเชิงตรรกะที่อาศัยการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในการทบทวนความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมและผลลัพธ์ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียได้เรียนรู้ว่าการดำเนินกิจกรรมใดประสบผลสำเร็จและสภาวะแวดล้อมใดที่สนับสนุนความสำเร็จดังกล่าว โมเดลเชิงตรรกะเป็นเครื่องมือของการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking) ที่ช่วยให้การคิดมีเหตุผลและการแสดงความซับซ้อนต่าง ๆ ทำได้ง่าย เครื่องมือที่มีความคล้ายคลึงกับโมเดลเชิงตรรกะ ประกอบด้วย แผนที่ความคิด (Idea Maps) กรอบความคิด (Frameworks)

รูปภาพที่บริบูรณ์ (Rich Pictures) การปฏิบัติการ (Action) แผนที่กลยุทธ์หรือแผนที่ผลลัพธ์ (Results or Strategy Maps) โมเดลความคิด (Mental Model) กรอบแนวคิดเชิงตรรกะ (Logical Frameworks) และแผนภูมิวงรอบเหตุและผล (Causal Loop Diagrams (Systems Dynamics))

2.2) การใช้โมเดลเชิงตรรกะมักถูกนำไปใช้ในองค์กรและสถาบันที่ไม่ใช่ภาครัฐ อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีการนำไปใช้ในองค์กรชุมชนและภาคเอกชนมากขึ้น โมเดลสามารถนำไปใช้ได้ทั้งเพื่อการออกแบบแผนงานการวางแผนการดำเนินแผนงาน การนำแผนงานไปดำเนินการ และการประเมินผลแผนงาน ตัวอย่างการใช้โมเดลเชิงตรรกะ อาทิ การออกแบบแผนงานการตลาด การแสดงกระบวนการจัดซื้อ การอธิบายแผนการพัฒนาการศึกษาของเขตการศึกษา การสร้างแผนงานผู้นำชุมชน และการกำหนดวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

2.3) ประโยชน์ การนำโมเดลเชิงตรรกะไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

2.3.1) ก่อให้เกิดการพัฒนาวิธีการสื่อสารที่สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสีย

2.3.2) เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ที่ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมสูง

2.3.3) ก่อให้เกิดการให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ที่มีความชัดเจน

2.3.4) ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจชัดเจนว่าการดำเนินการใดประสบความสำเร็จเพราะสาเหตุใด

2.3.5) ก่อให้เกิดการระบุตัวแปรที่สำคัญสำหรับการวัดผลและการใช้ทรัพยากรเพื่อการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3.6) ก่อให้เกิดการรายงานผลการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือตามกรอบความคิด

2.3.7) นำไปสู่การพัฒนาการออกแบบแผนงาน การวางแผนการดำเนินแผนงานและการบริหารจัดการแผนงาน

2.3.8) ทำให้มีวิธีการเชิงกลยุทธ์สำหรับทบทวนและพัฒนาการคิด

2.3.9) ทำให้มีวิธีการสำหรับการจำกัดความเสี่ยงและการทดสอบคุณภาพเบื้องต้น

2.3.10) ก่อให้เกิดการสนับสนุนอย่างมากต่อการสร้างและการสื่อสารความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความท้าทาย ทรัพยากร และความสำเร็จที่คาดหวัง

2.3.11) ก่อให้เกิดการปรับภาพรวม และส่วนประกอบย่อยของแผนงานให้มีความสอดคล้องกัน

2.4) โมเดลเชิงตรรกะแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ที่มีความแตกต่างกันในระดับของรายละเอียดที่นำเสนอและการนำไปใช้ ดังนี้

2.4.1) โมเดลทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of change model) เป็นการนำเสนออย่างง่ายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เชื่อว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเพียงกรอบความคิดของการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะที่สำคัญ ประกอบด้วย ไม่มีกรอบเวลา มีระดับของรายละเอียดค่อนข้างน้อย มีส่วนประกอบต่าง ๆ เพียงเล็กน้อย นำเสนอด้วยรูปภาพเป็นหลัก และไม่มีจุดเน้นเป็นการเฉพาะเจาะจง มักถูกนำไปใช้สำหรับตรวจสอบความมีเหตุผลของการเปลี่ยนแปลง ตัวอย่างโมเดลทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงปรากฏตามภาพที่ 1

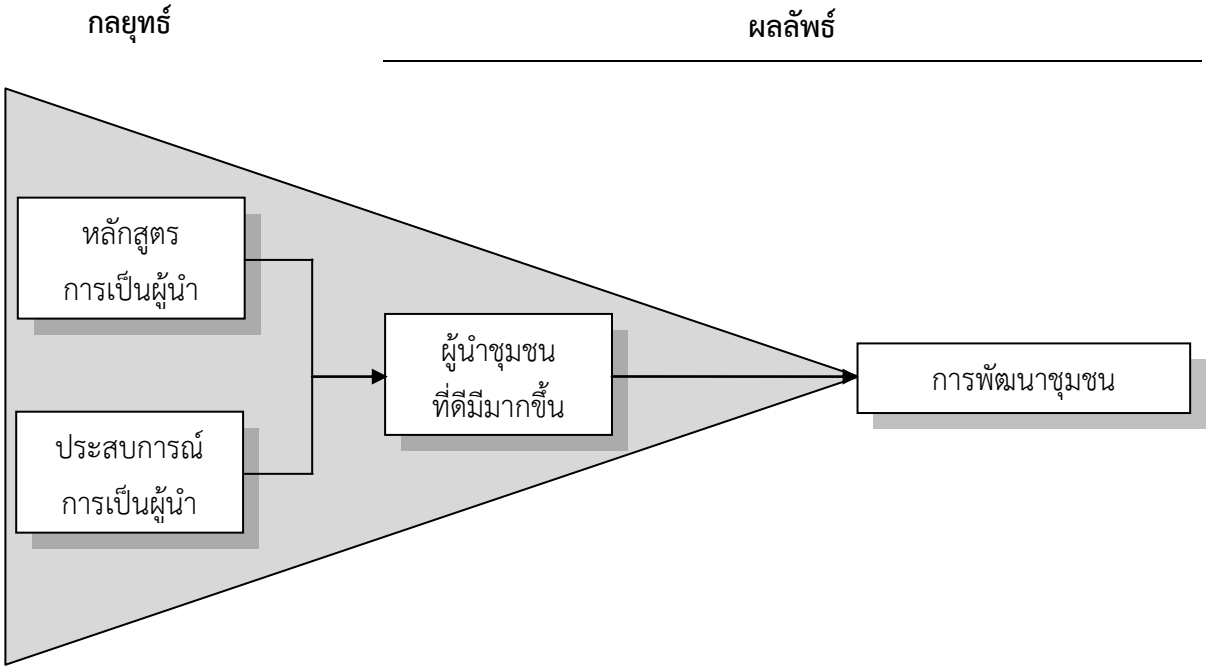

ภาพที่ 1 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของแผนงานวิทยาลัยผู้นำชุมชน

ที่มา : Knowlton, L.W. and Phillips, C.C. (2013)

2.4.2) โมเดลเชิงตรรกะของแผนงาน (Program logic model) ให้รายละเอียดเกี่ยวกับทรัพยากร กิจกรรมต่าง ๆ ที่วางแผนไว้ และผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงานที่ปรารถนา ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานของแผนงาน มีลักษณะที่สำคัญ ประกอบด้วย มีการระบุขอบเขตของเวลา มีระดับของรายละเอียดค่อนข้างมาก มีส่วนประกอบต่าง ๆ มาก นำเสนอด้วยรูปภาพและข้อความ และมีจุดเน้นที่เป้าหมายและผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ มักถูกนำไปใช้เพื่อช่วยออกแบบ วางแผน พัฒนากลยุทธ์ ติดตามและประเมินผลตรวจสอบความเป็นไปได้ของแผนงาน สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่ปรารถนาและการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และสร้างแผนปฏิบัติการ ตัวอย่างโมเดลเชิงตรรกะของแผนงานปรากฏตามภาพที่ 2

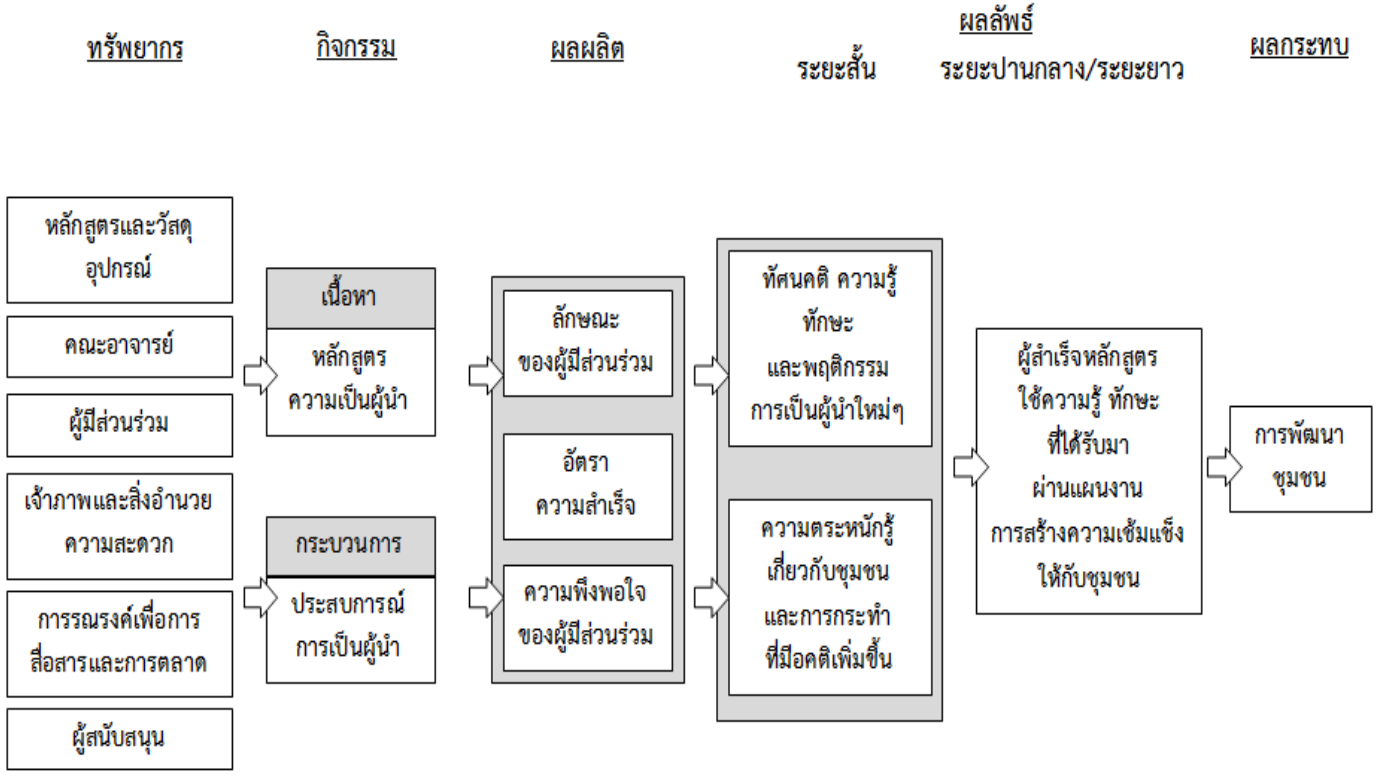

ภาพที่ 2 โมเดลเชิงตรรกะของแผนงานวิทยาลัยผู้นำชุมชน

ที่มา: Knowlton, L.W. and Phillips, C.C. (2013)

2.5) ขั้นตอนการสร้างโมเดล การสร้างโมเดลแต่ละประเภทประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการสร้างโมเดล

ขั้นตอนการสร้าง โมเดลทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง	ขั้นตอนการสร้าง โมเดลเชิงตรรกะของแผนงาน
1. ระบุผลลัพธ์ที่ปรารถนา 2. ระบุกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ปรารถนา 3. กำหนดสมมติฐานที่สนับสนุนการระบุกลยุทธ์	1. ระบุผลลัพธ์ที่กลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่งหรือหลายกลยุทธ์จะก่อให้เกิดขึ้นในท้ายที่สุด 2. อธิบายชุดขั้นตอนของผลลัพธ์ที่จะแสดงความก้าวหน้าไปสู่ผลกระทบ 3. ระบุกิจกรรมที่จำเป็นทั้งหมดที่จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ 4. กำหนดทรัพยากรหรือปัจจัยที่เชื่อมโยงโดยตรงและจะใช้สำหรับดำเนินกิจกรรม 5. ระบุผลผลิตที่สะท้อนความสำเร็จของกิจกรรม

ที่มา : Knowlton, L.W. and Phillips, C.C. (2013)

2.6) คุณภาพของโมเดล โมเดลที่มีคุณภาพต้องมีลักษณะ ดังนี้

2.6.1) สมาร์ท (SMART)

(1) สิ่งที่ต้องทำมีความชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปปฏิบัติและมีความเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ (Specific)

(2) รายละเอียดต้องเป็นได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Measurable)

(3) รายละเอียดที่ถูกเลือกต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความตระหนักรู้ ความรู้ ทักษะ และ/หรือพฤติกรรม (Action Oriented)

(4) รายละเอียดต้องมีเหตุผลน่าเชื่อถือและเป็นไปได้ (Realistic)

(5) รายละเอียดต้องระบุช่วงเวลาและแสดงลำดับเวลาของผลลัพธ์ที่จะก้าวหน้าไปสู่ผลลัพธ์สุดท้าย (Timed)

2.6.2) ฟิต (FIT)

(1) มีการปฏิบัติอย่างเพียงพอเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ที่ปรารถนา (Frequency)

(2) มีการปฏิบัติที่เข้มข้นอย่างเพียงพอเพื่อความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ (Intensity)

(3) มีการตั้งเป้าผู้เกี่ยวข้องและกลุ่มตลาดที่เหมาะสมเจาะจง และชัดเจน (Targeted)

2.7) ข้อจำกัด โมเดลเชิงตรรกะมีข้อจำกัดในการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

2.7.1) ไม่สามารถรับประกันความมีตรรกะของโมเดลได้ การอธิบายอย่างมีเหตุผลของโมเดลมีความหมายไม่เท่ากับความมีเหตุผล ความเป็นไปได้ และความสำเร็จ เนื่องจากการมีขอบเขตความรู้จำกัด การยึดในความสนใจหนึ่งไว้อย่างเหนียวแน่น และการขาดแคลนมุมมองที่หลากหลาย

2.7.2) ไม่คำนึงถึงผลที่ไม่ปรารถนา แม้ว่าแผนงานจะมีผลข้างเคียง

2.7.3) ไม่รวมผู้ไม่เห็นด้วยกับแผนงานในกระบวนการสร้างโมเดล และผู้มีส่วนได้เสียส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานด้านงานวิจัย

2.7.4) การมีโมเดลไม่ได้หมายความว่าแผนงานที่ถูกนำเสนอด้วยโมเดลพร้อมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ปรารถนา

2.7.5) การนำเสนอแผนงานด้วยรูปภาพเป็นการนำเสนอ ณ จุดหนึ่งของเวลา ซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อสะท้อนความคิดที่ดีที่สุดและหลักฐานในปัจจุบันที่ค่อย ๆ ปรากฏขึ้น การสร้างและนำเสนอการเปลี่ยนแปลงของโมเดลจะช่วยพัฒนาความคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ กิจกรรม และผลลัพธ์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญที่อธิบายคุณภาพและความเป็นไปได้ของโมเดล

2.7.6) ไม่รับรองความถูกต้องเที่ยงตรงและคุณภาพของการนำแผนงานไปสู่การปฏิบัติ

2.7.7) ไม่ได้ขจัดผลของโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของแผนงานและองค์กร

2.7.8) คุณภาพโมลเดลขึ้นอยู่กับการระบุสมมติฐานและหลักฐานที่นำมาใช้ในการสร้างโมเดล

2.8) โมเดลเชิงตรรกะกับการประเมินผล

เนื่องจากโมเดลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงานที่วางแผนไว้ หรือที่ได้ดำเนินการจริงและผลลัพธ์ จึงมีส่วนช่วยสนับสนุนการประเมินผลผ่านการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยมีส่วนช่วยในการกำหนดคำถามและตัวชี้วัดการประเมินผลที่สำคัญเกี่ยวกับแผนงานและผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมและส่วนประกอบอื่น ๆ ของแผนการประเมินผลต่อไป

2.8.1) ตัวอย่างคำถามในการประเมินผลแผนงานวิทยาลัยผู้นำชุมชน ประกอบด้วยคำถามซึ่งเป็นคำถามทั่วไปสำหรับการประเมินผลแผนงาน 5 คำถาม ดังนี้

(1) วิทยาลัยกำลังทำในสิ่งที่ถูกต้องใช่หรือไม่

(2) วิทยาลัยกำลังทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมใช่หรือไม่

(3) วิทยาลัยทำให้เกิดความแตกต่างอะไรขึ้นระหว่างผู้มีส่วนร่วม

(4) วิทยาลัยทำให้เกิดความแตกต่างอะไรขึ้นทั่วทั้งชุมชน

(5) อะไรคือแนวทางที่ชุมชนต้องการและควรถูกจัดการโดยวิทยาลัย

2.8.2) ตัวอย่างตัวชี้วัดการประเมินผลแผนงานวิทยาลัยผู้นำชุมชน เนื่องจากการประเมินผลทั่วไปมุ่งเม้นการวัดส่วนประกอบที่เป็นผลผลิตและผลลัพธ์ในโมเดล ดังนั้นตัวชี้วัดการประเมินผลแผนงานดังกล่าว จึงประกอบด้วยตัวชี้กระบวนการ (Process Indicator) ซึ่งวัดความก้าวหน้าของผลผลิต

เป็นหลักฐานที่เก็บรวบรวมเพื่อแสดงว่าได้ทำอะไรไปบ้างแล้ว และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome Indicator) ซึ่งวัดความก้าวหน้าของผลลัพธ์ เป็นหลักฐานที่เก็บรวบรวมเพื่อแสดงว่าได้ก่อให้เกิดอะไรขึ้นบ้างแล้ว ดังนี้

(1) ตัวชี้วัดกระบวนการ ได้แก่ จำนวนและประเภทหลักสูตรการเรียนการสอน คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพอุปกรณ์การเรียนการสอน ความพึงพอใจต่อหลักสูตร จำนวนและประเภทผู้มีส่วนร่วม อัตราความสำเร็จตามประเภทผู้มีส่วนร่วม จำนวนและประเภทประสบการณ์ คุณภาพประสบการณ์ และความพึงพอใจต่อประสบการณ์

(2) ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ผลลัพธ์ระยะสั้น ได้แก่ ทัศนคติ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมใหม่ ๆ ในการเป็นผู้นำ การเจริญส่วนตน ความสามารถในการเข้าใจ ประเมินพัฒนาชุมชนและองค์กรเพิ่มขึ้น ความรู้เกี่ยวกับชุมชนเพิ่มขึ้น ความรู้เกี่ยวกับการสร้างการสนับสนุนและการปฏิบัติเพิ่มขึ้น ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นกลุ่มและเครือข่ายเพิ่มขึ้น ผลลัพธ์ระยะกลางและยาว ได้แก่ ผู้สำเร็จหลักสูตรมองหาและรักษาตำแหน่งผู้นำชุมชนไว้ได้ ผู้สำเร็จหลักสูตรใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับมาผ่านแผนงานการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และผู้สำเร็จหลักสูตรสร้างเครือข่ายและร่วมมือกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

นอกจากนี้ โมเดลยังมีส่วนช่วยค้นหาทางเลือกและระบุทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการลงทุนเพื่อการประเมินผล ช่วยตัดสินใจว่าใครคือผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลและผู้ใช้ข้อมูลผลการประเมินที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้มีการสร้างวิธีการสื่อสารและความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลว่าอะไรจะถูกร่วมอยู่ในการประเมินผลบ้าง และข้อมูลผลการประเมินจะถูกนำไปใช้อย่างไร ช่วยผู้ใช้ผลการประเมินสามารถระบุและสนับสนุนว่าจากมุมมองของผู้ใช้ผลการประเมิน ส่วนประกอบใดของโมเดลสำคัญที่สุดต่อการบริหารจัดการและวัดผล

2.5 วิธีการประเมินผล

2.5.1 รูปแบบการประเมินผลโดยประยุกต์ใช้โมเดลเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1) ทรัพยากร (Resources) คือ ปัจจัยที่จำเป็นที่จะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเกิดขึ้น ทรัพยากรสำหรับดำเนินโครงการนี้ ได้แก่ หลักสูตรการฝึกอบรม วิทยากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผู้ผลิตและผู้ส่งออกนำเข้า งบประมาณ สินค้าเกษตร ข้อมูลและระบบงาน ผู้สมัครและตำแหน่ง วัสดุและอุปกรณ์ และผู้รับจ้าง

2) กิจกรรม (Activities) คือ การกระทำที่เฉพาะเจาะจงเพื่อทำให้ผลลัพธ์ที่ปรารถนาเกิดขึ้น กิจกรรมของโครงการนี้ ได้แก่ การจัดฝึกอบรมเพื่อบูรณาการการทำงาน การสร้างความเข้มแข็ง และการใช้ระบบ e-service การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูล การพัฒนาและปรับปรุงระบบงานภายใน การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ การจัดหาตู้คอนเทนเนอร์และก่อสร้างอาคารปฏิบัติงาน และการจัดหาวัสดุและอุปกรณ์การปฏิบัติงาน

3) ผลผลิต (Outputs) คือ สิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงจากกิจกรรมของโครงการ

ผลผลิตของโครงการนี้ ได้แก่ ผู้ผ่านการฝึกอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ สินค้าเกษตรหลักที่ส่งออกนำเข้าผ่านการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน ระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบงานภายในที่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ใหม่ที่มาปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถ ตู้คอนเทนเนอร์และอาคารปฏิบัติงานที่ได้เข้าใช้ประโยชน์แล้ว และวัสดุและอุปกรณ์ที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์แล้ว

4) ผลลัพธ์ (Outcomes) คือ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องจากใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรมของโครงการที่ก่อให้เกิดผลผลิตอย่างใดอย่างหนึ่ง เนื่องจากโครงการนี้ดำเนินการมาแล้ว 2 ปี จากระยะเวลาดำเนินโครงการทั้งสิ้น 4 ปี ดังนั้น ผลลัพธ์หรือวัตถุประสงค์ของโครงการนี้ที่สามารถประเมินผลได้ในปัจจุบันจึงเป็นผลลัพธ์หรือวัตถุประสงค์ระยะสั้น ได้แก่ ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการของด่านสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น และความครอบคลุมในการการตรวจสอบสินค้าเกษตรของด่านสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น

2.5.2 ประเภทการประเมินผล

การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลในขณะที่โครงการกำลังดำเนินงาน (Formative Evaluation) เพื่อประเมินความเชื่อมโยงสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการ ตั้งแต่ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของโครงการจนถึงผลลัพธ์ระยะสั้นที่ปรารถนาหรือวัตถุประสงค์ระยะสั้นของโครงการและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการประเมินไปใช้ประกอบการปรับปรุงการดำเนินโครงการให้บรรลุผลลัพธ์ที่ปรารถนา หรือวัตถุประสงค์ทั้งระยะสั้น กลาง และยาวเมื่อสิ้นสุดโครงการ

2.5.3 กรอบแนวคิดการประเมินผล

การประเมินผลครั้งนี้มีกรอบแนวคิดการประเมินผลปรากฏตามภาพที่ 3

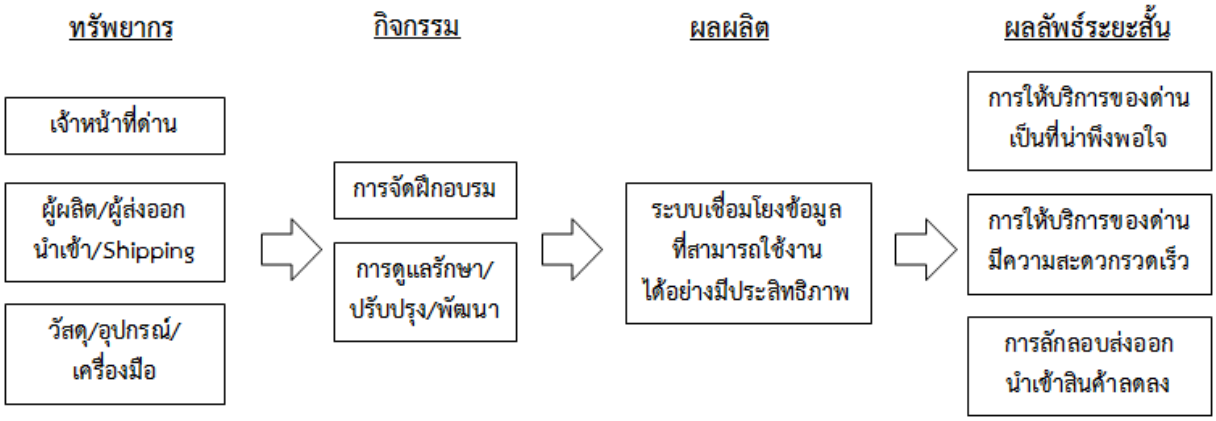

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการประเมินผล

ที่มา : จากการศึกษา

2.5.4 ประเด็นและตัวชี้วัด จากกรอบแนวคิดการประเมินผลสามารถกำหนดประเด็นและตัวชี้วัดได้ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประเด็นและตัวชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด
1. ทรัพยากร	
1.1 บุคลากร	- ร้อยละวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องที่ฝึกอบรมต่อวิทยากรทั้งหมด - ร้อยละเจ้าหน้าที่ที่เข้าฝึกอบรมเป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับเรื่องที่ฝึกอบรมต่อเจ้าหน้าที่ที่เข้าฝึกอบรมทั้งหมด - ร้อยละเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญการตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรต่อเจ้าหน้าที่ทั้งหมด - ร้อยละผู้ส่งออก/นำเข้าที่เข้าฝึกอบรมเป็นผู้ส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรหลักรายใหญ่ต่อผู้ส่งออก/นำเข้าที่เข้าฝึกอบรมทั้งหมด - ร้อยละผู้สมัครที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งที่จะบรรจุแต่งตั้งต่อผู้สมัครทั้งหมด
1.2 งบประมาณ	- ร้อยละผู้รับจ้างที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องที่รับจ้างต่อผู้รับจ้างทั้งหมด
1.3 วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือ	- จำนวนงบประมาณที่ผู้เกี่ยวข้องได้รับเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ขอจัดสรร - จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมที่กำหนดได้ตรงตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องเปรียบเทียบกับหลักสูตรฝึกอบรมทั้งหมด - ร้อยละสินค้าเกษตรที่จะถูกตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานเป็นสินค้าเกษตรหลักที่ส่งออก/นำเข้าต่อสินค้าเกษตรที่จะถูกตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานทั้งหมด - จำนวนข้อมูลที่จะถูกเชื่อมโยงเป็นข้อมูลที่จำเป็นต่อการส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรเปรียบเทียบกับข้อมูลที่จะถูกเชื่อมโยงทั้งหมด - จำนวนระบบงานที่จะถูกเชื่อมโยงเป็นระบบงานที่จำเป็นต่อการส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรเปรียบเทียบกับระบบงานที่จะถูกเชื่อมโยงทั้งหมด - ร้อยละตำแหน่งว่างที่มีแผนสรรหา/บรรจุแต่งตั้งต่อตำแหน่งว่างทั้งหมด - ร้อยละวัสดุ/อุปกรณ์ที่มีคุณภาพต่อวัสดุ/อุปกรณ์ที่จัดหาทั้งหมด

ที่มา : จากการศึกษา

ตารางที่ 2 ประเด็นและตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด
2. กิจกรรม	
2.1 การจัดฝึกอบรม	- จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมที่มีแผนปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับหลักสูตรฝึกอบรมทั้งหมด - จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมที่ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องสำคัญเปรียบเทียบกับหลักสูตรฝึกอบรมทั้งหมด - จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมที่ครอบคลุมเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องเปรียบเทียบกับหลักสูตรฝึกอบรมทั้งหมด - จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมที่มีระยะเวลาสอดคล้องกับเนื้อหาฝึกอบรมเปรียบเทียบกับหลักสูตรฝึกอบรมทั้งหมด - จำนวนหลักสูตรฝึกอบรมที่มีวิธีฝึกอบรมทั้งภาคการบรรยายและปฏิบัติเปรียบเทียบกับหลักสูตรฝึกอบรมทั้งหมด
2.2 การตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	- ร้อยละการตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรที่มีแผนปฏิบัติงานต่อการตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรทั้งหมด - ร้อยละจุดตรวจถาวร/เส้นทาง/พื้นที่ออกตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรที่ครอบคลุมเส้นทาง/พื้นที่ส่งออก/นำเข้าในปัจจุบันต่อจุดตรวจถาวร/เส้นทาง/พื้นที่ออกตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรทั้งหมด - ร้อยละจุดขอตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรที่ผู้ส่งออก/นำเข้าสามารถเดินทางไปได้สะดวกต่อจุดขอตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรทั้งหมด - ระยะเวลา/จำนวนครั้งออกตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรที่สอดคล้องกับปริมาณส่งออก/นำเข้าในปัจจุบันเปรียบเทียบกับระยะเวลา/จำนวนครั้งออกตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรทั้งหมด
2.3 การปรับปรุง/พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูล/ระบบงานภายใน	- จำนวนระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่มีแผนปรับปรุง/พัฒนาเปรียบเทียบกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมด - จำนวนระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่จะปรับปรุง/พัฒนาครอบคลุมหน่วยงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเปรียบเทียบกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่จะปรับปรุง/พัฒนาทั้งหมด - จำนวนระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่จะปรับปรุง/พัฒนาครอบคลุมข้อมูลที่จำเป็นต่อการส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรเปรียบเทียบกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่จะปรับปรุง/พัฒนาทั้งหมด

ที่มา : จากการศึกษา

ตารางที่ 2 ประเด็นและตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด
	- จำนวนระบบงานภายในที่มีแผนปรับปรุง/พัฒนาเปรียบเทียบกับระบบงานภายในทั้งหมด - จำนวนระบบงานภายในที่จะปรับปรุง/พัฒนาครอบคลุมหน่วยงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเปรียบเทียบกับระบบงานภายในที่จะปรับปรุง/พัฒนาทั้งหมด
2.4 การสรรหา/บรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่	- จำนวนระบบงานภายในที่จะปรับปรุง/พัฒนาครอบคลุมระบบงานที่จำเป็นต่อการส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรเปรียบเทียบกับระบบงานภายในที่จะปรับปรุง/พัฒนาทั้งหมด - ร้อยละการสรรหา/บรรจุแต่งตั้งที่มีแผนปฏิบัติงานต่อการสรรหา/บรรจุแต่งตั้งทั้งหมด
2.5 การจัดหาตู้คอนเทนเนอร์/วัสดุ/อุปกรณ์/การก่อสร้างอาคารปฏิบัติงาน	- ร้อยละการสรรหา/บรรจุแต่งตั้งที่ครอบคลุมหน่วยงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการสรรหา/บรรจุแต่งตั้งทั้งหมด - ร้อยละการสรรหา/บรรจุแต่งตั้งที่สอดคล้องกับตำแหน่งว่างของหน่วยงานเกี่ยวข้องต่อการสรรหา/บรรจุแต่งตั้งทั้งหมด - ร้อยละการจัดหาตู้คอนเทนเนอร์/ก่อสร้างอาคารที่มีแผนปฏิบัติงานต่อการจัดหาตู้คอนเทนเนอร์/ก่อสร้างอาคารทั้งหมด - ร้อยละการจัดหาตู้คอนเทนเนอร์/ก่อสร้างอาคารที่สอดคล้องกับลำดับความจำเป็นเร่งด่วนของหน่วยงานต่อการจัดหาตู้คอนเทนเนอร์/ก่อสร้างอาคารทั้งหมด - ร้อยละจุดวางตู้คอนเทนเนอร์/ก่อสร้างอาคารที่อยู่ใกล้เส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรออก/เข้าในปัจจุบันต่อจุดวางตู้คอนเทนเนอร์/ก่อสร้างอาคารทั้งหมด - ร้อยละการจัดหาตู้คอนเทนเนอร์ที่มีขนาดเหมาะสม/การก่อสร้างอาคารที่มีฟังก์ชั่นการใช้งานครบถ้วนต่อการจัดหาตู้คอนเทนเนอร์/ก่อสร้างอาคารทั้งหมด - ร้อยละการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ที่มีแผนปฏิบัติงานต่อการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ทั้งหมด - ร้อยละการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ที่ครอบคลุมหน่วยงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ทั้งหมด - ร้อยละการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ที่ครอบคลุมชนิดวัสดุ/อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ทั้งหมด

ที่มา : จากการศึกษา

ตารางที่ 2 ประเด็นและตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด
3. ผลผลิต	
3.1 ผู้ผ่านการฝึกอบรม	- ร้อยละผู้ผ่านการฝึกอบรมต่อเป้าหมาย - ร้อยละผู้ผ่านการฝึกอบรมที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ฝึกอบรมต่อผู้ผ่านการฝึกอบรมทั้งหมด - ร้อยละผู้ผ่านการฝึกอบรมที่นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ต่อผู้ผ่านการฝึกอบรมทั้งหมด
3.2 สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจสอบ/รับรองมาตรฐาน	- ร้อยละสินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานต่อเป้าหมาย - ร้อยละสินค้าเกษตรหลักที่ส่งออก/นำเข้าผ่านการตรวจสอบ/รับรองมาตรฐานต่อสินค้าเกษตรหลักที่ส่งออก/นำเข้าทั้งหมด
3.3 ระบบเชื่อมโยงข้อมูล/ระบบงานภายใน	- จำนวนระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่ปรับปรุง/พัฒนาแล้วเสร็จเปรียบเทียบกับเป้าหมาย - จำนวนระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่ข้อมูลที่จำเป็นต่อการส่งออก/นำเข้าสินค้าได้รับการเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมด - จำนวนระบบเชื่อมโยงข้อมูลที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเปรียบเทียบกับระบบเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมด - จำนวนระบบงานภายในที่ปรับปรุง/พัฒนาแล้วเสร็จเปรียบเทียบกับเป้าหมาย - จำนวนระบบงานภายในที่ระบบงานที่จำเป็นต่อการส่งงอก/นำเข้าสินค้าได้รับการเชื่อมโยงเปรียบเทียบกับระบบงานภายในทั้งหมด
3.4 เจ้าหน้าที่ใหม่	- จำนวนระบบงานภายในที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเปรียบเทียบกับระบบงานภายในทั้งหมด
3.5 ตู้คอนเทนเนอร์/วัสดุ/อุปกรณ์/อาคารปฏิบัติงาน	- ร้อยละเจ้าหน้าที่ใหม่ที่ได้รับการบรรจุ/แต่งตั้งต่อเป้าหมาย - ร้อยละเจ้าหน้าที่ใหม่ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานต่อเจ้าหน้าที่ใหม่ทั้งหมด - ร้อยละตู้คอนเทนเนอร์/อาคารปฏิบัติงานที่จัดหา/ก่อสร้างแล้วเสร็จต่อเป้าหมาย - ร้อยละตู้คอนเทนเนอร์/อาคารปฏิบัติงานที่หน่วยงานเกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์แล้วต่อตู้คอนเทนเนอร์/อาคารปฏิบัติงานทั้งหมด - ร้อยละวัสดุ/อุปกรณ์ที่จัดซื้อแล้วเสร็จต่อเป้าหมาย - ร้อยละวัสดุ/อุปกรณ์ที่หน่วยงานเกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์แล้วต่อวัสดุ/อุปกรณ์ทั้งหมด

ที่มา : จากการศึกษา

ตารางที่ 2 ประเด็นและตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด
4. ผลลัพธ์ระยะสั้น	
4.1 ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ	- ระยะเวลาการให้บริการส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตร - ร้อยละหนังสืออนุญาตส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรที่ออกให้โดยด่านสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นภายหลังดำเนินโครงการ - ร้อยละผู้ส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นภายหลังดำเนินโครงการ - ร้อยละสินค้าเกษตรที่ถูกตรวจสอบเพิ่มขึ้นภายหลังดำเนินโครงการ
4.2 ความครอบคลุมในการตรวจสอบสินค้าเกษตร	- ร้อยละเส้นทาง/พื้นที่ส่งออก/นำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการออกตรวจสอบเพิ่มขึ้นภายหลังดำเนินโครงการ

ที่มา : จากการศึกษา

2.5.5 การรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงเกี่ยวกับทรัพยากร กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ระยะสั้นของโครงการจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช ด่านตรวจสัตว์น้ำ และด่านกักกันสัตว์ ผู้ประกอบการนำเข้าส่งออกสินค้า และผู้ให้บริการขนส่งและส่งออกสินค้า ด้วยวิธีการการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) และการสังเกต (Observation)

ทั้งนี้ การเลือกกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างสัมภาษณ์ จะทำการเลือกด้วยวิธีการใช้วิจารณญาณ (Purposive or Judgment Sampling) โดยพิจารณาจากหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทในการส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตร ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายตัวอย่างสัมภาษณ์ จึงประกอบด้วย หัวหน้าด่านตรวจพืช ด่านตรวจสัตว์น้ำ และด่านกักกันสัตว์ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้าสินค้ารายใหญ่ และผู้ให้บริการขนส่งและส่งออกนำเข้าสินค้ารายใหญ่ โดยมีขนาดของกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างสัมภาษณ์ในแต่ละประเภทปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ขนาดกลุ่มเป้าหมายตัวอย่างสัมภาษณ์

หน่วย : ราย

พื้นที่	ประเภทกลุ่มเป้าหมายตัวอย่าง				
	เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช	เจ้าหน้าที่ด่านตรวจสัตว์น้ำ	เจ้าหน้าที่ด่านกักกันสัตว์	ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้าสินค้า	ผู้ให้บริการขนส่งและส่งออกนำเข้าสินค้า
ด่านแม่สอด จังหวัดตาก	1	1	1	5	5
ด่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย	1	1	1	5	5
ด่านหนองคาย จังหวัดหนองคาย	1	1	1	5	5
ด่านมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร	1	1	1	5	5
ด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว	1	1	1	5	5
ด่านคลองใหญ่ จังหวัดตราด	1	1	1	5	5
ด่านสะเดา จังหวัดสงขลา	1	1	1	5	5
ด่านปาดังเบซาร์ จังหวัดสงขลา	1	1	1	5	5
รวม	**8**	**8**	**8**	**40**	**40**

ที่มา : จากการศึกษา

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดโครงการ และผลการดำเนินโครงการที่ผ่านมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 และ 2558 จากเอกสารที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่างๆ อาทิ เอกสารรายละเอียดโครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของ มกอช. เอกสารรายงานการติดตามโครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2557 และรายงานการติดตามผลการดำเนินงานแผนงานและโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไตรมาสที่ 4 (1 ต.ค. 2557 – 30 กันยายน 2558) ประจำปีงบประมาณ 2558 ของสศก.

2.5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การประเมินผลตามประเด็นและตัวชี้วัดการดำเนินงานโครงการในด้านทรัพยากร กิจกรรม และผลผลิตจะได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ผลรวม ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าร้อยละ ตามประเด็นและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนาประกอบตารางและแผนภูมิต่าง ๆ เพื่ออธิบายถึงข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินผล

2) การประเมินผลลัพธ์เป็นการให้คะแนนตัวชี้วัดของผลลัพธ์ระยะสั้นที่ปรากฏ โดยเปรียบเทียบค่าของตัวชี้วัดกับเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ปรากฏตามตารางที่ 4 ดังนี้

2.1) ตัวชี้วัดที่ 1.1 ระยะเวลาในการให้บริการส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตร มีเกณฑ์การวัดเป็นแบบสัมพัทธ์ นั่นคือเป็นการเปรียบเทียบระยะเวลาในการให้บริการฯ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการ หากระยะเวลาในการให้บริการฯ หลังการดำเนินโครงการลดลงร้อยละ 16 หรือมากกว่า แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้คะแนน 5 คะแนน แต่ถ้าระยะเวลาในการให้บริการฯ หลังการดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 – 15 แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้คะแนน 4 คะแนน ลดหลั่นไปเรื่อย ๆ ตามระยะเวลาการให้บริการฯ ที่เกิดขึ้นจริง

2.2) ตัวชี้วัดที่ 1.2 ร้อยละหนังสืออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่ออกให้โดยด่านสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น มีเกณฑ์การวัดเป็นแบบสัมพัทธ์ นั่นคือเป็นการเปรียบเทียบจำนวนหนังสืออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรฯ ก่อนและหลังการดำเนินโครงการแล้ว หากจำนวนหนังสืออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรฯ หลังการดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 21 – 25 แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้คะแนน 5 คะแนน แต่ถ้าจำนวนหนังสืออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรฯ หลังการดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 16 – 20 แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้คะแนน 4 คะแนน ลดหลั่นไปเรื่อยๆ ตามจำนวนหนังสืออนุญาตส่งออก – นำเข้าที่เกิดขึ้น

2.3) ตัวชี้วัดที่ 1.3 ร้อยละผู้ผลิตและส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านสินค้าเกษตร มีเกณฑ์เป็นแบบสัมบูรณ์ จะทำการประมวลผลความพึงพอใจของผู้ผลิตและส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรต่อการให้บริการของด่านสินค้าเกษตร โดยแบ่งคะแนนความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) คะแนน 4 และ 5 วัดว่าพึงพอใจ คะแนน 1 – 3 วัดว่าไม่พึงพอใจ หากคำนวณแล้วมีผู้พึงพอใจในระดับ 4 – 5 ร้อยละ 81 ขึ้นไป ตัวชี้วัดนี้จะได้คะแนน 5 คะแนนหากอยู่ระหว่างร้อยละ 61 – 80 จะได้ 4 คะแนนลดหลั่นไปเรื่อยๆ ตามลำดับ

2.4) ตัวชี้วัดที่ 2.1 ร้อยละสินค้าเกษตรที่ถูกตรวจสอบเพิ่มขึ้น มีเกณฑ์การวัดเป็นแบบสัมพัทธ์ นั่นคือเป็นการเปรียบเทียบจำนวนสินค้าเกษตรที่ถูกตรวจสอบก่อนและหลังการดำเนินโครงการ หากจำนวนสินค้าเกษตรที่ถูกตรวจสอบหลังการดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 21 – 25 แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้คะแนน 5 คะแนน แต่ถ้าจำนวนสินค้าเกษตรที่ถูกตรวจสอบหลังการดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 16 – 20 แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้คะแนน 4 คะแนน ลดหลั่นไปเรื่อย ๆ ตามจำนวนสินค้าที่ตรวจสอบได้

2.5) ตัวชี้วัดที่ 2.2 ร้อยละเส้นทางหรือพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการออกตรวจสอบเพิ่มขึ้น มีเกณฑ์การวัดเป็นแบบสัมพัทธ์ นั่นคือเป็นการเปรียบเทียบจำนวนเส้นทางหรือพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการออกตรวจสอบก่อนและหลังการดำเนินโครงการ หากจำนวนเส้นทางและพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการออกตรวจสอบหลังการดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 21 – 25 แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้

คะแนน 5 คะแนน แต่ถ้าจำนวนเส้นทางและพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการออกตรวจสอบหลังการดำเนินโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 16 – 20 แสดงว่าตัวชี้วัดนี้ได้คะแนน 4 คะแนน ลดหลั่นไปเรื่อย ๆ ตามผลงานที่ทำได้ ทั้งนี้เกณฑ์ และระดับคะแนนการวัดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามข้อมูลจากการทดสอบ (Pre-test)

ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินผล

ผลลัพธ์ระยะสั้น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์		ระดับคะแนน				
		สัมบูรณ์	สัมพัทธ์	5	4	3	2	1
1.ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการเพิ่มขึ้น	1.1ระยะเวลาในการให้บริการส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตร		✓	-ร้อยละ 16 ขึ้นไป	-ร้อยละ 6 - 15	เท่าเดิม± ร้อยละ 5	+ร้อยละ 6 - 15	+ร้อยละ 16 ขึ้นไป
	1.2 ร้อยละหนังสืออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่ออกให้โดยด่านสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น		✓	ร้อยละ 21 – 25	ร้อยละ 16 – 20	ร้อยละ 11 – 15	ร้อยละ 6 – 10	ร้อยละ 1 – 5
	1.3 ร้อยละผู้ผลิต/ส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านสินค้าเกษตร	✓		พึงพอใจมากที่สุด (ร้อยละ 81 ขึ้นไป)	พึงพอใจมาก (ร้อยละ 61 – 80)	พึงพอใจปานกลาง (ร้อยละ 41 – 60)	พึงพอใจน้อย (ร้อยละ 21 – 40)	พึงพอใจน้อยมาก (ร้อยละ 20 ลงไป)
2.ความครอบคลุมในการตรวจสอบสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น	2.1 ร้อยละสินค้าเกษตรที่ถูกตรวจสอบเพิ่มขึ้น		✓	ร้อยละ 21 – 25	ร้อยละ 16 – 20	ร้อยละ 11 – 15	ร้อยละ 6 – 10	ร้อยละ 1 – 5
	2.2 ร้อยละเส้นทาง/พื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีการออกตรวจสอบเพิ่มขึ้น		✓	ร้อยละ 21 – 25	ร้อยละ 16 – 20	ร้อยละ 11 – 15	ร้อยละ 6 – 10	ร้อยละ 1 – 5

ที่มา : จากการศึกษา

หมายเหตุ: เกณฑ์สัมบูรณ์ หมายถึง เกณฑ์ที่มีลักษณะการกำหนดค่าการตัดสินใจไว้ตายตัว เช่น ข้อ 1.3 ระดับความสำเร็จของตัวชี้วัดที่เป็นไปได้ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยไม่มีการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ และเกณฑ์สัมพัทธ์ หมายถึง เกณฑ์ที่เปรียบเทียบผลการดำเนินงานโครงการ เมื่อโครงการผ่านไปได้ระยะหนึ่ง

3) การแปลผลค่าคะแนนของผลลัพธ์ระยะสั้นตามความหมายที่กำหนดไว้ปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความหมายของค่าคะแนนระดับต่าง ๆ

หน่วย : คะแนน

ผลลัพธ์	ความหมาย				
	บรรลุผลลัพธ์ระดับมากที่สุด	**บรรลุผลลัพธ์ระดับมาก**	**บรรลุผลลัพธ์ระดับปานกลาง**	**บรรลุผลลัพธ์ระดับน้อย**	**บรรลุผลลัพธ์ระดับน้อยที่สุด**
ภาพรวม (ผลลัพธ์ที่ 1 + 2)	25 – 21	20 – 17	16 – 13	12 – 9	8 – 5
ผลลัพธ์ที่ 1	15 – 13	12 – 10	9 – 7	6 – 5	4 – 3
ผลลัพธ์ที่ 2	10 – 9	8 – 7	6 – 5	4 – 3	2

ที่มา : จากการศึกษา

2.5.7 นิยามศัพท์

1) การใช้ระบบ e – service หมายถึง กิจกรรมหนึ่งของโครงการในการฝึกอบรมผู้ประกอบการส่งออกนำเข้าสินค้าเกี่ยวกับการขออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – Service)

2) การตรวจสอบสินค้าเกษตรหมายถึง ภารกิจหนึ่งของด่านตรวจสัตว์น้ำกักกันสัตว์ และตรวจพืชในการตรวจสอบการส่งออก นำเข้า และนำผ่านหรือนำเคลื่อนที่เพื่อการค้าสัตว์ สัตว์น้ำและผลผลิตพืช ซากสัตว์และสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ที่ทำจากสัตว์และสัตว์น้ำและปัจจัยที่ใช้ในการผลิตสัตว์ สัตว์น้ำ และพืชให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ. 2533พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2525 พระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติปุ๋ย พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติพันธุพืช พ.ศ. 2518 รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

3) ระบบ National Single Window (NSW) หมายถึง ระบบการบริการเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานภาครัฐและธุรกิจ (G2G, G2B และ B2B) สำหรับการส่งออก นำเข้า และโลจิสติกส์ รองรับการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งเป็นระบบบริการแบบอัตโนมัติและกึ่งอัตโนมัติควบคู่ไปกับการปฏิรูปกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการและการลดรูปเอกสาร โดยอำนวย ความสะดวกให้ผู้ใช้บริการ อาทิ ผู้ประกอบการส่งออก นำเข้า และโลจิสติกส์ สามารถทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับหน่วยงานภาครัฐและธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์แบบปลอดภัยและไร้เอกสาร อาทิ การจัดเตรียมข้อมูลเพียงครั้งเดียวในการขอใบอนุญาตและใบรับรองทางอิเล็กทรอนิกส์ และการปฏิบัติพิธีการศุลกากรใบขนสินค้าและชำระค่าภาษีอากรแบบอัตโนมัติ การใช้ข้อมูลร่วมกันกับทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตและใบรับรองระหว่างหน่วยงานภาครัฐภายในและระหว่างประเทศ โดยผู้ใช้บริการทั้งภาครัฐ

และธุรกิจสามารถติดตามผลทุกขั้นตอนของการส่งออก นำเข้า และการอนุมัติต่าง ๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ (e – Tracking) ทุกวัน ตลอด 24 ชั่วโมง

2.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

2.6.1 ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ

2.6.2 ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

บทที่ 3

ข้อเท็จจริงและสภาพทั่วไปของด่านสินค้าเกษตร

3.1 ด่านกักกันสัตว์

3.1.1 ประวัติหน่วยงาน

ด่านกักกันสัตว์ เริ่มมีการจัดตั้งเมื่อประมาณปี ๒๔๖๗ เพื่อดำเนินงานด้านการควบคุมกักกรองโรคสัตว์ภายในประเทศและตรวจควบคุมการส่งสัตว์ไปต่างประเทศ โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีด่านกักกันสัตว์ที่ถูกจัดตั้งทั้งสิ้น ๘ แห่ง ได้แก่ 1. ด่านกักสัตว์โคกคลี อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี 2. ด่านกักสัตว์บางมูลนาค อำเภอบางมูลนาค จังหวัดพิจิตร 3. ด่านกักสัตว์ตำบลปะคำ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 4. ด่านกักสัตว์มวกเหล็ก อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี 5. ด่านกักสัตว์เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 6. ด่านท่าออกหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 7. ด่านท่าออกปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และ 8. ด่านท่าออกบางคอแหลม อำเภอยานนาวา จังหวัดพระนคร

3.1.2 หน้าที่ความรับผิดชอบ

1) กำกับ ดูแลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

(1) พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2499

(2) พระราชบัญญัติสถานพยาบาลสัตว์ พ.ศ.2533

(3) พระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ.2535

(4) พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.๒๕๒๕

(5) พระราชบัญญัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) กำกับ ดูแล รับผิดชอบงานด่านกักสัตว์ภายในประเทศและด่านกักสัตว์ระหว่างประเทศ

3) ประสานงานและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับด้านการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ ซากสัตว์ และสินค้าปศุสัตว์ของกรมปศุสัตว์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

4) ศึกษา วิเคราะห์ เกี่ยวกับการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ ซากสัตว์ และสินค้าปศุสัตว์ รวมทั้งวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการเคลื่อนย้ายสัตว์ ซากสัตว์ และสินค้าปศุสัตว์

5) วิเคราะห์ สรุป แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมแนวทางในการบังคับใช้กฎหมาย

6) ปฏิบัติงานและให้คำแนะนำในการบังคับใช้กฎหมายแก่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 6 ข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด่านกักกันสัตว์

	พื้นที่รับผิดชอบ	ที่ตั้งหน่วยงาน
สระแก้ว	จังหวัดสระแก้ว	- ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว - โทรศัพท์ 037-231208 โทรสาร 037-231208 - e-mail : qssr_srk@dld.go.th
เชียงราย	จังหวัดเชียงราย	- ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย - โทรศัพท์ 053-733122 โทรสาร 053-733122 - e-mail : qscr_cri@dld.go.th
มุกดาหาร	จังหวัดมุกดาหาร	- ตำบลคำอาฮวน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร - โทรศัพท์ 042-640101 โทรสาร 042-640101 - e-mail : qsma_man@dld.go.th
หนองคาย	จังหวัดหนองคาย	- ตำบลหนองกอมเกา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย - โทรศัพท์ 042-474070 โทรสาร 042-467309 - e-mail : qsno_nok@dld.go.th
ตาก	จังหวัดตาก	- ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก - โทรศัพท์ 055-801594 โทรสาร 055-801594 - e-mail : qsta_tak@dld.go.th
สงขลา	จังหวัดสงขลา	- ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา - โทรศัพท์ 074-252503 โทรสาร 074-253800 - e-mail : qssg_sgk@dld.go.th
ตราด	จังหวัดตราด	- ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด - โทรศัพท์ 039-588104 โทรสาร 039-588104 - e-mail : qstr_tra@dld.go.th

ที่มา: กรมปศุสัตว์

3.2 ด่านตรวจพืช

3.2.1 ประวัติหน่วยงาน

ด่านตรวจพืช เริ่มมีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติกักพืชเมื่อประมาณปี 2507 เพื่อตรวจพืช สิ่งต้องห้าม สิ่งจำกัดและเชื้อพันธุ์ที่นำเข้าหรือนำผ่านประเทศ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการกักพืชเป็นผู้มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดท่าเรือ ท่าอากาศยาน หรือพื้นที่แห่งใดเป็นด่านตรวจพืชหรือเป็นสถานกักพืช ปัจจุบันมีด่านตรวจพืชตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รวม 42 ด่าน อาทิ ด่านตรวจพืชท่าเรือกรุงเทพ ด่านตรวจพืชคลองใหญ่ ด่านตรวจพืชเชียงแสน ด่านตรวจพืชท่าเรือกันตัง และด่านตรวจพืชเบตง

3.2.2 หน้าที่ความรับผิดชอบ

1) ควบคุม ตรวจสอบพืช ผลิตผลพืชและวัสดุการเกษตรที่นำเข้า นำผ่านและส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช วัตถุอันตราย ปุ๋ย พันธุ์พืช ณ ด่านตรวจพืช

2) ประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับการนำเข้าพืชและผลิตผลพืช

ตารางที่ 7 ข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด่านตรวจพืช

	พื้นที่รับผิดชอบ	ที่ตั้งหน่วยงาน
อรัญประเทศ	- ด่านศุลกากรอรัญประเทศ อ.อรัญประเทศ - จุดผ่อนปรนบ้านหนองปรือ อ.อรัญประเทศ - จุดผ่อนปรนบ้านตาพระยา อ.ตาพระยา - จุดผ่อนปรนบ้านเขาดิน อ.คลองหาด	- 165/2 ม.4 ถนนธนะวิถี ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว 27120 -โทรศัพท์ 037-232735 โทรสาร (037) 232735
แม่สาย	- จุดตรวจสะพานมิตรภาพไทย-พม่า แห่งที่ 1 - จุดตรวจสะพานมิตรภาพไทย-พม่า แห่งที่ 2	- 420 หมู่ 6 ถนนฝั่งหมิ่น-บ้านฟาร์ม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100 - โทรศัพท์ 053-750789-90 โทรสาร (053) 732798 - e-mail : mspqs@doa.in.th
มุกดาหาร	- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2	- อาคารด่านศุลกากรมุกดาหาร ถนนสำราญชายโขงเหนือ ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร - โทรศัพท์ 042-611672 โทรสาร (042) 611672 - e-mail : mhpgs@doa.go.th
หนองคาย	- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์)	- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 - โทรศัพท์ 042-411341 โทรสาร (042) 411341
แม่สอด	- บริเวณสะพานมิตรภาพ ไทย-พม่า - ท่าข้ามสินค้าบริเวณแม่น้ำเมย ต.ท่าสายลวด อ.แม่สอด จ.ตาก	- 323/3 ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัด ตาก 63110 - โทรศัพท์ 055-563321 โทรสาร (055) 563321
ปาดังเบซาร์	- ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์	- ตรงข้ามด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัด สงขลา 90240 - โทรศัพท์ 074-521057 โทรสาร (074) 521057
สะเดา	- ด่านศุลกากรสะเดา	- อาคารด่านศุลกากรสะเดา ถ.กาญจนวนิช ต.สำนักขาม อ.สะเดา จ.สงขลา 90320 - โทรศัพท์ 074-434244 โทรสาร (074) 301329
คลองใหญ่	- ด่านศุลกากรคลองใหญ่	- อาคารศูนย์รวมราชการชายแดนบ้านหาดเล็ก ชั้น 3 หมู่ที่ 4 ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด 23110 - โทรศัพท์ 039-588122 โทรสาร (039) 496433

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร

3.3 ด่านตรวจสัตว์น้ำ

3.3.1 ประวัติหน่วยงาน

1) ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดสระแก้ว

1.1) ปี 2542 ฝ่ายตรวจสัตว์น้ำ กองอนุรักษ์ทรัพยากรประมงในขณะนั้น จัดเจ้าหน้าที่ 2 ราย มาปฏิบัติงานจัดเก็บสถิติข้อมูลการนำเข้าส่งออกสัตว์น้ำที่ด่านพรมแดนคลองลึก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว

1.2) ปี 2546 จัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดสระแก้ว เป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดส่วนตรวจการค้าสัตว์น้ำ สำนักบริหารจัดการด้านการประมง ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2545 โดยจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่มาประจำและเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ 5กุมภาพันธ์ 2546

2) ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดเชียงราย

2.1) วันที่ 25 มีนาคม 2546 จัดตั้งด่านตรวจสัตว์จังหวัดเชียงรายเป็นการภายในสังกัดส่วนตรวจการค้าสัตว์น้ำ สำนักบริหารจัดการด้านการประมง ตามคำสั่งกรมประมงที่ 563/2546

2.2) วันที่ 1 ตุลาคม 2559 ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดเชียงราย ได้ยกฐานะเป็นศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจสัตว์น้ำเขต 1 (เชียงราย) ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2559

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดมุกดาหาร

วันที่ 27 พฤศจิกายน 2549 จัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดมุกดาหารเป็นการภายใน ตามคำสั่งกรมประมงที่ 1039/2549 เรื่อง การจัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำเป็นการภายใน เดิมสังกัดส่วนควบคุมการค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต กองบริหารจัดการด้านการประมง ปัจจุบันสังกัดกองควบคุมการค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต ตามการจัดโครงสร้างใหม่กรมประมง ปี พ.ศ.2559

4) ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย

4.1) วันที่ 18 ตุลาคม 2531 คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาแม่น้ำโขงโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

4.2) วันที่ 21 พฤศจิกายน 2532 คณะกรรมการพัฒนาแม่น้ำโขงมีมติเห็นชอบให้กรมประมงดำเนินการจัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย

4.3) วันที่ 20 สิงหาคม 2536 กรมประมงได้รับมอบพื้นที่จากกรมทางหลวง จำนวน 12 ไร่ 3 งาน 46.6 ตารางวา ซึ่งอยู่ริมทางหลวงหมายเลข 2 ถนนเชื่อมสะพานไทย-ลาว

4.4) วันที่ 30 กันยายน 2536 กรมประมงได้จ้างเอกชนเข้ามาก่อสร้างด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย

4.5) วันที่ 11 มกราคม 2538 กรมประมงได้แต่งตั้งข้าราชการมาปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัด

5) ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตาก

เริ่มดำเนินการก่อสร้างในปีงบประมาณ พ.ศ. 2540 บนที่ราชพัสดุ หมายเลข ตก.429 มีพื้นที่รวม 1 ไร่ ปัจจุบันเป็นหน่วยงานสังกัด ส่วนตรวจการค้าสัตว์น้ำ สำนักบริหารจัดการด้านการประมง

6) ด่านตรวจสัตว์น้ำปาดังเบซาร์

6.1) วันที่ 24 มีนาคม 2547 จัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดสงขลา สาขาปาดังเบซาร์ ตามคำสั่ง กรมประมง ที่ 364/2547

6.2) วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2554 เปลี่ยนชื่อเป็น ด่านตรวจสัตว์น้ำปาดังเบซาร์ ตามคำสั่ง กรมประมง ที่ 2/2554

7) ด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดา

7.1) วันที่ 25 มีนาคม 2546 จัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดาเป็นการภายใน ตามคำสั่ง กรมประมง ที่ 563/2547

7.2) วันที่ 22 ตุลาคม 2546 จัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดา ตามที่ ก.พ.กำหนด

7.3) ด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดา เริ่มปฏิบัติหน้าที่ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2546 เดิมสังกัดส่วนควบคุมการค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต กองบริหารจัดการด้านการประมง ปัจจุบันสังกัดศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจสัตว์น้ำเขต 3 (สงขลา) กองควบคุมการค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต

8) ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตราด

วันที่ 20 ตุลาคม 2547 จัดตั้งด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตราดเป็นการภายในตามความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และคำสั่งกรมประมงที่ 1254/2547 และ 1255/2547 เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดใหม่และให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำปฏิบัติหน้าที่

3.3.2 หน้าที่ความรับผิดชอบ

1) ควบคุม กำกับ ดูแล วางแผน และติดตามผลการปฏิบัติงานของด่านตรวจสัตว์น้ำในสังกัด

2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และป้องกันปราบปราม ควบคุมตรวจสอบการนำเข้า นำออก นำผ่านสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3) ดำเนินการให้บริการออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองนำเข้า นำออก นำผ่านสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต และป้องกันการกระทำผิดตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. 2525 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

4) ควบคุม ตรวจสอบและดำเนินการมาตรการรัฐเจ้าของท่า กักกันหรืออายัดสินค้าสัตว์น้ำและปัจจัยการผลิต ตามความรับผิดชอบเพื่อให้ถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมาย ที่กำหนดไว้ และตามมาตรฐานภายในประเทศและระหว่างประเทศ

5) ทำหน้าที่เป็นจุดให้บริการ และให้คำปรึกษาแนะนำการใช้ระบบเชื่อมโยงคำขอกลางและระบบสนับสนุนใบอนุญาตและใบรับรองผ่านอินเตอร์เน็ตที่ด่านกักสัตว์น้ำในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

6) ให้บริการออกหนังสือรับรองสุขภาพซากสัตว์น้ำ (Health Certificate) ประกอบการส่งออกซากสัตว์น้ำไปยังต่างประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย

7) ประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการตามมาตรการรัฐเจ้าของท่าและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ

8) ปฏิบัติการร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 8 ข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด่านตรวจสัตว์น้ำ

	พื้นที่รับผิดชอบ	ที่ตั้งหน่วยงาน	บุคลากร
สระแก้ว	- ด่านศุลกากรอรัญประเทศ อ.อรัญประเทศ - จุดผ่อนปรนบ้านหนองปรือ อ.อรัญประเทศ - จุดผ่อนปรนบ้านตาพระยา อ.ตาพระยา - จุดผ่อนปรนบ้านเขาดิน อ.คลองหาด	- บริเวณศูนย์ราชการอำเภออรัญประเทศ ถนนธนะวิถี ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว 27120 - โทรศัพท์/โทรสาร (037)231074 - e-mail : Aranfishtrade@gmail.com	- หัวหน้าด่าน 1 นาย - ข้าราชการ 3 นาย - ลูกจ้างประจำ 1 นาย - พนักงานราชการ 2 นาย - ลูกจ้างเหมา 1 นาย
เชียงราย	- ท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวง - ด่านพรมแดนอำเภอเชียงแสน - ด่านพรมแดนอำเภอแม่สาย - ด่านพรมแดนอำเภอเชียงของ/เวียงแก่น/เทิง	- 228 หมู่ 6 บ้านจอมกิตติ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย 57150 - โทรศัพท์ 053777504 - โทรสาร 053777505 - e-mail : ossfish@hotmail.com	- ผู้อำนวยการศูนย์ 1 นาย - ข้าราชการ 5 นาย - พนักงานราชการ 3 นาย - ลูกจ้างเหมา 6 นาย
มุกดาหาร	- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 - ท่าเทียบเรือ-ท่าข้าม เทศบาลเมืองมุกดาหาร - จุดรวมเรือ อ.หว้านใหญ่ - จุดรวมเรือ อ.เมืองมุกดาหาร - จุดรวมเรือ อ.ดอนตาล	- 153 หมู่ที่ 7 ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร 49000 - โทรศัพท์ 042674132 - โทรสาร 042674131 - e-mail : danmukfish@gmail.com	- หัวหน้าด่าน 1 นาย - ข้าราชการ 1 นาย - พนักงานราชการ 1 นาย - ลูกจ้างเหมา 2 นาย

ที่มา: กรมประมง

ตารางที่ 8 ข้อมูลที่ตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ ด่านตรวจสัตว์น้ำ (ต่อ)

	พื้นที่รับผิดชอบ	ที่ตั้งหน่วยงาน	บุคลากร
หนองคาย	- สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 (หนองคาย-เวียงจันทน์)	- 85 ถนนมิตรภาพ (เชื่อมสะพานไทย-ลาว) ตำบลหนองกอมเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย - โทรศัพท์ 042-467307 - โทรสาร 042-467307	- หัวหน้าด่าน 1 นาย - ข้าราชการ 2 นาย - พนักงานราชการ 2 นาย - ลูกจ้างเหมา 2 นาย
ตาก	- บริเวณสะพานมิตรภาพไทย-พม่า และท่าข้ามสินค้าบริเวณแม่น้ำเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก - จุดตรวจสัตว์น้ำบ้านห้วยหินฝน ตำบลแม่ปะ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก	- 683 หมู่ 1 ถนนสายเอเชีย ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก - โทรศัพท์ 0555633391 - โทรสาร 055563391 - e-mail : Takfishtrade@hotmail.co.th	- หัวหน้าด่าน 1 นาย - ข้าราชการ 2 นาย - ลูกจ้างประจำ 1 นาย - พนักงานราชการ 2 นาย - ลูกจ้างเหมา 1 นาย
ปาดังเบซาร์	- ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์	- อาคารด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา 90240 - โทรศัพท์ 074522664 - โทรสาร 074522664 - e-mail : fisherpadang@hotmail.co.th	- หัวหน้าด่าน 1 นาย - ข้าราชการ 1 นาย - ลูกจ้างประจำ 1 นาย - พนักงานราชการ 1 นาย - ลูกจ้างเหมา 1 นาย
สะเดา	- ด่านศุลกากรสะเดา	- 146/2 บ้านทุ่งปราบ ถนนสะเดา-ปาดัง ตำบลสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา 90120 - โทรศัพท์ 074-398797,074-379922 - โทรสาร 074-379921 - e-mail : sadaofish@hotmail.com	- หัวหน้าด่าน 1 นาย - ข้าราชการ 3 นาย - ลูกจ้างประจำ 1 นาย - พนักงานราชการ 6 นาย - ลูกจ้างเหมา 2 นาย
ตราด	- ด่านศุลกากรคลองใหญ่	- อาคารศูนย์รวมราชการชายแดน บ้านหาดเล็ก ชั้น 3 หมู่ที่ 4 ตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด 2311 - โทรศัพท์ 039588136 - โทรสาร 039588136 - e-mail : trad_fish@yahoo.co.th	- หัวหน้าด่าน 1 นาย - ข้าราชการ 3 นาย - พนักงานราชการ 2 นาย - ลูกจ้างเหมา 6 นาย

ที่มา : กรมประมง

บทที่ 4

ผลการประเมิน

4.1 การประเมินผลด้านทรัพยากร

4.1.1 จำนวนเจ้าหน้าที่

1) ด่านกักกันสัตว์ ตามกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ด่านกักกันสัตว์สระแก้วมีเจ้าหน้าที่มากที่สุด 57 คน ด่านกักกันสัตว์สงขลาและตากมีเจ้าหน้าที่รองลงมา 50 และ 37 คน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ด่านกักกันสัตว์บางแห่งมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจริงน้อยกว่ากรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เนื่องจากบางส่วนไปช่วยราชการที่หน่วยงานหรือพื้นที่อื่น ได้แก่ ด่านกักกันสัตว์หนองคาย

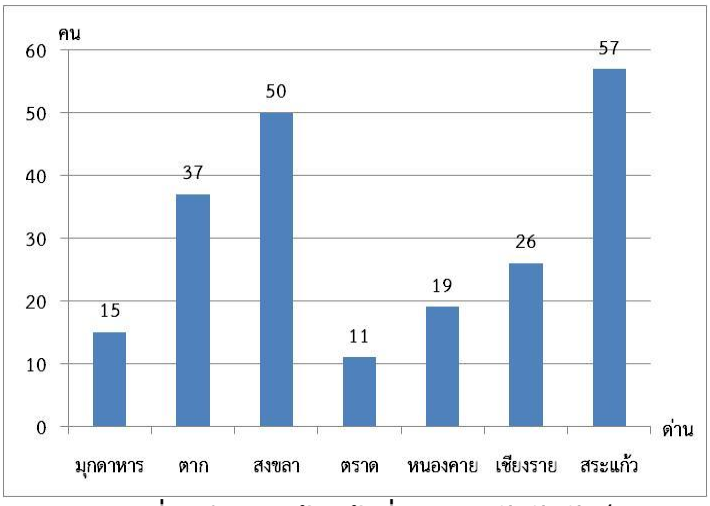

ภาพที่ 4 จำนวนเจ้าหน้าที่ของด่านกักกันสัตว์

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช ตามกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ด่านตรวจพืชสะเดามีเจ้าหน้าที่มากที่สุด 15 คน ด่านตรวจพืชหนองคายและเชียงรายมีเจ้าหน้าที่รองลงมา 11 คน เท่ากัน อย่างไรก็ตาม ด่านตรวจพืชบางแห่งมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจริงน้อยกว่ากรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เนื่องจากบางส่วนไปช่วยราชการที่หน่วยงานหรือพื้นที่อื่น ได้แก่ ด่านตรวจพืชมุกดาหาร

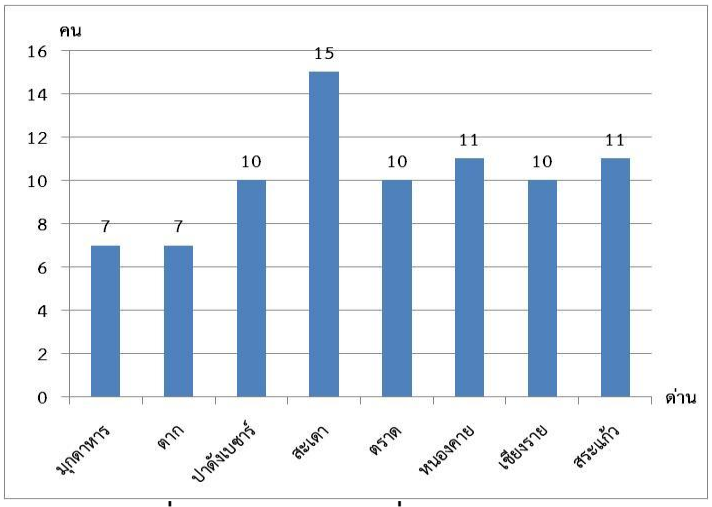

ภาพที่ 5 จำนวนเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจพืช

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ ตามกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตราดมีเจ้าหน้าที่มากที่สุด 14 คน ด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดาและจังหวัดเชียงรายมีเจ้าหน้าที่รองลงมา 12 คน เท่ากัน อย่างไรก็ตาม ด่านตรวจสัตว์น้ำบางแห่งมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจริงน้อยกว่ากรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เนื่องจากบางส่วนไปช่วยราชการที่หน่วยงานหรือพื้นที่อื่น ได้แก่ ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตาก ตราด เชียงราย และสระแก้ว

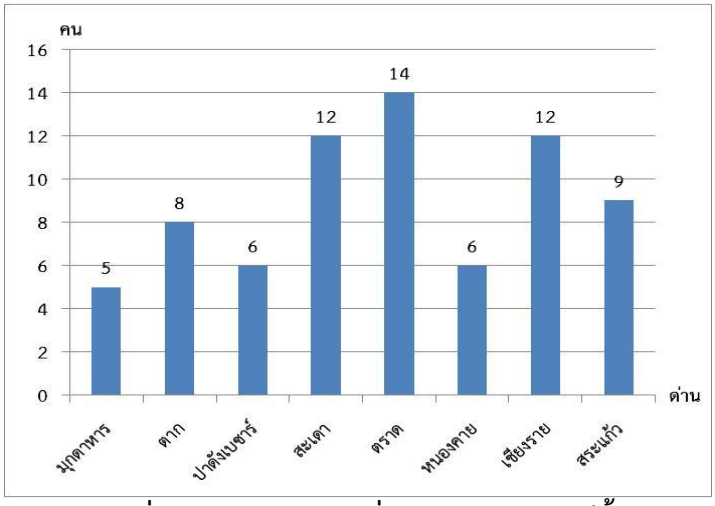

ภาพที่ 6 จำนวนเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจสัตว์น้ำ

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

4.1.2 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ

1) ด่านกักกันสัตว์ มีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ 2 – 11 เครื่อง โน๊ตบุ๊ก 1 – 4 เครื่อง แท็บเล็ต 1 – 3 เครื่อง รถยนต์ 4 – 8 คัน รถจักรยานยนต์ 1 – 3 คัน อุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ 1 ชุด (ยกเว้นด่านกักกันสัตว์เชียงราย) และตู้คอนเทนเนอร์ห้องแล็บและสำนักงาน 2 ยูนิต

(ยกเว้นด่านกักกันสัตว์เชียงราย) อย่างไรก็ตาม ด่านกักกันสัตว์บางแห่งมีอุปกรณ์การปฏิบัติงานบางรายการค่อนข้างเก่า โดยเฉพาะรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ได้แก่ ด่านกักกันสัตว์มุกดาหารและหนองคาย

ตารางที่ 9 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือของด่านกักกันสัตว์

	คอมพิวเตอร์	โน๊ตบุ๊ก	แท็บเล็ต	รถยนต์	รถจักรยานยนต์	อุปกรณ์/เครื่องมือวิทยาศาสตร์	ตู้คอนเทนเนอร์ห้องแล็บ/สำนักงาน
มุกดาหาร	4	1	2	5	2	1	1
ตาก	7	-	2	6	1	1	1
สงขลา	10	4	3	8	3	1	1
ตราด	7	1	1	4	1	1	1
หนองคาย	11	2	1	5	1	1	1
เชียงราย	2	1	1	5	3	-	-
สระแก้ว	-	-	-	4	-	1	1

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช มีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ 2 – 8 เครื่อง โน๊คบุ๊ก 1 – 2 เครื่อง แท็บเล็ต 1 – 3 เครื่อง รถยนต์ 1 – 3 คัน รถจักรยานยนต์ 1 – 2 คัน และอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ 1 ชุด (ยกเว้นด่านตรวจพืชเชียงราย) อย่างไรก็ตาม ด่านตรวจพืชบางแห่งมีอุปกรณ์การปฏิบัติงานบางรายการค่อนข้างเก่า โดยเฉพาะรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ได้แก่ ด่านตรวจพืชมุกดาหารและสะเดา

ตารางที่ 10 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือของด่านตรวจพืช

	คอมพิวเตอร์	โน๊ตบุ๊ก	แท็บเล็ต	รถยนต์	รถจักรยานยนต์	อุปกรณ์/เครื่องมือวิทยาศาตร์	ตู้คอนเทนเนอร์ห้องแล็บ/สำนักงาน
มุกดาหาร	7	2	1	1	1	1	-
ตาก	7	1	1	1	1	1	-
ปาดังเบซาร์	6	1	1	2	1	1	-
สะเดา	7	2	-	2	2	1	-
ตราด	2	1	1	1	1	1	-
หนองคาย	5	1	1	3	1	1	-
เชียงราย	-	-	-	-	-	-	-
สระแก้ว	8	1	3	2	1	1	-

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ มีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ 5 – 8 เครื่อง โน๊คบุ๊ก 1 – 2 เครื่อง แท็บเล็ต 1 เครื่อง รถยนต์ 1 – 2 คัน และรถจักรยานยนต์ 2 – 3 คัน อย่างไรก็ตาม ด่านตรวจสัตว์น้ำบางแห่งมีอุปกรณ์การปฏิบัติงานบางรายการค่อนข้างเก่า โดยเฉพาะรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ได้แก่ ด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดา หนองคาย และเชียงราย

ตารางที่ 11 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือของด่านตรวจสัตว์น้ำ

	คอมพิวเตอร์	โน๊ตบุ๊ก	แท็บเล็ต	รถยนต์	รถจักรยานยนต์	อุปกรณ์/เครื่องมือวิทยาศาตร์	ตู้คอนเทนเนอร์ห้องแล็บ/สำนักงาน
มุกดาหาร	6	1	1	1	3	-	-
ตาก	7	1	1	1	2	-	-
ปาดังเบซาร์	6	1	-	1	3	-	-
สะเดา	8	2	1	2	2	-	-
ตราด	5	1	1	2	3	-	-
หนองคาย	7	1	1	2	3	-	-
เชียงราย	7	1	1	2	2	-	-
สระแก้ว	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

4.2 การประเมินผลด้านกิจกรรม

4.2.1 การพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping

1) ด่านกักกันสัตว์ เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการประกอบธุรกิจ ได้แก่ หลักสูตรสารวัตรปศุสัตว์ การทำความเข้าใจ พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ร.บ.โรงฆ่าสัตว์ พ.ร.บ.วิชาชีพการสัตว์แพทย์ พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ และ พ.ร.บ.ทารุณกรรมสัตว์ การใช้งานห้องแล็บ การใช้งานระบบ e - Movement การทำความเข้าใจมาตรการเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ นโยบายและกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับ และขั้นตอนการส่งออก

ตารางที่ 12 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านกักกันสัตว์ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ shipping ได้รับการฝึกอบรม

ด่านกักกันสัตว์	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
มุกดาหาร	- การใช้งานห้องแล็บ
	- การจัดซื้อจัดจ้าง/การเงิน/IT/พัสดุ
	- สารวัตรปศุสัตว์

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 12 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านกักกันสัตว์ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม (ต่อ)

ด่านกักกันสัตว์	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
	- การติดไมโครชิฟโคกระบือ - พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ร.บ.โรงฆ่าสัตว์ พ.ร.บ.วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ร.บ.ทารุณกรรมสัตว์ - ขั้นตอนการส่งออก - มาตรการเฝ้าระวัง/นโยบาย/กฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับ - การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
ตาก	- การตรวจโรคสัตว์และสารตกค้าง - การใช้งานห้องแล็บ - พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ร.บ.โรงฆ่าสัตว์ พ.ร.บ.วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ร.บ.ทารุณกรรมสัตว์ - มาตรการป้องกันไข้หวัดนก - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ - โรคระบาดสัตว์และการป้องกัน - การใช้ระบบ e - Movement
สงขลา	- มาตรฐานฟาร์ม มาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ โรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน - การตรวจโรคสัตว์และสารตกค้าง - การตรวจคุณภาพอาหารสัตว์ - การติดไมโครชิฟโคกระบือ - การใช้งานห้องแล็บ - สารวัตรปศุสัตว์ - พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ร.บ.โรงฆ่าสัตว์ พ.ร.บ.วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ร.บ.ทารุณกรรมสัตว์ - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - ขั้นตอนการส่งออก - การใช้ระบบ e - Movement - มาตรการเฝ้าระวัง/นโยบาย/กฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับ

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 12 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านกักกันสัตว์ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม (ต่อ)

ด่านกักกันสัตว์	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
ตราด	- การติดไมโครชิฟโคกระบือ - สารวัตรปศุสัตว์ - ชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกได้ และขั้นตอนการส่งออก - การนำเข้าพืชอาหารสัตว์ - มาตรการเฝ้าระวัง/นโยบาย/กฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับ - เงื่อนไขส่งเสริมการส่งออกไปประเทศเพื่อนบ้าน
หนองคาย	- มาตรฐานฟาร์ม มาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ - โรคระบาดสัตว์และการป้องกัน - การเคลื่อนย้ายสัตว์ - ขั้นตอนการส่งออก - การใช้ระบบ e - Movement - มาตรการเฝ้าระวัง/นโยบาย/กฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับ - การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
เชียงราย	- สารวัตรปศุสัตว์ - การจัดซื้อจัดจ้าง/การเงิน/IT/พัสดุ - พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ร.บ.โรงฆ่าสัตว์ พ.ร.บ.วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ร.บ.ทารุณกรรมสัตว์ - การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน - การใช้ระบบ e - Movement - มาตรการเฝ้าระวัง/นโยบาย/กฎหมายใหม่ที่ใช้บังคับ
สระแก้ว	- การตรวจโรคสัตว์และสารตกค้าง - การใช้งานห้องแล็บ - สารวัตรปศุสัตว์ - การใช้ระบบ e - Movement - พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ร.บ.โรงฆ่าสัตว์ พ.ร.บ.วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ร.บ.ทารุณกรรมสัตว์ - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การทำใบขนย้าย - การใช้ระบบ e - Movement

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการประกอบธุรกิจ ได้แก่ การทำความเข้าใจ พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย และ พ.ร.บ.พันธุ์พืช การจำแนกโรคแมลงศัตรูพืช การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) การใช้งานระบบ NSW ระเบียบและขั้นตอนการส่งออกนำเข้า และชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกนำเข้าได้

ตารางที่ 13 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม

ด่านตรวจพืช	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
มุกดาหาร	- การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช การรมยา - ระเบียบไซเตส - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - ชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าได้ - งานธุรการ ภาษามาลายู ภาษาอังกฤษ การคลัง พัสดุ การเสริมสร้างคุณธรรม - การใช้งานระบบ National Single Window - กฎระเบียบการส่งออกพืชไปต่างประเทศ - การขึ้นทะเบียนวัสดุบรรจุพันธุ์ไม้ - การออกใบรับรองอนามัยพืช - การกักพืช
ตาก	- การจำแนกโรคแมลงศัตรูพืช - การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ร.บ.พันธุ์พืช - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การใช้งานระบบ National Single Window - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.พืช พ.ร.บ.ปุ๋ย - ชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกนำเข้าได้ - การจำแนกชนิดสินค้า - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า - การส่งเสริมการส่งออก

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 13 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม (ต่อ)

ด่านตรวจพืช	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
ปาดังเบซาร์	- การจำแนกโรคแมลงศัตรูพืช - การรมยา - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ร.บ.พันธุ์พืช - ชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าได้ - งานธุรการ ภาษามาลายู ภาษาอังกฤษ การคลัง พัสดุ การเสริมสร้างคุณธรรม - การใช้งานระบบ National Single Window - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.พืช พ.ร.บ.ปุ๋ย - ชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกนำเข้าได้ - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า
สะเดา	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ร.บ.พันธุ์พืช - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การใช้งานระบบ National Single Window - ชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกนำเข้าได้ - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า
ตราด	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ร.บ.พันธุ์พืช - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า - ชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกนำเข้าได้ - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า
หนองคาย	- การจำแนกโรคแมลงศัตรูพืช - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ร.บ.พันธุ์พืช - การใช้งานระบบ National Single Window - การจำแนกชนิดสินค้า - กฎระเบียบการส่งออกพืชไปต่างประเทศ - การขึ้นทะเบียนวัสดุบรรจุพันธุ์ไม้
เชียงราย	- การจำแนกโรคแมลงศัตรูพืช - กฎระเบียบการส่งออกพืชไปต่างประเทศ - การขึ้นทะเบียนวัสดุบรรจุพันธุ์ไม้

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 13 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม (ต่อ)

ด่านตรวจพืช	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
สระแก้ว	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ร.บ.พันธุ์พืช - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การใช้งานระบบ National Single Window - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการประกอบธุรกิจ ได้แก่ การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) การใช้งานระบบ Fisheries Single Window และ Port State Make Sure กฎหมาย ระเบียบ มาตรการ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง อาทิ พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คำสั่ง คสช. และ มปพส. และระเบียบไซเตส ระเบียบและขั้นตอนการส่งออกนำเข้าสินค้า และชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าส่งออกได้ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
มุกดาหาร	- การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - พัสดุ e - saraban ภาษาอังกฤษ - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window - สารวัตรประมง - มาตรฐานสินค้า - ตรวจการประมง - การออก Trust License - กฎหมายที่ใช้บังคับ ระเบียบสัตว์ป่า ระเบียบไซเตส
ตาก	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 ระเบียบ/มาตรการรัฐ ประกาศกระทรวง คำสั่ง คสช. มปพส. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window, Port State Make Sure (PSM) - ชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าส่งออกได้

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 14 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ shipping ได้รับการฝึกอบรม (ต่อ)

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
	- การจำแนกชนิดสินค้า - กฎหมายที่ใช้บังคับ ระเบียบสัตว์ป่า ระเบียบไซเตส - ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน - ระเบียบ/สิทธิประโยชน์ต่างๆ
ปาดังเบซาร์	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 ระเบียบ/มาตรการรัฐ ประกาศกระทรวง คำสั่ง คสช. มปพส. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - พัสดุ e-saraban ภาษาอังกฤษ - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window, Port State Make Sure (PSM) - ชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าส่งออกได้ - กฎหมายที่ใช้บังคับ ระเบียบสัตว์ป่า ระเบียบไซเตส - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า
สะเดา	- การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - สารวัตรประมง - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window, Port State Make Sure (PSM) - ชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าส่งออกได้
ตราด	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 ระเบียบ/มาตรการรัฐ ประกาศกระทรวง คำสั่ง คสช. มปพส. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window, Port State Make Sure (PSM) - การจำแนกชนิดสินค้า - กฎหมายที่ใช้บังคับ ระเบียบสัตว์ป่า ระเบียบไซเตส - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า
หนองคาย	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 ระเบียบ/มาตรการรัฐ ประกาศกระทรวง คำสั่ง คสช. มปพส. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า - กฎหมายที่ใช้บังคับ ระเบียบสัตว์ป่า ระเบียบไซเตส ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - พัสดุ e-saraban ภาษาอังกฤษ - สารวัตรประมง - มาตรฐานสินค้า - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window, Port State Make Sure (PSM) - ชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าส่งออกได้

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 14 เรื่องที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้า และ Shipping ได้รับการฝึกอบรม (ต่อ)

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	เรื่องที่ได้รับการฝึกอบรม
เชียงราย	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 ระเบียบ/มาตรการรัฐ ประกาศกระทรวง คำสั่ง คสช. มปพส. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window, Port State Make Sure (PSM) - กฎหมายที่ใช้บังคับ ระเบียบสัตว์ป่า ระเบียบไซเตส - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า
สระแก้ว	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 ระเบียบ/มาตรการรัฐ ประกาศกระทรวง คำสั่ง คสช. มปพส. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า - การถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) - การใช้งานระบบ Fisheries Single Window, Port State Make Sure (PSM) - ระเบียบ/ขั้นตอนการส่งออกนำเข้า

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูล

4.2.2 พื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตร

1) ด่านกักกันสัตว์ ต้องดูแลพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าตลอดแนวชายแดนและเส้นทางขนส่งสินค้าทั้งหมด ทั้งในเขตจังหวัดที่ด่านตั้งอยู่และจังหวัดใกล้เคียง โดยด่านกักกันสัตว์เชียงรายมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด 24 แห่ง ด่านกักกันสัตว์หนองคายและสงขลามีพื้นที่รับผิดชอบดูแลรองลงมา 12 และ 8 แห่ง ตามลำดับ ตัวอย่างพื้นที่รับผิดชอบดูแลของด่านกักกันสัตว์เชียงราย ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง และจุดผ่อนปรน 6 แห่ง ในอำเภอแม่สาย ท่าเรือพาณิชย์ 2 แห่ง ท่าปศุสัตว์วัดพระธาตุผาเงา ท่าเรือห้าเชียง จุดผ่านแดนถาวร 2 แห่ง และจุดผ่อนปรน 2 แห่ง ในอำเภอเชียงแสน ท่าเรือบั๊ค ท่าเรือเชียงของ จุดผ่านแดนถาวร 1 แห่ง และจุดผ่อนปรน 3 แห่ง ในอำเภอเชียงของ พื้นที่ดอยตุง อำเภอแม่ฟ้าหลวง และสนามบินแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมืองเชียงราย

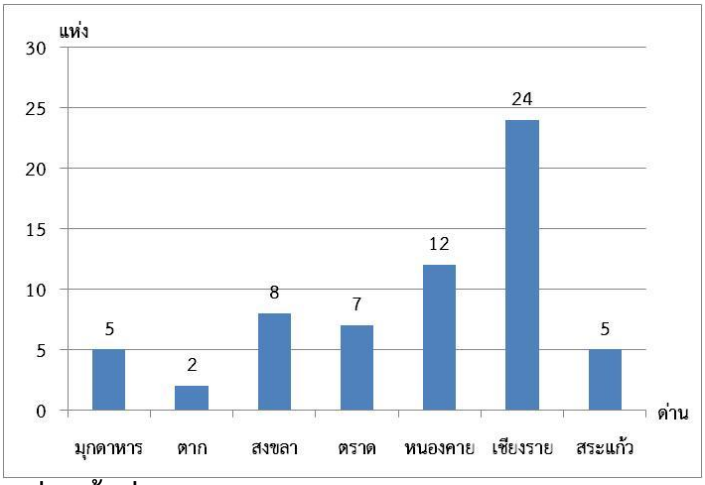

ภาพที่ 7 พื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าของด่านกักกันสัตว์

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช ต้องดูแลพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าตลอดแนวชายแดนและเส้นทางขนส่งสินค้าทั้งหมด ทั้งในเขตจังหวัดที่ด่านตั้งอยู่และจังหวัดใกล้เคียง โดยด่านตรวจพืชตากมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด 14 แห่ง ด่านตรวจพืชหนองคายมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลรองลงมา 12 แห่ง และด่านตรวจพืชสะเดาและตราดมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลเท่ากัน ด่านละ 8 แห่ง ตัวอย่างพื้นที่รับผิดชอบดูแลของด่านตรวจพืชตาก ได้แก่ สนามบินพิษณุโลก ด่านเปิงเคิ้ง อ.อุ้มผาง ด่านวาเล่ย์ อ.พบพระ ด่านด้านหลังโรงพัก อ.ท่าสองยาง ด่านวังแก้ววังยา อ.แม่ระมาด ท่าขนสินค้า ด่านบ้านห้วยหินฝน ด่านบ้านตาก อ.แม่สอด จุดผ่อนปรนแม่สามแลบ จุดผ่อนปรนบ้านเสาหิน จุดผ่อนปรนบ้านน้ำเคียงดิน จุดผ่อนปรนบ้านห้วยผึ้ง จุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น จ.แม่ฮ่องสอน และสนามบินสุโขทัย

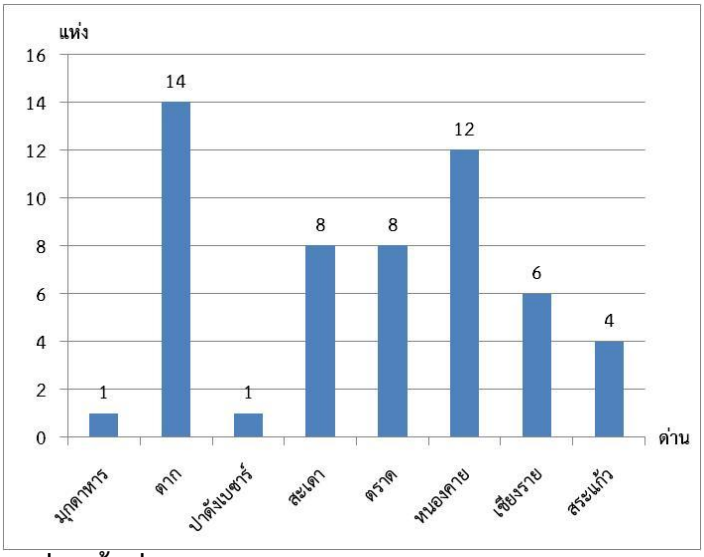

ภาพที่ 8 พื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าของด่านตรวจพืช

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ ต้องดูแลพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าตลอดแนวชายแดนและเส้นทางขนส่งสินค้าทั้งหมด ทั้งในเขตจังหวัดที่ด่านตั้งอยู่และจังหวัดใกล้เคียง โดยด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตากมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด 14 แห่ง ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตราดและหนองคายมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลรองลงมา 12 และ 8 แห่ง ตามลำดับ ตัวอย่างพื้นที่รับผิดชอบดูแลของด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตาก ได้แก่ สนามบินพิษณุโลก ด่านภูดู่ จ.อุตรดิตถ์ ด่านเปิงเคิ้ง อ.อุ้มผาง ด่านวาเล่ย์ อ.พบพระ ด่านด้านหลังโรงพัก อ.ท่าสองยาง ด่านวังแก้ววังยา อ.แม่ระมาด ท่าขนสินค้า ด่านบ้านห้วยหินฝน ด่านบ้านตาก อ.แม่สอด และจุดผ่อนปรนแม่สามแลบ จุดผ่อนปรนบ้านเสาหิน จุดผ่อนปรนบ้านน้ำเคียงดิน จุดผ่อนปรนบ้านห้วยผึ้ง จุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น จ.แม่ฮ่องสอน

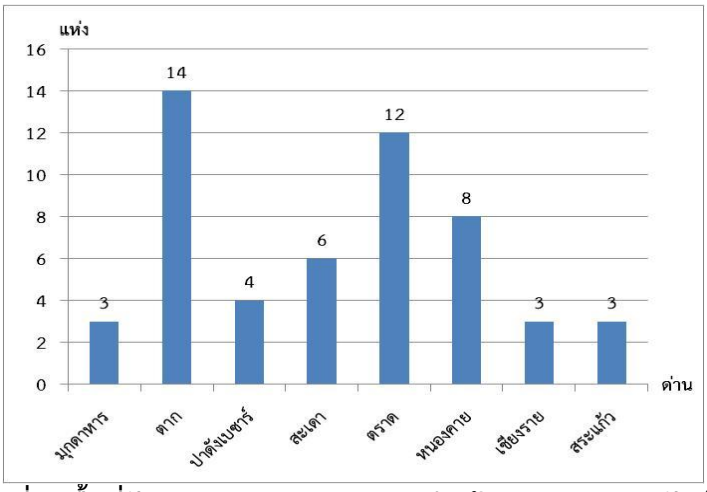

ภาพที่ 9 พื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าของด่านตรวจสัตว์น้ำ

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

4.2.3 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านสินค้าเกษตร

1) ด่านกักกันสัตว์ ปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจด่านท่าเรือหลัก และพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area: CCA) เพื่อดูแลสินค้าออกและเข้า ลงพื้นที่ปฏิบัติงานชายแดนและจัดชุดเฉพาะกิจออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ อาทิ ตรวจตลาดวัวที่แม่สอด ตรวจคอกกักฝั่งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ตรวจปล่อยที่ท่าสินค้า ท่าเรือ โรงฆ่าสัตว์ ร้านอาหารสัตว์ และคลินิกสัตว์เถื่อน บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดนทั้งที่เป็นและไม่เป็นคณะทำงาน ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร หน่วยงานความมั่นคง อำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล และหมู่บ้าน ให้ยื่นเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้า เพื่อส่งเรื่องไปที่กองสารวัตรและกักกันให้ผู้อำนวยการกองพิจารณามอบอำนาจให้หัวหน้าด่านอนุมัติส่งออกนำเข้า ตรวจสินค้าพิจารณาทั้งชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่ และสภาพสินค้าปกติหรือไม่ มีอาการของโรคต่าง ๆ หรือไม่ และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายสถานพยาบาลสัตว์ กฎหมายยาและอาหารสัตว์

ตารางที่ 15 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านกักกันสัตว์

ด่านกักกันสัตว์	ลักษณะการปฏิบัติงาน
มุกดาหาร	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common.Control Area : CCA) ฝั่งประเทศไทย เพื่อตรวจสินค้านำเข้าร่วมกับเจ้าหน้าที่จากประเทศเพื่อบ้าน - จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำ CCA ฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อตรวจสินค้าส่งออกร่วมกับเจ้าหน้าที่ของประเทศเพื่อบ้าน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ อำเภอและหมู่บ้าน

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 15 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านกักกันสัตว์ (ต่อ)

ด่านกักกันสัตว์	ลักษณะการปฏิบัติงาน
ตาก	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก - ลงพื้นที่ปฏิบัติงานชายแดน อาทิ ตรวจตลาดวัวที่แม่สอด ตรวจคอกกักฝั่งประเทศไทย/เพื่อนบ้าน และตรวจปล่อยที่ท่าสินค้า - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ กองควบคุมโรค ตรวจคนเข้าเมือง และศุลกากร - จัดชุดเฉพาะกิจออกตรวจตามสถานที่ต่างๆ อาทิ โรงฆ่าสัตว์ ร้านอาหารสัตว์ และคลินิกสัตว์เถื่อน
สงขลา	- บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร - ให้ยื่นเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้า เพื่อส่งเรื่องไปที่กองสารวัตรและกักกันให้ผู้อำนวยการกองพิจารณามอบอำนาจให้หัวหน้าด่านอนุมัติส่งออกนำเข้า - ตรวจสินค้าพิจารณาทั้งชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่และสภาพสินค้าปกติหรือไม่ มีอาการของโรคต่าง ๆ หรือไม่
ตราด	- ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายสถานพยาบาลสัตว์ ยาและอาหารสัตว์ - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ทหารตำรวจ อบต. และผู้ใหญ่บ้าน - สุ่มออกตรวจสินค้าที่ท่าเรือ
หนองคาย	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก
เชียงราย	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ท่าเรือหลักในการส่งออกนำเข้าสินค้า - จัดชุดเฉพาะกิจออกตรวจในพื้นที่รับผิดชอบทั้งกลางวันและกลางคืน - ให้ยื่นเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้า เพื่อส่งเรื่องไปที่กองสารวัตรและกักกันให้ผู้อำนวยการกองพิจารณามอบอำนาจให้หัวหน้าด่านอนุมัติส่งออกนำเข้า - ตรวจสินค้าพิจารณาทั้งชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่และสภาพสินค้าปกติหรือไม่ มีอาการของโรคต่าง ๆ หรือไม่ - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากรและทหาร
สระแก้ว	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่จุดตรวจและด่านหลัก - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - ตรวจสินค้าพิจารณาทั้งชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่และสภาพสินค้าปกติหรือไม่ มีอาการของโรคต่าง ๆ หรือไม่

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช ปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำด่านหลักออกตรวจสินค้าตามสถานที่ต่าง ๆ อาทิ คลังสินค้าอนุมัติ ส่งตรวจสินค้าโดยละเอียดที่สำนักอารักขา กรมวิชาการเกษตร บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าและป้องกันการลักลอบร่วมกัน และปฏิบัติงานร่วมกันที่จุด One Stop Service ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร อย. ด่านป่าไม้ ทหาร ตำรวจ ตรวจคนเข้าเมือง ด่านสัตว์ป่า ตรวจสินค้าพิจารณาชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่และสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ โดยสินค้าส่งออกสุ่มตรวจบางส่วนและสินค้านำเข้าตรวจทั้งหมด และเข้าร่วมประชุมกับประเทศเพื่อนบ้าน (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านตรวจพืช

ด่านตรวจพืช	ลักษณะการปฏิบัติงาน
มุกดาหาร	- ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร อย. ป่าไม้ และตำรวจ - ตรวจสินค้า สุ่มตรวจร้อยละ 10 (สินค้าส่งออก) สุ่มตรวจร้อยละ 100 (สินค้านำเข้า)
ตาก	- ตรวจสินค้าพิจารณาชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่ - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง - ออกตรวจที่คลังสินค้าอนุมัติ อาทิตย์ละ 3 – 5 ครั้ง - ส่งตรวจสินค้าโดยละเอียดที่สำนักอารักขา กรมวิชาการเกษตร - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ หน่วยทหารและตำรวจ
ปาดังเบซาร์	- บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าและป้องกันการลักลอบร่วมกัน - ตรวจสินค้าพิจารณาชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่
สะเดา	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ตรวจคนเข้าเมือง ทหาร ตำรวจ และด่านสัตว์ป่า
ตราด	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากรและหน่วยงานด้านความมั่นคง - ตรวจสินค้าพิจารณาชนิดและปริมาณว่าตรงตามใบอนุญาตหรือไม่และสุ่มตรวจตามมาตรฐานร้อยละ 30
หนองคาย	- บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ มีจุด One-Stop Service สำหรับปฏิบัติงานร่วมกัน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ด่านตรวจสัตว์ป่า ทหาร และตำรวจ

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 16 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านตรวจพืช (ต่อ)

ด่านตรวจพืช	ลักษณะการปฏิบัติงาน
เชียงราย	- ประชุมร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก - จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก
สระแก้ว	- บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน - จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ ปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำด่านท่าเรือ และท่าอากาศยานหลัก จัดชุดเฉพาะกิจสุ่มออกตรวจลักลอบส่งออก/นำเข้าสินค้าทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดรับผิดชอบตามแผนปฏิบัติงาน ตรวจสินค้า สินค้าออกพิจาณาเพียงชนิดและปริมาณให้ตรงกับใบอนุญาต สินค้าเข้าพิจาณาทั้งชนิดและปริมาณให้ตรงกับใบอนุญาตและสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสภาพของสินค้าและสารตกค้าง อาทิ ฟอเมอร์รีนและโลหะหนัก นอกจากนี้ สินค้าเข้าชนิดพิเศษจะพิจารณาเอกสารพิเศษร่วมด้วย อาทิ หนังจระเข้ต้องมี ใบไซเตสที่รังรองว่าเป็นหนังที่ได้จากจระเข้ที่เลี้ยงในฟาร์ม บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกันทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดรับผิดชอบ และปฏิบัติงานร่วมกันที่จุด One Stop Service ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร ทหาร ตำรวจ เจ้าท่า ตรวจคนเข้าเมือง ให้ยื่นเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้า ส่งตรวจรายละเอียดสารตกค้างที่กรมประมง และเข้าร่วมประชุมศูนย์สั่งการชายแดนความสัมพันธ์ไทยพม่า (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านตรวจสัตว์น้ำ

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	ลักษณะการปฏิบัติงาน
มุกดาหาร	- ให้ยื่นเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้า - จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านและท่าเรือหลัก - สุ่มตรวจลักลอบส่งออก/นำเข้าสินค้าตามแผนปฏิบัติงาน - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน
ตาก	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก - สุ่มตรวจลักลอบส่งออก/นำเข้าสินค้า เดือนละ 2 – 3 ครั้ง - ตรวจสินค้า สินค้าออกพิจาณาเพียงชนิดและปริมาณให้ตรงกับใบอนุญาต สินค้าเข้าพิจาณาทั้งชนิดและปริมาณให้ตรงกับใบอนุญาตและสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสารตกค้าง - ให้ยื่นเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้า - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 17 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านตรวจสัตว์น้ำ (ต่อ)

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	ลักษณะการปฏิบัติงาน
ปาดังเบซาร์	- บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน - จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก อำนวยการรับเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้า - สุ่มตรวจลักลอบส่งออก/นำเข้าสินค้านอกพื้นที่ อาทิ สตูล นราธิวาส ท่าเรือสงขลา และสนามบินหาดใหญ่ ปีละ 15 ครั้ง
สะเดา	- บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน มีจุด One-Stop Service สำหรับปฏิบัติงานร่วมกัน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร - ตรวจสินค้า สินค้าเข้าพิจาณาชนิดและปริมาณให้ตรงกับใบอนุญาต - จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก
ตราด	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านและท่าเรือหลัก - จัดชุดเฉพาะกิจออกตรวจลักลอบส่งออก/นำเข้าสินค้านอกพื้นที่ อาทิ ที่บ่อไร่ เดือนละ 2 ครั้ง - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร ทหาร ตำรวจ ตรวจคนเข้าเมือง เจ้าท่า - ตรวจสินค้า สินค้าเข้าพิจาณาชนิดและปริมาณให้ตรงกับใบอนุญาตและสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสารตกค้าง อาทิ ฟอเมอร์รีนและโลหะหนัก - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน
หนองคาย	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านหลัก - สุ่มออกตรวจพื้นที่/สถานที่ต่าง ๆ อาทิ ออกตรวจตลาดปลาช่วงที่ไมมีตลาดและโรงงานแปรรูปต่างๆ - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน - ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ทหาร - ส่งตรวจรายละเอียดสารตกค้างที่กรมประมง
เชียงราย	- จัดเจ้าหน้าที่ไปประจำที่ด่านและท่าอากาศยานหลัก - บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกันที่แจมป๋อง ห้วยโกร๋น และบ้านฮวก - สุ่มออกตรวจพื้นที่ในจังหวัด อาทิ จุดผ่อนปรน เดือนละ 2 ครั้ง - สุ่มออกตรวจพื้นที่นอกจังหวัด อาทิ พะเยาและน่าน - ตรวจสินค้า สินค้าเข้าสุ่มตรวจสภาพของสินค้า - ประชุมศูนย์สั่งการชายแดนความสัมพันธ์ไทยพม่า

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 17 ลักษณะการปฏิบัติงานของด่านตรวจสัตว์น้ำ (ต่อ)

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	ลักษณะการปฏิบัติงาน
สระแก้ว	- บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกัน - ตรวจสินค้า สินค้าเข้าชนิดพิเศษ (สัตว์คุ้มครอง : หนังจระเข้) ต้องมีเอกสารพิเศษ (ใบไซเตสที่รังรองว่าเป็นสินค้าที่ได้จากจระเข้ที่เลี้ยงในฟาร์ม)

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

4.3 การประเมินผลด้านผลผลิต

4.3.1 การพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านสินค้าเกษตร

1) ด่านกักกันสัตว์ ระบบปัจจุบันของด่านเรียกว่าระบบ e – Movement เป็นระบบขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์มีชีวิตและซากสัตว์ พัฒนามาจากระบบ e – Service ซึ่งครอบคลุมสินค้าหลากหลายชนิด และกำลังจะพัฒนาไปเป็นระบบ e – Privilege และ e – Signature ในอนาคต ซึ่งผู้ประกอบการสามารถใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายได้ด้วยตนเอง แต่ผู้ประกอบการจะต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาต่าง ๆ อาทิ มีโรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐาน GMP

เริ่มใช้ระบบครั้งแรกประมาณปี 2556 โดยผู้ประกอบการ และ Shipping ที่ต้องการเคลื่อนย้ายสัตว์มีชีวิตและซากสัตว์ต้องขอใบอนุญาตต่าง ๆ ผ่านระบบดังกล่าว อาทิ ใบอนุญาตเคลื่อนย้ายภายในประเทศ (ร.4) ใบอนุญาตนำเข้า (ร.7) ใบอนุญาตนำผ่านแดน (ร.8) และใบอนุญาตส่งออก (ร.9) ทั้งนี้ ผู้ประกอบการ และ Shipping ต้องมาลงทะเบียนขอใช้ระบบที่ด่าน ซึ่งจะได้รับ username และ password เพื่อนำไปใช้ขออนุญาตผ่านระบบด้วยรหัสของตนเอง

ตัวอย่างขั้นตอนการขออนุญาตส่งออกผ่านระบบ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการ login เข้าระบบกรอกข้อมูลแบบฟอร์มขอใบ ร.9 (ใบ ร.1/1) พร้อมแนบเอกสารประกอบในระบบ อาทิ ใบ ร.4 ด่านส่งคำขอใบ ร.9 ให้อธิบดีกรมปศุสัตว์พิจารณา อธิบดีกรมปศุสัตว์มอบอำนาจให้หัวหน้าด่านเป็นผู้ลงนามออกใบ ร.9 ภายหลังด่านออกใบ ร.9 ให้ผู้ประกอบการแล้ว ผู้ประกอบการมอบอำนาจให้ Shipping เดินทางมาที่ด่าน เพื่อนำใบ ร.9 ไปทำใบขนสินค้ายื่นต่อด่านศุลกากรเพื่อส่งออกสินค้าต่อไป

2) ด่านตรวจพืช ระบบปัจจุบันของด่านเรียกว่า ระบบ National Single Window (NSW) เป็นระบบสำหรับขออนุญาตนำเข้าสินค้าพืช ซึ่งในอนาคตจะพัฒนาไปใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์และจ่ายค่าธรรมเนียมผ่านระบบ

เริ่มทดลองใช้ระบบครั้งแรกตุลาคม 2558 และใช้เต็มรูปแบบทุกพิกัดสินค้าและผู้ประกอบการทุกรายต้องเข้าสู่ระบบเมษายน 2559 ทั้งนี้ ผู้ประกอบการและ Shipping ต้องมาลงทะเบียนขอใช้ระบบที่ด่าน ซึ่งจะได้รับ username และ password เพื่อนำไปใช้ขออนุญาตผ่านระบบด้วยรหัสของตนเองหรือรหัสของ Shipping ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบการ

ตัวอย่างขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าผ่านระบบ ประกอบด้วย ผู้ประกอบการติดต่อสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตรขอใบอนุญาตนำเข้าสินค้าพืชควบคุม (พก.2)

ผู้ประกอบการมอบอำนาจให้ Shipping ขอใบอนุญาตนำเข้าสินค้าแต่ละครั้ง (พก.5) โดย login เข้าระบบ กรอกรายละเอียดขอนำเข้าสินค้า พร้อมแนบเอกสารประกอบในระบบ อาทิ ใบ พก.2 ใบรับรองปลอดศัตรูพืช (Phytosanitary certificate : PC) ภายหลังด่านออกใบ พก.5 ให้ผู้ประกอบการแล้ว Shipping เดินทางมาที่ด่านเพื่อนำใบ พก.5 ไปทำใบขนสินค้ายื่นต่อด่านศุลกากร เมื่อสินค้าเข้ามาแล้ว ด่านศุลกากรและด่านตรวจพืชตรวจปล่อยสินค้าร่วมกัน ถ้าสินค้าที่นำเข้าถูกต้อง ด่านตรวจพืชจะออกใบอนุญาตให้นำเข้าสินค้า (พก.6)

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ ระบบปัจจุบันของด่านเรียกว่า ระบบ Fisheries Single Window (FSW) เป็นระบบขออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นระยะที่ 2 และกำลังจะพัฒนาไปเป็นระบบ Auto Run ในระยะที่ 3 ซึ่งผู้ประกอบการสามารถออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ. ประมงและโรคระบาดสัตว์พร้อมกันได้ด้วยตนเอง โดยสินค้านั้นจะต้องเป็นสินค้าปกติ ไม่มีมาตรการพิเศษใด ๆ และผู้ประกอบจะต้องได้รับอนุญาตจากกรมประมง

เริ่มใช้ระบบครั้งแรกประมาณปี 2556 โดยผู้ประกอบการที่ต้องการส่งออกนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำต้องขอใบอนุญาตต่าง ๆ ผ่านระบบนี้ อาทิ ใบอนุญาตส่งออก (ร.9) ทั้งนี้ ผู้ประกอบการและ Shipping จะต้องมาลงทะเบียนขอใช้ระบบที่ด่าน ซึ่งจะได้รับ username และ password เพื่อนำไปใช้ขออนุญาตผ่านระบบด้วยรหัสของตนเองหรือรหัสของ Shipping ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบการ

ตัวอย่างขั้นตอนการขออนุญาตส่งออกผ่านระบบ ประกอบด้วย Shipping ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ประกอบการ login เข้าระบบ กรอกข้อมูลแบบฟอร์มขอใบ ร.9 (ใบ ร.1/1) พร้อมแนบเอกสารประกอบในระบบ อาทิ ใบ Invoice ใบไซเตส ภายหลังด่านออกใบ ร.9 ให้ผู้ประกอบการแล้ว Shipping ที่ได้รับมอบอำนาจพิมพ์ใบ ร.9 จากระบบ นำไปทำใบขนสินค้ายื่นต่อด่านศุลกากร เพื่อส่งออกสินค้าต่อไป

4.4 การประเมินผลด้านผลลัพธ์ระยะสั้น

4.4.1 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านสินค้าเกษตร

1) ด่านกักกันสัตว์ ผู้ประกอบการและ Shipping ทั้งหมดพอใจมากต่อการให้บริการของด่าน เนื่องจากการให้บริการรวดเร็ว มีเจ้าหน้าที่เข้าเวรอยู่ที่ด่านและสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้โดยตรง ซึ่งพร้อมให้บริการตลอดเวลา ไม่มีวันหยุด เอกสารออกให้ได้รวดเร็ว ทันตามเวลาที่ต้องการ พยายามช่วยเหลือให้ข้อมูลและช่วยแก้ไขปัญหา อาทิ แจ้งว่าจะหยุดยาวให้ขออนุญาตไว้ล่วงหน้า ขอปลดล็อคระบบเพื่อแก้ไขเอกสารที่ไม่ถูกต้อง และมีการให้บริการนอกสถานที่ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านกักกันสัตว์

ด่านกักกันสัตว์	ระดับความพึงพอใจ			เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
มุกดาหาร	2	-	-	- พยายามให้ข้อมูล ช่วยแก้ไขปัญหา อาทิ แจ้งว่าจะหยุดยทำการให้ขอส่งออกนำเข้าไว้ล่วงหน้า ขอปลดล็อคระบบเพื่อแก้ไขเอกสารที่ไม่ถูกต้อง - มีการให้บริการนอกสถานที่
ตาก	4	-	-	- ประสานงานได้ตลอดเวลา มีเจ้าหน้าที่เข้าเวรอยู่ที่ด่านทราบตารางเวรของเจ้าหน้าที่ทำให้ติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ - เอกสารออกให้ได้รวดเร็ว ทันตามเวลาที่ต้องการ - พยายามให้ข้อมูล ช่วยแก้ไขปัญหา อาทิ แจ้งว่าจะหยุดยทำการให้ขอส่งออกนำเข้าไว้ล่วงหน้า ขอปลดล็อคระบบเพื่อแก้ไขเอกสารที่ไม่ถูกต้อง
สงขลา	2	-	-	- บริการดี รวดเร็ว พร้อมให้บริการตลอดเวลา - เอกสารออกให้ได้รวดเร็ว ทันตามเวลาที่ต้องการ
ตราด	2	-	-	- ประสานงานได้ตลอดเวลา มีเจ้าหน้าที่เข้าเวรอยู่ที่ด่านทราบตารางเวรของเจ้าหน้าที่ทำให้ติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ - บริการดี รวดเร็ว พร้อมให้บริการตลอดเวลา - เจ้าหน้าที่เป็นกันเอง - มีการให้บริการนอกสถานที่
หนองคาย	3	-	-	-
เชียงราย	4	-	-	-
สระแก้ว	1	-	-	- บริการดี รวดเร็ว พร้อมให้บริการตลอดเวลา
รวม	**18**	**-**	**-**	

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช ผู้ประกอบการและ Shipping ทั้งหมดพอใจมากต่อการให้บริการของด่าน เนื่องจากพยายามให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาตลอดเวลา อาทิ ช่วยตรวจสอบว่าทำไมจึงยิงใบขนไม่ได้ ข้อมูลผิดพลาดที่ใด แนะนำขั้นตอนการนำเข้า และเจ้าหน้าที่บริการรวดเร็ว พร้อมให้บริการตลอดเวลา

ตารางที่ 19 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านตรวจพืช

ด่านตรวจพืช	ระดับความพึงพอใจ			เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
มุกดาหาร	1	-	-	-
ตาก	3	-	-	- ประสานงานได้ทุกวัน วันหยุดมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่ด่าน
ปาดังเบซาร์	3	-	-	- พยายามให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาตลอดเวลา อาทิ ช่วยตรวจสอบว่าทำไมจึงยิงใบขนไม่ได้ ข้อมูลผิดพลาดที่ใด แนะนำขั้นตอนการนำเข้า
สะเดา	4	-	-	- พยายามให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาตลอดเวลา อาทิ ช่วยตรวจสอบว่าทำไมจึงยิงใบขนไม่ได้ ข้อมูลผิดพลาดที่ใด แนะนำขั้นตอนการนำเข้า
ตราด	-	-	-	-
หนองคาย	1	-	-	- เจ้าหน้าที่บริการรวดเร็ว พร้อมให้บริการตลอดเวลา
เชียงราย	2	-	-	- พยายามให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาตลอดเวลา อาทิ ช่วยตรวจสอบว่าทำไมจึงยิงใบขนไม่ได้ ข้อมูลผิดพลาดที่ใด แนะนำขั้นตอนการนำเข้า - เจ้าหน้าที่เป็นกันเอง
สระแก้ว	3	-	-	- พยายามให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาตลอดเวลา อาทิ ช่วยตรวจสอบว่าทำไมจึงยิงใบขนไม่ได้ ข้อมูลผิดพลาดที่ใด แนะนำขั้นตอนการนำเข้า - เจ้าหน้าที่บริการรวดเร็ว พร้อมให้บริการตลอดเวลา - เอกสารออกให้ได้รวดเร็ว
รวม	**17**	**-**	**-**	

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการและ Shipping ทั้งหมดพอใจมากต่อการให้บริการของด่าน เนื่องจากประสานด่านได้ตลอดเวลา ไม่เว้นวันหยุด มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่ด่าน พยายามช่วยแก้ปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดเวลา อาทิ สินค้าที่สามารถนำเข้าได้และไม่ได้ ค่าภาษีที่ต้องเสีย เจ้าหน้าที่บริการสะดวกรวดเร็ว

ตารางที่ 20 ความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านตรวจสัตว์น้ำ

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	ระดับความพึงพอใจ			เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
มุกดาหาร	2	-	-	- พยายามช่วยแก้ปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดเวลา อาทิ สินค้าที่สามารถนำเข้าได้และไม่ได้ ค่าภาษีที่ต้องเสีย - มีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการส่งออก
ตาก	3	-	-	- ประสานด่านได้ตลอดเวลา ไม่เว้นวันหยุด มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่ด่าน - พยายามช่วยแก้ปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดเวลา อาทิ สินค้าที่สามารถนำเข้าได้และไม่ได้ ค่าภาษีที่ต้องชำระ
ปาดังเบซาร์	3	-	-	- ประสานด่านได้ตลอดเวลา ไม่เว้นวันหยุด มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่ด่าน
สะเดา	2	-	-	-
ตราด	-	-	-	-
หนองคาย	2	-	-	-
เชียงราย	1	-	-	- ประสานด่านได้ตลอดเวลา ไม่เว้นวันหยุด มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่ด่าน - พยายามช่วยแก้ปัญหา ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดเวลา อาทิ สินค้าที่สามารถนำเข้าได้และไม่ได้ ค่าภาษีที่ต้องชำระ - เจ้าหน้าที่เป็นกันเอง
สระแก้ว	2	-	-	- เจ้าหน้าที่บริการสะดวกรวดเร็ว
รวม	**15**	**-**	**-**	

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

4.4.2 ระยะเวลาการให้บริการของด่านสินค้าเกษตร

1) ด่านกักกันสัตว์ การขอและออกเอกสารผ่านระบบทำได้สะดวกรวดเร็ว ทันตามความต้องการ โดยการออกใบอนุญาตส่งออกนำเข้าใช้ระยะเวลาไม่เกิน 30 นาที และการตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรและจุดผ่อนปรนใช้ระยะเวลาไม่เกิน 1 วัน

ตารางที่ 21 ระยะเวลาการให้บริการของด่านกักกันสัตว์

	การออกใบอนุญาตส่งออกนำเข้า	**การตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรและจุดผ่อนปรน**
มุกดาหาร	สะดวกรวดเร็ว	5 นาที - 1 ชม.
ตาก	10 นาที	30 นาที – 1 วัน
สงขลา	5 นาที	สะดวกรวดเร็ว
ตราด	ภายใน 1 วัน	10 - 30 นาที
หนองคาย	ไม่เกิน 10 - 30 นาที	ไม่เกิน 5 – 30 นาที
เชียงราย	สะดวกรวดเร็ว	สะดวกรวดเร็ว
สระแก้ว	สะดวกรวดเร็ว	ไม่เกิน 30 นาที

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช การขอและออกเอกสารผ่านระบบทำได้สะดวกรวดเร็ว ทันตามความต้องการ โดยการออกใบอนุญาตส่งออกนำเข้าใช้ระยะเวลาไม่เกิน 30 นาที และการตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรและจุดผ่อนปรนใช้ระยะเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง

ตารางที่ 22 ระยะเวลาการให้บริการของด่านตรวจพืช

	การออกใบอนุญาตส่งออกนำเข้า	**การตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรและจุดผ่อนปรน**
มุกดาหาร	ประมาณ 5 – 30 นาที	สะดวกรวดเร็ว
ตาก	ไม่เกิน 1 นาที	สะดวกรวดเร็ว
ปาดังเบซาร์	ไม่เกิน 5 – 10 นาที	15 – 20 นาที
สะเดา	ไม่เกิน 5 - 15 นาที	ประมาณ 5 – 15 นาที
ตราด	ไม่เกิน 5 นาที	สะดวกรวดเร็ว
หนองคาย	ภายใน 5 – 15 นาที	5 – 10 นาที
เชียงราย	10 - 30 นาที	1 ชม
สระแก้ว	15 – 30 นาที	15 – 30 นาที

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ การขอและออกเอกสารผ่านระบบทำได้สะดวกรวดเร็ว ทันตามความต้องการ โดยการออกใบอนุญาตส่งออกนำเข้าใช้ระยะเวลาไม่เกินครึ่งวัน และการตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรและจุดผ่อนปรนใช้ระยะเวลาไม่เกิน 2 ชั่วโมง

ตารางที่ 23 ระยะเวลาการให้บริการของด่านตรวจสัตว์น้ำ

	การออกใบอนุญาตส่งออกนำเข้า	**การตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรและจุดผ่อนปรน**
มุกดาหาร	10 – 15 นาที	1 – 2 ชม
ตาก	5 นาที	สะดวกรวดเร็ว
ปาดังเบซาร์	ไม่เกิน 5 นาที	10 – 15 นาที
สะเดา	ไม่เกิน 15 – 20 นาที	ไม่เกิน 10 นาที
ตราด	10 – 15 นาที	สะดวกรวดเร็ว
หนองคาย	30 นาที	ไม่เกิน 10 นาที
เชียงราย	ครึ่งวัน	สะดวกรวดเร็ว
สระแก้ว	15 นาที	สะดวกรวดเร็ว

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

4.4.3 ระบบอิเล็กทรอนิกส์กับการตรวจสอบการลักลอบส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตร

1) ด่านกักกันสัตว์ เจ้าหน้าที่ด่านบางแห่งเห็นว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขออนุญาตส่งออกและนำเข้า (e – Movement) มีข้อดีในการช่วยป้องกันการลักลอบและการทุจริตส่งออกนำเข้าสินค้าเนื่องจากระบบใช้งานได้ง่าย ไม่ซับซ้อน ทำให้ผู้ประกอบการและ Shipping ส่วนใหญ่ลงทะเบียนเข้าใช้ระบบ การจัดเก็บข้อมูลการส่งออกและนำเข้าต่าง ๆ จึงเป็นระบบ มีความครบถ้วน และรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสรับทราบข้อมูลการส่งออกและนำเข้าอย่างเท่าเทียมกัน อาทิ รับทราบว่าสต๊อคสินค้าเลขรหัสใดบ้าง (เบอร์หูของโคกระบือที่ผ่านการตรวจสุขภาพแล้ว) ที่ถูกส่งออกไปต่างประเทศแล้ว ทำให้ไม่สามารถนำสินค้าจากที่อื่นมามาสวมแทนรหัสดังกล่าวได้

2) ด่านตรวจพืช เจ้าหน้าที่ด่านบางแห่งเห็นว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขออนุญาตส่งออกและนำเข้า (National Single Window : NSW) มีข้อดีเรื่องความโปร่งใสในการขออนุญาตและลดการลักลอบส่งออกและนำเข้าสินค้า เนื่องจากระบบปัจจุบันถูกนำมาใช้เต็มรูปแบบแล้ว สินค้าทุกพิกัดมีการเชื่อมโยงกันระหว่างด่านและศุลกากรตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน และโลจิสติกส์ ปี 2527 รวมทั้ง ระบบมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตส่งออกและนำเข้าสินค้า ผู้ประกอบการและ Shipping สามารถขออนุญาตจากที่ใดก็ได้ ช่วยลดระยะเวลาและจำนวนบุคลากรที่ต้องใช้เพื่อขอนุญาต ทำให้ผู้ประกอบการและ Shipping ส่วนใหญ่ต้องลงทะเบียนเข้าใช้ระบบ การเก็บรวบรวมข้อมูลการส่งออกและนำเข้าทำได้เป็นระเบียบเรียบร้อยและรวดเร็ว

มากขึ้น ส่งผลให้มีโอกาสตรวจสอบสินค้าได้ครอบคลุมมากขึ้น ทราบว่าสินค้าชนิดและปริมาณเท่าใดที่มีการส่งออกและนำเข้าประเทศ

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ เจ้าหน้าที่ด่านบางแห่งเห็นว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขออนุญาตส่งออกและนำเข้า (Fisheries Single Window: FSW) มีข้อดีเรื่องความโปร่งใสในการขออนุญาตและลดการลักลอบส่งออกและนำเข้าสินค้า เนื่องจากตาม พ.ร.ก. ประมง ฉบับใหม่ ปี 2558 เกี่ยวกับการตรวจสอบย้อนกลับ กำหนดให้การนำเข้าสินค้าที่จับได้จากน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อแปรรูปในโรงงาน โดยเรือประมงสัญชาติไทย ต้องได้รับอนุญาตจากด่านก่อน และระบบมีส่วนช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการและ Shipping ในการขออนุญาตส่งออกและนำเข้าสินค้า รวมทั้ง ด่านพยายามผลักดันให้ผู้ประกอบการและ Shipping รายใหม่ทุกรายใช้ระบบเพื่อขออนุญาตส่งออกและนำเข้าสินค้า ทำให้ผู้ประกอบการและ Shipping ส่วนใหญ่ต้องลงทะเบียนเข้าใช้ระบบ ส่งผลให้มีโอกาสตรวจสอบสินค้าได้ครอบคลุมมากขึ้น

4.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.5.1 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้า

1) ด่านกักกันสัตว์ เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการ และ Shipping มีปัญหาการปฏิบัติงานและส่งออกนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ขาดเจ้าหน้าที่ทำงานในช่วงที่มีปริมาณงานมาก ขาดเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะด้านอาทิ นักวิทยาศาสตร์ประจำห้องแล็บ ขาดอุปกรณ์เครื่องมือตรวจสอบสินค้าและขนถ่ายสินค้า อาทิ แสตนที่ใช้สำหรับเจ้าหน้าที่ขึ้นไปตรวจสอบสินค้าบนรถบรรทุก และเครื่องชั่งน้ำหนัก งานถ่ายโอนภารกิจจาก อย. และ มกอช. มีความซ้ำซ้อนกับงานประจำของด่าน และระบบของ มกอช. อาจทำให้การส่งออกสินค้าสัตว์มีชีวิตล่าช้าและเสียหาย

ตารางที่ 24 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านกักกันสัตว์

ด่านกักกันสัตว์	ข้อค้นพบ
มุกดาหาร	- ไม่มีปัญหาและข้อค้นพบสำคัญใดๆ
ตาก	- ขาดเจ้าหน้าที่ช่วงที่มีงานมาก ขาดเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะทาง - ขาดความเข้าใจกฎหมายฉบับใหม่ที่เกี่ยวข้อง
สงขลา	- ขาดพื้นที่วางตู้คอนเทนเนอร์บริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรน - ขาดพื้นที่กักกันสัตว์บริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรน - ห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรนตั้งอยู่ในจุดที่ไม่เหมาะสม - งานถ่ายโอนภารกิจ (อย. มกอช.) ซ้ำซ้อนกับงานด่าน - ขาดอุปกรณ์เครื่องมือตรวจสอบสินค้า ขนถ่ายสินค้า - ระบบมี username/password มากเกินไป ต้องขอปลดล็อคเพื่อแก้ไขข้อมูล

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 24 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านกักกันสัตว์ (ต่อ)

ด่านกักกันสัตว์	ข้อค้นพบ
สงขลา	- สินค้าบางชนิดไม่ชัดเจนว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบ - เจ้าหน้าที่ยังใช้ภาษาอังกฤษได้ไม่คล่อง - อาจต้องรับผิดชอบค่าไฟฟ้าที่ด่านพรหมแดนถาวรในอนาคต - ถนนบริเวณด่านพรหมแดนคับแคบ
ตราด	- ขาดเจ้าหน้าที่ช่วงที่มีงานมาก ขาดเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะทาง - ขาดอุปกรณ์เครื่องมือตรวจสอบสินค้า ขนถ่ายสินค้า - ประเทศเพื่อบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าไม่ชัดเจน ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีค่อนข้างสูง
หนองคาย	- AEC ทำให้ผู้ประกอบการมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน
เชียงราย	- ไม่มีปัญหาและข้อค้นพบสำคัญใดๆ
สระแก้ว	- ขาดเจ้าหน้าที่ช่วงที่มีงานมาก ขาดเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะทาง - ระบบของ มกอช. อาจทำให้การส่งออกสินค้าสัตว์มีชีวิตล่าช้าเสียหาย

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการ และ Shipping มีปัญหาการปฏิบัติงานและส่งออกนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ระบบไม่สามารถแจ้งข้อผิดพลาดการกรอกข้อมูลได้ หากกรอกข้อมูลผิด แก้ไขยาก ต้องแจ้งด่านให้แก้ไข ระบบด่านสินค้าเกษตรมีพิกัดสินค้าไม่ตรงกับศุลกากร พิกัดสินค้าบางชนิดต้องได้รับการรับรองจาก มกอช. ก่อน การขอเอกสารบางอย่าง อาทิ ใบไฟโต จากประเทศเพื่อนบ้านค่อนข้างยุ่งยาก ใช้เวลานาน มีค่าใช้จ่ายสูง และสินค้าบางอย่างไม่สามารถออกเอกสารให้ได้ ขาดห้องทำงาน บริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรน ห้องทำงานตั้งอยู่ในจุดที่ไม่เหมาะสมหรือคับแคบ และประเทศเพื่อบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าไม่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ และมีด่านตรวจสอบสินค้าหลายด่าน

ตารางที่ 25 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจพืช

ด่านตรวจพืช	ข้อค้นพบ
มุกดาหาร	- ระบบด่านสินค้าเกษตรมีพิกัดสินค้าไม่ตรงกับศุลกากร พิกัดสินค้าบางอย่างต้องได้รับการรับรองจาก มกอช. - มีค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคสาธารณูปการ โดยเฉพาะค่าไฟฟ้า ค่อนข้างสูง - ประเทศเพื่อบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าไม่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ มีด่านตรวจสอบสินค้าหลายด่าน
ตาก	- การปรับปรุงระบบอาจทำได้ยาก กรณีมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับใหม่ - เซิฟเวอร์ระบบส่วนกลางมีพื้นที่ไม่เพียงพอแล้ว

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

ตารางที่ 25 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจพืช (ต่อ)

ด่านตรวจพืช	ข้อค้นพบ
	- ระบบไม่สามารถแจ้งข้อผิดพลาดการกรอกข้อมูลได้ หากกรอกข้อมูลผิด ต้องแจ้งด่านแก้ไขให้ - กฎหมายศุลกากรและด่านสินค้าเกษตรมีความขัดแย้งกันเกี่ยวกับพื้นที่ที่ถือว่าสินค้าเข้าประเทศไทยแล้ว - กฎหมายยังไม่มีความชัดเจนว่าสินค้าบางชนิดใครต้องเป็นผู้รับผิดชอบ - การขอเอกสารบางอย่าง อาทิ ใบไฟโต จากประเทศเพื่อนบ้านค่อนข้างยุ่งยาก ใช้เวลานาน มีค่าใช้จ่ายสูง และสินค้าบางอย่างไม่สามารถออกเอกสารได้
ปาดังเบซาร์	- ระบบด่านสินค้าเกษตรมีพิกัดสินค้าไม่ตรงกับศุลกากร พิกัดสินค้าบางอย่างต้องได้รับการรับรองจาก มกอช. - ระบบยังไม่มีเสถียรภาพ
สะเดา	- ขาดห้องทำงาน ห้องทำงานคับแคบ
ตราด	- สินค้าหลายชนิดจากประเทศเพื่อบ้านไม่สามารถนำเข้าได้ เนื่องจากติดกฎระเบียบของไทยและยังไม่ผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยง - ห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรนตั้งอยู่ในจุดที่ไม่เหมาะสม - ขาดพื้นที่ตรวจสอบสินค้าที่เหมาะสม - ไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลสินค้าส่งออกได้
หนองคาย	- การขอเอกสารบางอย่าง อาทิ ใบไฟโต จากประเทศเพื่อนบ้านค่อนข้างยุ่งยาก ใช้เวลานาน มีค่าใช้จ่ายสูง และสินค้าบางอย่างไม่สามารถออกเอกสารได้
เชียงราย	- ประเทศเพื่อบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าไม่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ มีด่านตรวจสอบสินค้าหลายด่าน
สระแก้ว	- ระบบไม่สามารถแจ้งข้อผิดพลาดการกรอกข้อมูลได้ หากกรอกข้อมูลผิด แก้ไขยาก ต้องแจ้งด่านแก้ไขให้ - ขาดห้องทำงาน ห้องทำงานคับแคบ - การบูรณาการทำงานระหว่างด่านยังทำได้ไม่เต็มที่ แต่ละด่านยังขาดความเข้าใจกฎหมายของกันและกัน

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการ และ Shipping มีปัญหาการปฏิบัติงานและส่งออกนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ พื้นที่ตรวจสอบสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรคับแคบ ขาดพื้นที่ตรวจสอบเฉพาะสินค้าหรือตรวจสอบสินค้าโดยละเอียด ขาดห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรน และประเทศเพื่อนบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าไม่ชัดเจน มีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีค่อนข้างสูง

ตารางที่ 26 ข้อค้นพบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจสัตว์น้ำ

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	ข้อค้นพบ
มุกดาหาร	- ประเทศเพื่อบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าไม่ชัดเจน มีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีค่อนข้างสูง
ตาก	- การปรับปรุงระบบอาจทำได้ยาก กรณีมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับใหม่ - เซิฟเวอร์ระบบส่วนกลางมีพื้นที่ไม่เพียงพอแล้ว - กฎหมายศุลกากรและด่านสินค้าเกษตรมีความขัดแย้งกันเกี่ยวกับพื้นที่ที่ถือว่าสินค้าเข้าประเทศไทยแล้ว - กฎหมายยังไม่มีความชัดเจนว่าสินค้าบางชนิดใครต้องเป็นผู้รับผิดชอบ
ปาดังเบซาร์	- พื้นที่ตรวจสอบสินค้าคับแคบ ขาดพื้นที่ตรวจสอบเฉพาะสินค้าหรือตรวจสอบสินค้าโดยละเอียด
สะเดา	- ระบบต้องกรอกข้อมูลหลายหน้า
ตราด	- พื้นที่ตรวจสอบสินค้าคับแคบ ขาดพื้นที่ตรวจสอบเฉพาะสินค้าหรือตรวจสอบสินค้าโดยละเอียด
หนองคาย	- ขาดห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรน - ประเทศเพื่อบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าไม่ชัดเจน มีกฎหมายเกี่ยวข้องหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบการต้องเสียภาษีค่อนข้างสูง
เชียงราย	- ผู้ประกอบการรายย่อยยังไม่สามารถใช้ระบบได้
สระแก้ว	- ขาดพื้นที่ทำลายสินค้า - ขาดห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวรจุดผ่อนปรน - ถนนบริเวณด่านพรหมแดนถาวรคับแคบ

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

4.5.2 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการปฏิบัติงานด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตร

1) ด่านกักกันสัตว์ เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการ และ Shipping มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ ควรสนับสนุนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่จาก มกอช. เพื่อปฏิบัติงานภารกิจถ่ายโอนนักวิทยาศาสตร์ประจำห้องแล็บ เจ้าหน้าที่ด้านการเงินและการจัดซื้อจัดจ้าง และจัดอบรมความรู้ให้กับผู้ประกอบการ และ shipping เกี่ยวกับข้อกำหนดการส่งออกนำเข้าของต่างประเทศ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องใหม่ ๆ และเส้นทางการส่งออกนำเข้าใหม่ ๆ

ตารางที่ 27 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการปฏิบัติงานด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านกักกันสัตว์

ด่านกักกันสัตว์	ข้อเสนอแนะ
มุกดาหาร	- สนับสนุนนักวิทยาศาสตร์มาปฏิบัติงานประจำห้องแล็บที่ด่าน - ไม่ควรเพิ่มค่าธรรมเนียม
ตาก	- มกอช. ควรจัดเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานประจำที่ด่าน - ปรับปรุงระบบให้สามารถใช้รหัสของ Shipping ขออนุญาตส่งออกนำเข้าแทนการใช้รหัสของผู้ประกอบการ - ควรมีระบบรองรับแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ากรณีระบบล่ม - แก้ไขกฎระเบียบระยะเวลาการกักกันโคกระบือนำเข้าให้สั้นลง เนื่องจากวัคซีนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน
สงขลา	- สนับสนุนนักวิทยาศาสตร์มาปฏิบัติงานประจำห้องแล็บที่ด่าน - กระทรวงเกษตรฯ ควรหารือขอจัดสรรที่ดินเพื่อขยายด่านสะเดาบางส่วนให้กับด่านสินค้าเกษตร - สนับสนุนการฉีดยาป้องกันโรคปากเท้าเปื่อยให้กับผู้ประกอบการ - จัดอบรมความรู้ให้กับผู้ประกอบการ และ shipping เกี่ยวกับข้อกำหนดการส่งออกนำเข้าของต่างประเทศ กฎหมายและระเบียบใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เส้นทางการส่งออกนำเข้าใหม่ ๆ - จัดให้มีจุดให้ Shipping ติดต่อสอบถามเมื่อเกิดปัญหา คล้ายกับ Operator ของศุลกากรที่คอยตอบข้อซักถามแยกตามประเด็นปัญหา
ตราด	- สนับสนุนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม
หนองคาย	- สนับสนุนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม
เชียงราย	- สนับสนุนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม - สนับสนุนเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะทาง อาทิ การเงิน การจัดซื้อจัดจ้าง - จัดอบรมความรู้ให้กับผู้ประกอบการ และ Shipping เกี่ยวกับข้อกำหนดการส่งออกนำเข้าของต่างประเทศ กฎหมายและระเบียบใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง เส้นทางการส่งออกนำเข้าใหม่ ๆ - กระทรวงเกษตรฯ ควรเป็นผู้ก่อสร้างห้องทำงานให้กับด่าน โดยด่านเป็นผู้จัดหาพื้นที่ให้ - กรมปศุสัตว์ควรทำข้อตกลงกับกรมศุลกากรเกี่ยวกับพื้นที่ควบคุมดูแลให้ชัดเจน
สระแก้ว	- สนับสนุนนักวิทยาศาสตร์มาปฏิบัติงานประจำห้องแล็บที่ด่าน

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

2) ด่านตรวจพืช เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการ และ Shipping มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ สนับสนุนห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวร ให้สามารถใช้แมนนวนได้ กรณีมีปัญหาการเชื่อมข้อมูลกับระบบของศุลกากรหรือระบบล่ม และจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการและ Shipping เกี่ยวกับชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกได้และระเบียบข้อกำหนดการส่งออกนำเข้าของต่างประเทศ

ตารางที่ 28 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการปฏิบัติงานด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจพืช

ด่านตรวจพืช	ข้อเสนอแนะ
มุกดาหาร	- จัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการ และ Shipping เกี่ยวกับชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกได้ และระเบียบข้อกำหนดการส่งออกนำเข้าของต่างประเทศ
ตาก	- ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ
ปาดังเบซาร์	- ปรับปรุงระบบให้สามารถแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ได้อัตโนมัติว่ามีคำขออนุญาตส่งออกนำเข้าส่งเข้ามาในระบบ - ให้สามารถใช้แมนนวนได้ กรณีมีปัญหาการเชื่อมข้อมูลกับระบบของศุลกากรหรือระบบล่ม
สะเดา	- ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ
ตราด	- ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ
หนองคาย	- การบังคับใช้ระเบียบมาตรฐานการส่งออกนำเข้าควรคำนึงถึงศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ประเทศเพื่อนบ้านไม่สามารถออกใบไพโตหรือไซเตสได้ เพื่อไม่ให้กระทบต่อการค้ากับประเทศเพื่อบ้าน - ควรระบุให้ชัดเจนว่าใบไพโตหนึ่งใบครอบคลุมน้ำหนักสินค้าเท่าใด - ไทยและประเทศเพื่อนบ้านควรหารือให้รับทราบเข้าใจกฎหมายระเบียบส่งออกนำเข้าของกันและกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้องกัน
เชียงราย	- สนับสนุนห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวร
สระแก้ว	- สนับสนุนห้องทำงานบริเวณด่านพรหมแดนถาวร - สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือการปฏิบัติงานเพิ่มเติม อาทิ ยานพาหนะ - ขยายศักยภาพระบบให้สามารถรองรับช่วงที่มีการนำเข้ามากได้ - ให้สามารถใช้แมนนวนได้ กรณีมีปัญหาการเชื่อมข้อมูลกับระบบของศุลกากรหรือระบบล่ม - จัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการ และ shipping เกี่ยวกับชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกได้ และระเบียบข้อกำหนดการส่งออกนำเข้าของต่างประเทศ

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

3) ด่านตรวจสัตว์น้ำ เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการ และ Shipping มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ จัดตั้ง One Stop Services (OSS) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม สนับสนุนห้องแล็บหรือห้องจัดการตรวจ จัดอบรมให้ความรู้กับผู้ประกอบการและ shipping เกี่ยวกับการตลาด กฎหมาย ระเบียบขั้นตอนการส่งออกนำเข้าของด่าน กฎหมายการส่งออกนำเข้าของประเทศเพื่อนบ้าน และสินค้าชนิดอื่นที่สามารถส่งออกนำเข้าได้

ตารางที่ 29 ข้อเสนอแนะการพัฒนาการปฏิบัติงานด่านและการส่งออกนำเข้าสินค้าของด่านตรวจสัตว์น้ำ

ด่านตรวจสัตว์น้ำ	ข้อเสนอแนะ
มุกดาหาร	- สนับสนุนเจ้าหน้าทีเพิ่มเติม - จัดอบรมให้ความรู้กับผู้ประกอบการและ Shipping เกี่ยวกับการตลาด กฎหมาย ระเบียบขั้นตอนการส่งออกนำเข้าของด่าน กฎหมายการส่งออกนำเข้าของประเทศเพื่อนบ้าน และสินค้าชนิดอื่นที่สามารถส่งออกนำเข้าได้
ตาก	- จัดตั้ง One Stop Services (OSS) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม
ปาดังเบซาร์	- ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ
สะเดา	- ไม่มีข้อเสนอแนะใดๆ
ตราด	- สนับสนุนห้องแล็บหรือห้องจัดการตรวจ - สนับสนุนนักผลิตภัณฑ์อาหาร (Food Science) - สนับสนุนตู้คอนเทนเนอร์และพื้นที่วางตู้หน้าด่านพรหมแดนถาวร
หนองคาย	- จัดตั้ง One Stop Services (OSS) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม - สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านให้มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งออกนำเข้าเช่นเดียวกัน
เชียงราย	- สนับสนุนห้องแล็บหรือห้องจัดการตรวจ - สนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือการปฏิบัติงานเพิ่มเติม อาทิ ยานพาหนะ
สระแก้ว	- จัดอบรมให้ความรู้กับผู้ประกอบการและ shipping เกี่ยวกับการตลาด กฎหมาย ระเบียบขั้นตอนการส่งออกนำเข้าของด่าน กฎหมายการส่งออกนำเข้าของประเทศเพื่อนบ้าน และสินค้าชนิดอื่นที่สามารถส่งออกนำเข้าได้ - จัดให้มีการอบรมความรู้กับเจ้าหน้าด่านเกี่ยวกับกฎหมายของแต่ละด่าน - จัดให้มีระบบอินเตอร์เน็ตสำหรับด่านบริเวณหน้าด่านพรหมแดนถาวร

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

5.1.1 การประเมินผลด้านทรัพยากร

ในด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ พบว่า ตามกรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ด่านกักกันสัตว์เป็นด่านที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่มากที่สุด รองลงมา คือ ด่านตรวจพืชและด่านตรวจสัตว์น้ำ ตามลำดับ โดยด่านกักกันสัตว์ที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่มากที่สุด คือ ด่านกักกันสัตว์สระแก้ว มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 57 คน ด่านตรวจพืชที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่มากที่สุด คือ ด่านตรวจพืชสะเดา มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 15 คน และด่านตรวจสัตว์น้ำที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่มากที่สุด คือด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตราด มีเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 14 คน อย่างไรก็ตาม ด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว บางแห่งมีจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานจริงน้อยกว่ากรอบอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เนื่องจากบางส่วนต้องไปช่วยราชการที่หน่วยงานหรือพื้นที่อื่น อาทิ ด่านกักกันสัตว์หนองคาย ด่านตรวจพืชมุกดาหาร และด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตราด

ในด้านจำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ พบว่า ด่านกักกันสัตว์ ด่านตรวจพืช และด่านตรวจสัตว์น้ำมีอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โน๊ตบุ๊ค แท็บเล็ต รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ นอกจากนี้ ด่านกักกันสัตว์ยังมีทั้งอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ตู้คอนเทนเนอร์ห้องแล็บและสำนักงาน และด่านตรวจสัตว์น้ำยังมีอุปกรณ์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ โดยด่านกักกันสัตว์ที่มีจำนวนอุปกรณ์และเครื่องมือมากที่สุด คือ ด่านกักกันสัตว์สงขลา มีอุปกรณ์และเครื่องมือทั้งหมด 30 รายการ ด่านตรวจพืชที่มีจำนวนอุปกรณ์และเครื่องมือมากที่สุด คือ ด่านตรวจพืชสระแก้ว มีอุปกรณ์และเครื่องมือทั้งหมด 16 รายการ และด่านตรวจสัตว์น้ำที่มีจำนวนอุปกรณ์และเครื่องมือมากที่สุด คือ ด่านตรวจสัตว์น้ำสะเดา มีอุปกรณ์และเครื่องมือทั้งหมด 15 รายการ อย่างไรก็ตาม ด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว บางแห่งมีอุปกรณ์และเครื่องมือบางรายการค่อนข้างเก่า โดยเฉพาะรถยนต์และรถจักรยานยนต์ อาทิ ด่านกักกันสัตว์มุกดาหาร ด่านตรวจพืชสะเดา และด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดหนองคาย

5.1.2 การประเมินผลด้านกิจกรรม

ในด้านการพัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่ด่าน ผู้ประกอบการส่งออกนำเข้าและ Shipping พบว่าผู้เกี่ยวข้องกับด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภท ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการประกอบธุรกิจที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ การทำความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ มาตรการ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ อาทิ พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ ปี 2558 พ.ร.บ.สถานพยาบาล พ.ร.บ.โรงฆ่าสัตว์ พ.ร.บ.วิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ร.บ.ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ร.บ.ทารุณกรรมสัตว์ พ.ร.บ.กักพืช พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ร.บ.ปุ๋ย พ.ร.บ.พันธุ์พืช พ.ร.ก.ประมง ปี 2558 พ.ร.บ.คุ้มครองสงวนสัตว์ป่า ระเบียบไซเตส ระเบียบและขั้นตอนการส่งออกนำเข้าสินค้า ชนิดสินค้าที่สามารถส่งออกนำเข้าได้ มาตรการเฝ้าระวังโรคระบาดสัตว์ ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คำสั่ง คสช. และ มปพส. รวมทั้ง การใช้งานระบบอิเล็กทรอนิกค์ของด่าน ได้แก่

ระบบ e - Movement ระบบ National Single Window และ ระบบ Fisheries Single Window นอกจากนี้ ผู้เกี่ยวข้องกับแต่ละด่านยังได้รับการฝึกอบรมในเรื่องที่เป็นการเฉพาะเจาะจงของแต่ด่านด้วย ได้แก่ หลักสูตรสารวัตรปศุสัตว์ และการใช้งานห้องแล็บของด่านกักกันสัตว์ การจำแนกโรคแมลงศัตรูพืชของด่านตรวจพืช และการถ่ายโอนภารกิจจากองค์การอาหารและยา (อย.) และสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ของด่านตรวจพืชและด่านตรวจสัตว์น้ำ

ในด้านพื้นที่รับผิดชอบดูแลการส่งออกนำเข้าสินค้าเกษตร พบว่า ด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภท ต้องดูแลพื้นที่ส่งออกนำเข้าสินค้าตลอดแนวชายแดนและเส้นทางขนส่งสินค้าทั้งหมด ทั้งในเขตจังหวัดที่ด่านตั้งอยู่และจังหวัดใกล้เคียง โดยด่านกักกันสัตว์เป็นด่านที่มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด รองลงมา คือ ด่านตรวจพืช และด่านตรวจสัตว์น้ำ ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบดูแลเท่า ๆ กัน ทั้งนี้ ด่านกักกันสัตว์ที่มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด คือ ด่านกักกันสัตว์เชียงราย มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลทั้งหมด 24 แห่ง ด่านตรวจพืชที่มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด คือ ด่านตรวจพืชตาก มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลทั้งหมด 14 แห่ง และด่านตรวจสัตว์น้ำที่มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลมากที่สุด คือ ด่านตรวจสัตว์น้ำจังหวัดตาก มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลทั้งหมด 14 แห่ง

ในด้านลักษณะการปฏิบัติงานของด่านสินค้าเกษตร พบว่า ด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภท ปฏิบัติงานในลักษณะต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ มอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจ ด่าน ท่าเรือ ท่าอากาศยานหลักและพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area : CCA) เพื่อดูแลสินค้าออกและเข้าลงพื้นที่ปฏิบัติงานชายแดนและจัดชุดเฉพาะกิจสุ่มออกตรวจตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดรับผิดชอบตามแผนปฏิบัติงาน อาทิ ตรวจตลาดวัวที่แม่สอด ตรวจคอกกักฝั่งประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ตรวจปล่อยที่ท่าสินค้า ท่าเรือ โรงฆ่าสัตว์ ร้านอาหารสัตว์ คลินิกสัตว์เถื่อน และคลังสินค้าอนุมัติ บูรณาการการทำงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรชายแดน อาทิ ออกตรวจสินค้าร่วมกันและปฏิบัติงานร่วมกันที่จุด One Stop Service ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานภายนอก อาทิ ศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง ทหาร ตำรวจ ด่านป่าไม้ ด่านสัตว์ป่า องค์การอาหารและยา เจ้าท่า หมู่บ้าน อำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบล ตรวจสินค้าจะพิจารณาทั้งชนิดและปริมาณให้ตรงกับใบอนุญาตและสุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสภาพของสินค้า อาการของโรค และสารตกค้างต่าง ๆ สินค้าบางชนิดจะพิจารณาเอกสารพิเศษร่วมด้วย อาทิ ใบรังรองไซเตส นอกจากนี้ แต่ละด่านยังมีการปฏิบัติงานที่เป็นการเฉพาะเจาะจงของด่านด้วย อาทิ การให้ยื่นเอกสารขอส่งออกนำเข้าล่วงหน้าของด่านกักกันสัตว์ การส่งตรวจสินค้าโดยละเอียดที่สำนักอารักขา กรมวิชาการเกษตรของด่านตรวจพืช และการเข้าร่วมประชุมศูนย์สั่งการชายแดนความสัมพันธ์ไทยพม่าของด่านตรวจสัตว์น้ำ

5.1.3 การประเมินผลด้านผลผลิต

ในด้านการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านสินค้าเกษตร พบว่า ด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภท มีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และมีแผนที่จะพัฒนาต่อไปในอนาคต เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการและ Shipping ในการขออนุญาตส่งออกและนำเข้า ดังนี้

ด่านกักกันสัตว์ ปัจจุบันนำระบบที่เรียกว่า e – Movement มาใช้เพื่อขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์มีชีวิตและซากสัตว์ ระบบดังกล่าวพัฒนามาจากระบบ e – Service ซึ่งครอบคลุมสินค้าหลากหลายชนิด

และกำลังจะพัฒนาเป็นระบบ e – Privilege และ e – Signature ในอนาคตซึ่งผู้ประกอบการสามารถใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายได้ด้วยตนเอง

ด่านตรวจพืช ปัจจุบันนำระบบที่เรียกว่า National Single Window (NSW) มาใช้เพื่อขออนุญาตนำเข้าสินค้าพืช ซึ่งในอนาคตจะพัฒนาไปใช้ลายเซ็นอิเล็กทรอนิกส์ในการออกใบอนุญาตและการจ่ายค่าธรรมเนียมการขออนุญาตจะทำผ่านระบบทั้งหมด

ด่านตรวจสัตว์น้ำ ปัจจุบันนำระบบที่เรียกว่า Fisheries Single Window (FSW) มาใช้เพื่อขออนุญาตส่งออกนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นระยะที่ 2 และกำลังจะพัฒนาไปเป็นระบบอัติโนมัติ (Auto Run) ในระยะที่ 3 ซึ่งผู้ประกอบการสามารถออกใบอนุญาตตาม พ.ร.บ. ประมงและโรคระบาดสัตว์พร้อมกันได้ด้วยตนเอง

5.1.4 การประเมินผลด้านผลลัพธ์ระยะสั้น

ในด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการของด่านสินค้าเกษตร พบว่า ผู้ประกอบการและ Shipping ของด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภท ทั้งหมดพอใจมากต่อการให้บริการของด่าน เนื่องจากการให้บริการรวดเร็ว พร้อมให้บริการตลอดเวลา พยายามให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหาตลอดเวลา อาทิ แจ้งว่าจะหยุดยาวให้มาขออนุญาตไว้ล่วงหน้า แนะนำขั้นตอนการนำเข้า สินค้าที่สามารถนำเข้าได้และไม่ได้ ค่าภาษีที่ต้องเสีย ช่วยตรวจสอบว่าทำไมจึงส่งข้อมูลใบขนสินค้าให้ศุลกากรไม่ได้ ข้อมูลผิดพลาดที่ใด ขอปลดล็อคระบบเพื่อแก้ไขเอกสารที่ไม่ถูกต้อง ประสานงานได้ทุกวัน ไม่มีวันหยุด มีเจ้าหน้าที่เข้าเวรอยู่ที่ด่าน ทราบตารางเวรของเจ้าหน้าที่ทำให้ติดต่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้โดยตรง เอกสารออกให้ได้รวดเร็ว ทันตามเวลาที่ต้องการ และมีการให้บริการนอกสถานที่ด้วย

ในด้านระยะเวลาการให้บริการของด่านสินค้าเกษตร พบว่า ด่านสินค้าเกษตรทั้ง 3 ประเภท สามารถให้บริการขอและออกใบอนุญาตส่งออกและนำเข้าผ่านระบบได้รวดเร็ว ทันตามความต้องการของผู้ประกอบการและ Shipping โดยการออกใบอนุญาตใช้ระยะเวลาไม่เกิน 30 นาที ถึงไม่เกินครึ่งวัน และการตรวจปล่อยสินค้าบริเวณด่านพรหมแดนถาวรและจุดผ่อนปรนใช้ระยะเวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง ถึงไม่เกินหนึ่งวัน

ในด้านระบบอิเล็กทรอนิกส์กับการตรวจสอบการลักลอบส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร พบว่า ด่านสินค้าเกษตรบางแห่งเห็นว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อขออนุญาตส่งออกและนำเข้ามีข้อดีเรื่องความโปร่งใสในการขออนุญาต ลดและป้องกันการลักลอบและทุจริตส่งออกและนำเข้า เนื่องจากปัจจุบันการขออนุญาตส่งออกและนำเข้าต้องทำผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด ทำให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการส่งออกและนำเข้าเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความครบถ้วน และรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสรับทราบข้อมูลการส่งออกและนำเข้าอย่างเท่าเทียมกันและมีโอกาสตรวจสอบสินค้าได้ครอบคลุมมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 สนับสนุนเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมให้กับด่านสินค้าเกษตร โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเฉพาะทาง เนื่องจากด่านประสบปัญหาเจ้าหน้าไม่เพียงพอปฏิบัติงานในช่วงที่มีงานมากและขาดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเฉพาะทาง อาทิ นักวิทยาศาสตร์ประจำห้องแล็บ นักผลิตภัณฑ์อาหาร เจ้าหน้าที่ด้านการเงินและการจัดซื้อจัดจ้าง

5.2.2 สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ควรจัดเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานประจำที่ด่านเนื่องจากมีการถ่านโอนภารกิจบางส่วนของ มกอช. มาให้กับด่านสินค้าเกษตร

5.2.3 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรหารือกับ กระทรวงการคลังเพื่อขอจัดสรรที่ดินบางส่วนบริเวณด่านพรหมแดนของศุลกากรให้กับด่านสินค้าเกษตรเพื่อใช้ปฏิบัติงาน รวมทั้ง ก่อสร้างและจัดหาสถานที่ทำงานให้กับด่านสินค้าเกษตร เนื่องจาก ด่านสินค้าเกษตรประสบปัญหาเรื่องพื้นที่และสถานที่ปฏิบัติงานบริเวณด่านพรหมแดนต่าง ๆ อาทิ ไม่มีตู้คอนเทนเนอร์และพื้นที่วาง ไม่มีห้องแล็บ ขาดพื้นที่ตรวจสอบสินค้า พื้นที่ตรวจสอบสินค้าคับแคบ ขาดห้องทำงาน ห้องทำงานคับแคบและตั้งอยู่ในจุดที่ไม่เหมาะสม

5.2.4 จัดอบรมความรู้ให้กับผู้ประกอบการและ Shipping เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด และขั้นตอนการส่งออกและนำเข้าของด่านและต่างประเทศ ชนิดสินค้าและเส้นทางที่สามารถส่งออกและนำเข้าได้ เนื่องจากผู้ประกอบการและ Shipping ยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องของด่านและต่างประเทศ และชนิดสินค้าที่สามารถนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านได้

5.2.5 จัดอบรมเจ้าหน้าที่ด่านสินค้าเกษตรให้มีความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องของแต่ละด่านและจัดตั้ง One Stop Services (OSS) ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากที่ผ่านมาการบูรณาการงานระหว่างด่านสินค้าเกษตรยังทำได้ไม่เต็มที่ แต่ละด่านขาดความเข้าใจกฎหมายของกันและกัน

5.2.6 ปรับปรุงระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านสินค้าเกษตร โดยเฉพาะด่านกักกันสัตว์ ให้สามารถใช้รหัสผ่านของ Shipping ในการขออนุญาตส่งออกนำเข้าแทนการใช้รหัสของผู้ประกอบการ เนื่องจากระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านสินค้าเกษตรมี username/password มากเกินไป ทำให้ไม่สะดวกสำหรับผู้ประกอบการและ Shipping ในการขออนุญาตส่งออกและนำเข้า

5.2.7 ปรับปรุงระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านสินค้าเกษตร ให้สามารถแจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ได้อัตโนมัติว่ามีคำขออนุญาตส่งออกและนำเข้าส่งเข้ามา รวมทั้ง สามารถแจ้งเตือนข้อผิดพลาดแก่ผู้ประการและ Shipping ขณะที่กรอกข้อมูลได้ เนื่องจากปัจจุบัน ผู้ประการและ Shipping จะทราบว่าคำขออนุญาตมีข้อผิดพลาดเมื่อด่านได้ตรวจสอบข้อมูลแล้ว ซึ่งการขอแก้ไขทำได้ค่อนข้างยุ่งยาก ต้องแจ้งด่านเป็นผู้แก้ไขให้

5.2.8 จัดให้มีระบบสำรองสำหรับการขออนุญาตส่งออกและนำเข้า อาทิ ระบบการส่งคำขอและออกใบอนุญาตด้วยมือ เนื่องจากระบบอิเล็กทรอนิกส์ของด่านสินค้าเกษตรปัจจุบันยังอยู่ในช่วงการพัฒนาศักยภาพของระบบให้สามารถรองรับการใช้บริการในอนาคตได้

5.2.9 จัดให้มีจุดสำหรับติดต่อสอบถามเมื่อเกิดปัญหา คล้ายกับ Operator ของศุลกากรที่คอยตอบข้อซักถามต่าง ๆ แยกตามประเด็นปัญหา เนื่องจากผู้ประกอบการและ Shipping ยังประสบปัญหาบางประการ อาทิ ไม่ทราบว่าสินค้าบางชนิดต้องไปขออนุญาตที่ใดและประเทศเพื่อนบ้านมีมาตรฐานการส่งออกนำเข้าที่ไม่ชัดเจน

5.2.10 การบังคับใช้ระเบียบมาตรฐานการส่งออกนำเข้าของไทยควรคำนึงถึงศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้านด้วย เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากกระบวนการออกเอกสารบางอย่าง (อาทิ ใบรับรองปลอดศัตรูพืช) ของประเทศเพื่อบ้านค่อนข้างยุ่งยาก ใช้เวลานาน มีค่าใช้จ่ายสูง และสินค้าบางชนิดไม่สามารถออกเอกสารให้ได้

บรรณานุกรม

กรมการค้าต่างประเทศ. (2558). *สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทย ปี 2556 – 2558 (มกราคม – สิงหาคม)* [ออนไลน์].http://bts.dft.go.th/btsc/files/Border%20Trade%20Service%20Center/3.pdf, สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2558

กรมประมง. (2558). *โครงการพัฒนาศักยภาพด่านตรวจสัตว์น้ำเพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน***.** กองบริหารจัดการด้านการประมง (อัดสำเนา)

กรมประมง. (2558). *ภารกิจของด่านตรวจสัตว์น้ำ* [ออนไลน์]. http://www.fishquarantine.org/index.php?name=work, สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558

กรมปศุสัตว์. (2558). *โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน***.** กองสารวัตรและกักกัน (อัดสำเนา)

กรมปศุสัตว์. (2558). *ภารกิจของกองสารวัตรและกักกัน* [ออนไลน์]. http://aqi.dld.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=53, สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558

กรมปศุสัตว์. (2557). *โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557***.** กองสารวัตรและกักกัน (อัดสำเนา)

กรมวิชาการเกษตร. (2558). *โครงการการปรับปรุงห้องปฏิบัติการด่านตรวจพืชและการตรวจสอบสินค้าเกษตร (เขตเศรษฐกิจพิเศษ)***.** สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร (อัดสำเนา)

กรมวิชาการเกษตร. (2558). *อำนาจหน้าที่ของด่านตรวจพืช* [ออนไลน์].http://www.doa.go.th/ard/index.php?option=com_content&view=article&id=30:amnatnatee&catid=33:profileard1&Itemid=108 ,สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558

กรมศุลกากร. (2558). *Thailand National Single Window* [ออนไลน์].http://www.thainsw.net/INSW/index.jsp ,สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558

วิชัย กาวิชัย. (2551). *ประเมินโครงการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการของด่านตรวจคนเข้าเมืองแม่สาย จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2549***.** การศึกษาโดยอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2557). *การค้าระหว่างประเทศทางบก ด้านเหนือ. กรุงเทพฯ*: บริษัท เซสตาก้า จำกัด

สุรีย์มาศ ทัสโร. (2553). *การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ด้วยแนวคิด Logic Model***.**วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2558). *โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน***.** กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร (อัดสำเนา)

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2557). *โครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน*. กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร (อัดสำเนา)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). *รายงานการติดตามผลการดำเนินงานแผนงาน/โครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไตรมาสที่ 4 (1 ต.ค. 2557 – 30 ก.ย. 2558) ประจำปีงบประมาณ 2558*. ศูนย์ประเมินผล (อัดสำเนา)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2557).*รายงานการติดตามโครงการเพิ่มศักยภาพด่านสินค้าเกษตรชายแดนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2557*. ศูนย์ประเมินผล (อัดสำเนา)

Knowlton, L.W. and Phillips, C.C. (2013). *The Logic Model Guidebook: Better Strategies for Great Results. 2nd ed*. Los Angeles: Sage